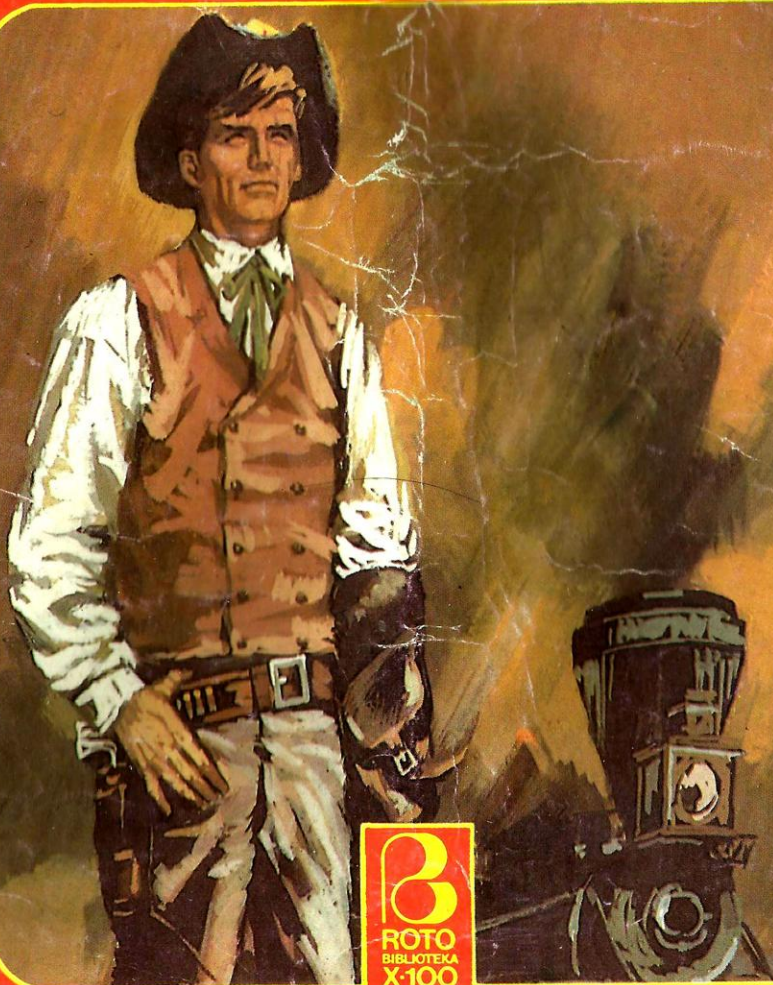

WESTERN

K.J. MIT

RASKRŠĆE SMRTI

R
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

BR. 172 • 46000 DINARA

WESTERN

172

1989

K.L. Smit

RASKRŠČE SMRTI

X-100

Odgovorni urednik
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
R. DURMAN

Izdaje i štampa NISRO „DNEVNIK“, OOUR Izdavačka delatnost, Vojvodanski brigada 7. Novi Sad, telefon (021)621-555 • Žiro-račun 65700-603-6350 • Direktor NISRO „Dnevnik“: **Dušan Tomić** • Rukovodilac OOUR Izdavačke delatnosti: **Ilija Vojnović** • Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurić** • Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** • Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasil** • Korektor: **Jovan Uglješin**

K.L. Smit

RASKRŠĆE SMRTI

II

Kad mi da dodemo, šefe? — upita Slim Lakas i bolje namesti revolver u futroli. — Ne bih želeo da tamo počne pucnjava a da mi ne budemo uz vas. Je li tako, ljudi?

Devetorica ostalih kauboja ga bučno podržase.

— Tako je!

— Slim je u pravu, šefe!

— Bolje da odmah krenemo sa vama!

Roj Bardžes, visok i vitak čovek od oko dvadeset i šest godina stade pred njih i podiže obe ruke.

Galama se utiša i on poče da govori.

— Polako, ljudi! Polako! Cenim vašu brigu za mene ali verujte mi da znam šta radim! Neću izazivati nikakve sukobe dok vi ne dođete!

— Ali, šefe! — pobuni se Slim Lakas. — Zar mislite da će oni čekati da mi dođemo pa da tek onda počnu? Suviše rizikujete!

— Ne! — odmahnu Roj Bardžes. — Nema potrebe da dolazite dok vas ne pozovem. A pozvaću vas čim dobijem dokumente o tome da je ranč prešao u moje ruke!

— Šef je u pravu — reče Čip Frejzer, predvodnik družine divljih jahača Roja Bardžesa. — Uostalom, ja idem sa njim. Obećavam da ću pucati na svakog ko u njegovom prisustvu bude povukao revolver! Da li vam je to dovoljno?

Kauboji zadovoljno zagrajaše.

— A sad, svi u salun! — nasmeja se Roj Bardžes. — Prve tri runde pića su moje!

Kauboji oduševljeno pojuriše u salun. Poslednji za njima udoše Roj Bardžes i Čip Frejzer.

Pošanska kočija jurila je prašnjavim putem. Do La Ventane preostalo je svega još tri milje.

Kroz otvorene prozore prodirale su sitne čestice prašine ali i svežine nepregledne divljine. Roj Bardžes, punim grudima udahnu svež vazduh kad oseti poznati miris otvorene ravnice. Njegov vitki i nešto stariji saputnik, Čip Frejzer, osmehnu se i prijateljski ga potapša po kolenu.

— Zov rodnog mesta, zar ne? — nasmejao se. — Počeo si da širiš nozdrve kao lovački pas kad naiđe na svež trag. Sigurno smo već blizu.

— Nismo daleko — klimnu Bardžes, a zatim se okrenu ka prozoru i nastavi. — Skoro četrnaest godina sam čekao da me ovaj vazduh ponovo zapahne. U njemu ima nešto posebno...

Čip Frejzer duboko udahnu vazduh a zatim uz osmeh zavrte glavom.

— Ili mi je slabo čulo mirisa ili se zaista ništa ne oseća — rekao je. — Iako mi je ovo prvi put da dolazim u Nju Meksiko, ne primećujem da se ovaj vazduh po bilo čemu razlikuje od onog u Arizoni.

Roj Bardžes je gledao negde u daljinu. Nju Meksiko je napustio jedne noći u svojoj dvanaestoj godini. Prijatelji njegove kuće nagovorili su ga da beži da ne bi doživeo sudbinu svoga oca i starijeg brata koje su jedne noći ubili nepoznati ljudi. Bar je tako istraga utvrdila, mada je ceo okrug Sandoval u kome se nalazila i La Ventana, znao da iza svega stoji

Emerson Kraford sa svojim plaćenicima. Kraford je i danas veoma uticajan u La Ventani, čak daleko uticajniji nego ranije, i Bardžes se pitao kako će njegov povratak u La Montanu, posle odsustva od četrnaest godina, biti primljen.

Otvorene kočije koje su vukla dva rasna vranca i čije je crveno lakirane kajase držala mlada i lepa plavuša duge kose i elegantno odevena, jurile su u suprotnom pravcu. Pošto je put bio uzan, otvorene kočije skrenuše na desnu stranu ali jedan točak naleti na kamen koji je stajao pored puta, kočije izgubiše ravnotežu i prevrnuše se.

Pre nego što su se ostali snašli Roj Bardžes je već iskočio i požurio da pomogne unesrećenoj. Pažljivo ju je podigao i naslonio joj glavu na svoje koleno.

— Jeste li se povredili? — upitao je.

Otvorila je najplavlje oči koje je ikad video i pogledala ga.

— Šta je sa konjima?

— Evo ih, tu su. Zaustavili su se. Malo su uplašeni, ali nisu povređeni.

Nešto dalje stajala su oba vranca i svaki čas okretali glavu prema mestu gde je devojka ležala. Ona se uz Bardžesovu pomoć podiže, još uvek se malo oslanjajući na njega.

Oprezno je napravila nekoliko koraka.

— Čini mi se da nisam povređena — rekla je i osmehnula se. — Imala sam sreće. A ko ste vi? Nisam vas nikad videla u La Ventani.

— Zovem se Roj — reče Bardžes.

— Putujete u La Ventanu?

— Da.

— Onda ćemo se tamo videti. Hoćete li mi pomoći da ponovo osposobim kola za vožnju.

— Svakako, gospođice...

— Zovem se Džejn. Džejn Hafner.

Još nekoliko ljudi priskočiše i lako ponovo uspraviše otvorenu kočiju. Džejn Hafner se pope. Sela je i rukom u rukavici im mahнула.

— Hvala vam, ljudi! Imate po besplatno piće u mom lokalu!

Ošinula je konje i vranici pojuriše.

— Ko je ona? — upita Bardžes, gledajući za njom.

— Vlasnica »Sombrera«. To je salun ali i kockarnica. Tamo je odlično — objasni mu jedan od ljudi iz poštanske kočije. — Samo, ne bih vam preporučio da se motate oko Džejn Hafner?

— Zašto? — trže se Bardžes. — Zar je udata?

— Nije — odmahnu čovek. — Ali je ljubavnica Kleja Kraforda. A on je veoma ljubomoran i lako poteže revolver. Čuvajte ga se!

Bardžes učuta i samo klimnu glavom.

Kočija ubrzo stiže u La Ventanu.

Dok su išli prema centru grada Bardžes je pažljivo posmatrao.

— Grad se prilično izmenio — promrmľao je. — Ima mnogo novih, velikih kuća.

— Hotel »Kraford« — pročitao Čip Frejzer krupnim slovima napisano ime na hotelu koji je svojom veličinom dominirao ovim delom grada.

— Eno i banke. Na njoj piše »Krafordova banka«. Zar u La Ventani sve pripada Krafordovima?

— Skoro sve — neveselo potvrdi Roj Bardžes. Iz sudijinih pisama saznao sam sve što se ovde događa. Most preko Río Puerka takođe je podigao stari Kraford. Za prelaz preko njega od svih uzima mostarinu, i to u dosta visokom iznosu. A to je za njega pravi rudnik zlata, jer se preko tog mosta obavlja više od dve trećine svog gradskog prometa.

— Kako se prebacivala stoka pre nego što je podignut most? — upita Čip Frejzer.

— Nešto dalje uzvodno, postoji prirodan gaz.

— Neupotrebljiv?

— Naprotiv, upotrebljiv je cele godine osim nekoliko dana kad su velike bujice.

— Zašto ga onda ljudi ne koriste?

Zašto plaćaju visoku mostarinu gramzivom Krafordu?

Roj Bardžes uzdahnu.

— Eh, Čipe, Čipe. Kad provedeš nekoliko dana u La Ventani sve će ti postati jasno i ničemu se više nećeš čuditi.

— Šta ćemo sad?

— Prvo ćemo negde nešto pojesti.

— A posle toga?

— Ja ću zatim otići do sudije, a ti možeš prošetati gradom i malo ga upoznati.

— I malo ću se osvežiti. Grlo mi je puno prašine. Potreban mi je viski.

— A ti si meni potreban trezan. Nemoj preterivati.

Čip Frejzer klimnu glavom i nasmeja se.

— Ne brini, Roje. Paziću.

Zajedno su krenuli na ručak.

III

Sudija Oskar Bejli bio je veoma ugledna ličnost u celom kraju. U La Ventanu je došao još kao mlad pravnik kad se grad tek podizao. Bio je poznat po svom poštenju pa su ga građani poštovali i omogućavali mu da napreduje u službi. U svojoj osamdesetoj godini prestao je da sudi. Još uvek je bio vitalan i nije mogao da sedi besposlen pa je počeo da se bavi privatnom advokatskom praksom.

Tog popodneva sedeo je u svojoj kancelariji smeštenoj u dvospratnoj zgradi u čijem se prizemlju nalazila redakcija lokalnih novina, »La Ventana njusa«, prodavnica Deksona Mosbija i apoteka.

Kad se Roj pojavio na vratima, advokat ga za trenutak pogleda preko naočara a onda ustade i pođe mu u susret.

— Roj! Malo si se izmenio ali te nije teško prepoznati. Veoma ličiš na oca. Da li si došao sam?

Pošto se srdačno pozdraviše Roj se spusti na ponudenu stolicu.

— Nisam sam. Sa mnom je moj nadzornik imanja, jedan Arizonac.

Desetoricu sam privremeno ostavio u Nogalesu u Arizoni. Svi su veoma vešti sa koltovima i privrženi su mi. Ako dođe do obračuna na njih se mogu osloniti kao i na samog sebe.

— To je dobro. Mislim da bi trebalo da ih pošalješ na ranč čim stignu ovamo. U početku ne treba da se duže zadržavaju u gradu.

— Zašto?

— Zbog eventualnih incidenata. Nadam se da ne treba posebno da ti govorim da se tvom dolasku Klej i Emerson Kraford neće obradovati. Naprotiv! A oni su najmoćniji u La Ventani i neće prezati ni od čega samo da bi ti onemogućili opstanak i naterali te da odeš.

Roj nije izgledao a nije ni bio uzbuđen.

Nagnuo se, pomilovao advokatovog mačka i ponovo se uspravio.

— Sve to znam — rekao je spokojnim glasom. — Ali, i moji ljudi su neustrašivi a pucaju brzo i precizno. Da li Kraford zna da sam ja kupac njegovog imanja?

— Još ne — tiho se nasmeja stari advokat. — Za vreme pregovora o kupovini rekao sam mu samo da zastupam interese kupca iz Arizone. Njega je više interesovao novac nego kupac. Da je znao da si ti kupac ne bi ti dao ranč ni po koju cenu. Inače, novac mu je bio potreban da spase svoju banku koja se u jednom trenutku našla na ivici bankrotstva.

— Postoji li bilo kakva mogućnost da poništi ugovor o prodaji?

— Za to ne postoji nikakva pravna mogućnost. Sve potrebne formalnosti su već obavljene.

— Da li bi se moglo desiti da sa ranča odvede koju stotinu grla goveda, ako sazna da sam sad ja vlasnik? Ko je sada tamo, na ranču?

— Mislio sam i na to — osmehnu se advokat. — Pre potpisivanja dokumenta o kupoprodaji zahtevao sam da na ranč pošaljem zahteva dva čoveka koji će paziti da pri povlačenju Krafordovih ljudi ne dođe do pravljenja namerne štete. Kraford i ne sluti kome je prodao svoj najbolji

ranč. Uostalom, kako bi i mogao kad je od onda prošlo već četrnaest godina?

Bardžes se takođe osmehnu.

— Skoro ni sam ne mogu da verujem da sam vlasnik čitavog jednog malog bogatstva. Do pre nekoliko godina radio sam na tuđim rančevima, za šaku dolara. Onda sam uštedeo nešto novca i kupio sam neki zapušteni ranč. Dok sam nastojao da ga obnovim, jedna kompanija je tamo pronašla naftu i to u ogromnim količinama. Ponudili su mi pravo bogatstvo za taj zapušten ranč a pored toga i deset posto akcija u kompaniji. Prihvatio sam ponudu i odlučio da ostvarim svoj davnašnji san. Tako se, eto, dogodilo da postanem sopstvenik najboljeg ranča u ovom kraju. Došao sam ovamo i zato što sam sad sposoban i spreman da sa Krafordovima izravnam stare dugove. Nikad nisam zaboravio i neću zaboraviti da su mi oni ubili oca i brata! Moja osveta će biti strašna!

Advokat zamišljeno klimnu glavom.

— Shvatam tvoja osećanja, Roje. Znao sam da ćeš se vratiti pun gorčine i želje za osvetom. Nema sumnje da su ih Krafordovi ubili, mada to nije moglo da bude dokazano. Emerson Kraford je mrzeo tvog oca i nije se kolebao da preduzme sve što je mogao, samo da bi ga uništio i na kraju ubio. Najpre ga je na podmukao način potpuno ekonomski upropastio, a zatim je poslao plaćene ubice da ga ubiju jer se plašio osвете. Da te one noći nismo sklonili i ti bi bio ubijen, mada si tada još bio dete. Tvoj otac je bio suviše pošten i suviše je verovao ljudima. Emerson je zato i uspeo da ga lako prevari. A to mu je tvoj otac sam omogućio, verujući mu na reč i ne tražeći pismene potvrde, dokumenta za ono o čemu su se dogovorili. Jedini svedok njihovih dogovora u to vreme više nije bio u životu, ili se bar tako mislilo. To je, ako se sećaš njegovog

imena, bio Stoni Vinders. Bio si još dečak kad je otišao u Meksiko...

— Stari Stoni? Naravno da ga se sećam. Javio se ocu poslednji put iz Čivave.

— Da, tako je — potvrdi advokat. — Tvoj otac je uvek tvrdio da je Stoni bio prisutan kad su se on i Kraford dogovarali kako da podele ranč i ostale vrednosti koje su bile zajedničke. Stonijevo svedočenje u kasnijem sporu bilo bi od neprocenjive važnosti. Sva pisma koja sam Stoniju slao na njegovu poslednju adresu u Čivavi, vraćala su se sa naznakom »nepoznat«.

To je Roju bilo od ranije poznato, ali se iznenadio kad je saznao da je dan ili dva pre očeve i bratove pogibije stiglo jedno pismo od Stonija Vintersa.

— Kako to da mi niste ranije rekli za to pismo?

— Ne ljuti se zbog toga — tihim glasom odgovori stari advokat. — Učinio sam sve što je bilo u mojoj moći. Nekoliko dana posle tvog odlaska iz La Ventane pošao sam da tražim Stonija. Dan pre mog dolaska u Čivavu, grad u kome je ležao u bolnici, Stoni je umro. Tako je propala i poslednja nada... Još ranije sam govorio tvom ocu da nikom ne priča ako mu Stoni bude pisao. Mislim da se on toga držao ali izgleda da je neko u pošti video pismo i da je o njegovom stizanju obavestio Emersona Kraforda. Ovome je bilo dovoljno da sazna da je Stoni živ i da se iznenada ponovo pojavio na sceni, pa da se odluči da ubije tvog oca i tvog brata. Prema tome, to pismo je bilo neposredni povod za oba ubistva.

— Možda se pismo moglo upotrebiti kao dokaz protiv Krafordovih?

— Trebalo je najpre dokazati da je Emerson Kraford nekako saznao za to pismo a to bi bilo nemoguće dokazati. Posle ubistva šerif Fil Brever uspeo je da na mestu zločina pronađe samo čaure od ispaljenih metaka, a sa time se ništa nije moglo početi.

— Sve mi je poznato! Nisam ni došao u La Ventanu da sudskim putem tražim satisfakciju za ono što su mi Krafordovi učinili. Došao sam da im se krvavo osvetim, da ih uništim!...

Advokat, očigledno i sam uzbuđen, ustade i počeo nervozno da šeta po kancelariji.

— Ništa mi ne bi pružilo takvo zadovoljstvo kao kad bih video da je u ovom slučaju pravda najzad pobedila — rekao je. — Ali, Roje, ti sa njima moraš biti spreman na sve! Između ostalog i na revolveraški rat... Imam utisak da će koltovi vrlo brzo biti izvučeni iz futrola.

— Ja se toga ne plašim! A ni moji ljudi! Neka Krafordovi samo pokušaju!...

Ustao je.

— Voleo bih da sada odemo do suda. Uveče se ponovo možemo videti!...

Stari advokat polako uze šešir malo zastade kad spolja odjeknu bat brzih koraka i neko zakuca. Roj otvori vrata i ugleda Čipa Frejzera kako, s pištoljem u ruci, stoji priljubljen uz zid i pažljivo gleda niz stepenice. Na zavoju stepeništa ukazao se dve glave koje, kad ugledaše uperen revolver, odmah nestadoše.

— Šta se događa, Čipe?

Frejzer je bio zaduvan i brzo je govorio.

— Znaju da si ovde, Roje! Klej Kraford zna! Dok sam pio viski u jednom od obližnjih saluna, čuo sam razgovor. Jedan od dvojice bio je Klej Kraford, tako ga je konobar oslovio. Na stanici su videli naše kofere i na nalepnici pročitati tvoje ime. To je odmah javljeno Krafordu... Klej se kune da će te još ove večeri isterati iz La Ventane!

— To ćemo još videti! — stegnu usne Bardžes. — Gde je sada taj prokleti kurvin sin?

— Stoji ispred ove zgrade. Izašli su iz saluna pre mene i krenuli ovamo. Usput im se pridružio još jedan,

očigledno revolveraš. Kad sam hteo da uđem u zgradu preprečili su mi put. Praveći se da ništa ne shvatam, iznenada sam jednog oborio udarcem pesnice a drugom sam podmetnuo nogu i srušio ga na pločnik. Pre nego što su se snašli potrčao sam uz stepenice. Ostalo ste videli. . .

Na Bardžesovom licu pojavi se slan osmeh.

— Izgleda kao da nastavljamo tamo gde se stalo pre četrnaest godina. Nego — obratio se starom advokatu — mislim da je bolje da vi ne pođete. Ostanite ovde. Nema nikakvih razloga da budete umešani u ove stvari i da, možda, nastradate.

— Ne, mladiću! — energično se usprotivi osamdesetogodišnji advokat. — Nikad nisam bio kukavica pa neću ni ovog puta, bez obzira na godine. Kraford i njegovi plaćenici ne mogu me uplašiti.

— Dobro. Onda, da pođemo! — reče Bardžes mirno.

Krenuli su.

IV

Klej Kraford je čekao dole. Njegova dva čoveka stojala su sa obe strane ulaza u zgradu.

Klej Kraford je imao oko trideset i šest godina, ali je zbog neurednog i raspusnog života izgledao znatno stariji. Bio je visok i dobro razvijen i, mada čvrst na nogama, gornji deo tela bio mu je puniji nego što bi se moglo očekivati od čoveka koji je veći deo svog života proveo u sedlu.

Na crvenom licu mogla mu se videti arogancija čoveka naviknutog da gospodari. Sada je bio veoma uzbuđen.

Kad je ugledao Bardžesa, zle oči mu zasvetleše neskrivenom mržnjom.

— Gle, gle, Roj Bardžes! Zar si se usudio da se pojaviš u La Ventani? Pametan si što još nisi uzeo svoj prtljag sa stanice poštanskih kočija. Prvom kočijom ćeš napustiti La

Ventanu. Ovdje nema dovoljno mesta za nas obojicu!

Preko Bardžesovog lica prelete podsmešljiv osmeh.

— Slažem se sa tobom da je La Ventana pretesna za obojicu — rekao je. — Ja neću otići, siguran sam. Ja sam iz ovog grada jednom već bežao. Sad je na tebe red!

Kad je spazio njegov podsmešljiv osmeh i podsmešljiv način govora, Klej Kraford kao da je u trenutku poludeo od besa. Poznavajući neobuzdanu prirodu svog gazde, obojica njegovih revolveraša malo se udaljiše na levu i desnu stranu i približiše šake drškama svojih koltova.

Roj Bardžes i Čip Frejzer ostadoše prividno mirni, ali su pogledima fiksirali trojicu protivnika.

— Poslednji put te upozoravam! — prosikta Klej Kraford. — Prva kočija iz La Ventane kreće kroz jedan sat. To važi i za tvog prijatelja. Imate još vremena za razmišljanje, ali vam ne bih savetovao da ovu noć provedete ovde, u La Ventani.

Kad je izgovorio ono što je hteo da kaže, kao da se bolje osećao. Okrenuo se da krene, ali ga je zadržao Bardžesov hladan, i dalje podsmešljiv glas.

— Samo minut, Kleje! Želeo bih da i ja tebe na nešto upozorim. Sutra rano povuci svoje ljude sa ranča »Soup Lejk«.

— Zašto? — iznenađeno upita Klej Kraford. — Šta ti to govoriš?

— Tamo moja dva čoveka paze da tvoji ljudi prilikom odlaska ne naprave neku štetu.

Kraford kao da još uvek nije shvatao značenje Bardžesovih reči.

— Šta to treba da znači?

— Ja sam novi vlasnik ranča »Soup Lejk«!

Nekoliko trenutaka Klej Kraford je stajao nepomoćno, kao da je iznenađeno paralizovan. Zatim se okrete ka starom advokatu.

— Znači, to je Arizonac koga si zastupao. Namerno si prevario sta-

rog! . . . Da je znao kome ga prodaće, ne bi ga dao ni za kakav novac!

— Možda i bi! — prekide ga advokat. — Cena je bila vrlo visoka a moj klijent je na nju pristao i sve platio odmah, u gotovini. — Tvom ocu je hitno bio potreban novac. Interesovalo ga je da što bolje proda ranč a nije ga interesovalo ko će ga kupiti. Što mu nije palo na pamet da bi kupac mogao da bude Roj Bardžes, to nije moja nego njegova krivica.

— Od te kupovine neće biti ništa!

— Vidi, vidi! A zašto?

— Čim stari sazna ko je kupac, poništiće kupoprodaju!

— To je nemoguće učiniti! Tvoj otac ima novac a moj klijent ima svo dokumenta.

Klej Kraford grubo opsova, okrete se i ode niz ulicu.

Za njim podoše i oba njegova revolveraša.

Nešto kasnije, Roj Bardžes, Čip Frejzer i advokat Oskar Bejli silazili su niz stepenice zgrade u kojoj je bio sud. Bardžes je u rukama držao dokumente o kupoprodaji ranča »Soup Lejk« koje je podigao u sudu, gde su bili deponovani.

Pored njih prođe stariji, prosedi čovek i uđe u jednu od pobočnih kancelarija.

— Sećaš li ga se? — upita advokat.

Bardžes zavrte glavom.

— Ne. . . u stvari, možda. Da nije to Fil Brever? Da li je još uvek okružni šerif? Da li je i on jedan od Krafordovih plaćenika?

— Okružni šerif jeste. No, za njega se ne bi moglo reći da je Krafordov plaćenik. Pokušavali su na razne načine da ga sklone, ali stari je dovoljno lukav i nezavisan, pa nisu uspeli. To se, na primer, ne bi moglo reći i sa gradskog šerifa Džona Dikona. Taj misli i radi onako kako mu stari Emerson Kraford naređuje i to ni za koga u La Ventani nije tajna.

Kad su stigli do ugla, zastadoše.

— Vas dvojica morate negde naći prenoćište. Krafordov hotel, naravno, ne dolazi u obzir.

— Ha-ha-ha! Tamo bi nas lepo primili! — nasmeja se Roj.

— Pokušajte u »Sanšajnu«. Uostalom, ako budeš želeo da otvoriš račun u banci, moraćeš da dodeš u kontakt sa starim Emersonom Krafordom. U gradu nema druge banke osim njegove.

Advokat se iznenadio, kad je Roj prasnuo u smeh.

— Sa zadovoljstvom ću kod njega otvoriti jedan mali račun. To će mi pružiti priliku da se, dolazeći u banku jednom ili dva puta nedeljno, srećem sa tim starim liscem.

Iza ugla se pojavi devojka dvadesetih godina, jašući na vrancu. I iz daljine se videlo da je nesvakidašnje lepa. U sedlu se držala uspravno. Imala je svetlu kosu, pomalo kovrdžavu, koja joj je padala na ramena. Roj ju je zadovoljno posmatrao dok im se lakim kasom približavla. Nedaleko od njih zaustavila je konja i hitro skočila iz sedla. Kad je primetila advokata mahnula mu je i pošla u prodavnicu.

— Džoj, sačekajte samo malo — pozva je advoka.

Zaustavila se i sačekala da joj priđu.

— Poznajete li ovog mladića? — upita advokat. — Pokušajte da se setite — dodao je, pokazujući na Roja.

Neko vreme devojka je pažljivo i zainteresovano posmatrala mladog čoveka a zatim odmahnu glavom.

— Žao mi je ali se ne sećam.

— To je Roj Bardžes a ovo je njegov prijatelj Čip Frejzer. Zar ti prezime Bardžes ništa ne govori?

— Bardžes? — promrmlja devojka zamišljeno. — Nekada su ovde živeli Bardžesi.

— Tačno. Ja sam jedan od njih! — osmehnula se Roj. — Da budem tačniji, ja sam jedini živi Bardžes. Ostali su mrtvi. Napustio sam La Ventanu pre mnogo godina.

— Pre tačno četrnaest godina, Džoj — umeša se stari advokat. —

Ti si tada još bila sasvim mala, pa nije ni čudo što se toga ne sećaš. Međutim, Roj bi se morao sećati Henrija Virgleja.

— Sa ranča V?

— Da — klimnu advokat. — Džoj je njegova ćerka.

Zatim se okrenuo prema devojci.

— Roj je novi vlasnik ranča Soup Lejk.

— Šta? — uzviknu ona, kao da ne veruje. — To... to je nemoguće! Nisam znala da je Krafordov ranč prodat. On je taj ranč najviše voleo.

— I moj otac je isto tako voleo taj ranč — prekide je Roj.

— To je zaista iznenađenje — smirenije reče devojka. — Kad nameravate da preuzmete ranč?

— Već sutra.

— Bićemo, onda, prvi susedi — osmehnula se. — Naravno, u ovdašnjem smislu te reči. Bićemo udaljeni nekoliko milja. Nadam se da ćemo se sretati.

Svima im je klimnula glavom i lakim korakom srne se udaljila.

Roj se trže kao da se probudio a Čip Frejzer i advokat se nasmejaše.

— Zeleo bih da na brzinu svratim do banke. Pretpostavljam da još nije zatvorena. Ti, Čipe, ostani sa advokatom.

— Dobro — klimnu Frejzer. — Čekaću te u advokatovoj kancelariji. Ako se ne budeš dugo zadržao u banci, možemo potražiti još nekog čoveka za rad na ranču. Znaš i sam da nas nema dovoljno.

— Trebaće nam i kuvar — osmehnula se Roj. — Kakva su ona dvojica što ste ih poslali na ranč? — upitao je advokata.

— Obojica su u svakom pogledu dobri i pouzdani. Naročito mali Andre Perin. I Akreli je, takode, dobar čovek.

— Sada je maj i prolećni radovi treba da počnu. Trebaće mi još nekoliko ljudi, između ostalog i jedan kuvar i jedan kovač. Kad se vratim iz banke razgovaraćemo o tome.

Roj pređe ulicu i usput se okrete, nadajući se da će još jednom videti Džoj's Virglej, ali je ona još bila u prodavnici.

Na samom ulazu u banku, na metalnoj ploči bila su ugravirana imena bančinih direktora. Emerson Kraford, Danijel Houli, Gravel, Allison i Henri Virglej.

Poslednje prezime ohladi u Roju osećanja izazvana susretom sa privlačnom i ljupkom Džoj's Virglej.

V

U svojoj prostranoj i luksuznoj kancelariji Emerson Kraford je nerвозno hodao od zida do zida. Bio je malog rasta i suvonjav, tanke i smežurane kože na licu. Još samo oči i odlučni pokreti odavali su nekadašnju živost.

U jednoj od fotelja sedeo je njegov sin Klej čekajući da se starčev bes bar malo stiša. Došavši do vrata, Emerson Kraford ih otvori i, pogledavši u bančine prostorije, pozva blagajnika.

— Carli, ako negde vidite Trevisa, recite mu da svrati do mene.

Džeferson Trevis je bio njegov advokat.

Zatim starac zalupi vrata i nastavi svoju nervoznu šetnju od zida do zida.

Klej pripali novu cigaretu i starac najzad prasnu.

— Dosta s tim pušenjem, Klej! Ne mogu da dišem od dima!

— Bilo bi bolje da o svemu ozbiljno i smireno razmisliš nego što vičeš i uzbuđuješ se! Oni su sada u sudu. Zašto i ti ne odeš tamo? Možda još uvek nije kasno da se nešto pokuša?

Starac ga prezrivo pogleda.

— Samo me ti nemoj savetovati! Da odem tamo i da pravim od sebe budalu? Da mi se smeju? Imanje je kupljeno na zakonit način. Da sam mogao da naslutim ko je kupac! .. Ali, sad je za sve kasno. Pa i za kajanje.

— Zar ti je novac bio toliko potreban da si morao da prodaš ranč?

— A zar si ti ikad znao, ili bar pozeleo da znaš, šta nam je potrebno a šta nije? — dočeka ga starac.

U njegovim još živim i inteligentnim očima ogledao se prezir koji se graničio sa mržnjom.

— Sve tvoje interesovanje za mene i za poslove koje vodim svodilo se na večito tražnje novca za tvoje pijanke, za tvoje drolje i za kocku na kojoj uvek gubiš. Jutros, na primer, ona ridokosa Džejn Hafner zamalo je slomila nove kočije koje si joj nedavno kupio. . . Da li si se ikad zapitao odakle taj novac koji ti dajem? I za ranč bi ti bilo sasvim svejedno da ga nije kupio upravo taj prokletnik, Bardžes. . .

— Prebacuješ mi što se malo provedem kad dođem u grad, a zabravljáš da sam godinama upravljao rančom. Uostalom, kad mi ovakav život bude dosadio, oženiću se i smiću se.

— Ti? Nemoj me zasmejavati? Koja bi pristala da pode za tebe? Svakako ne neka poštena devojka, kao što je na primer Džoj's Virglej. Za pijanca, ubicu i kockara, pored toga i ženskaroša kao što si ti, neće poći ni jedna poštena devojka. A ako bi neka to i učinila brzo bi se pokajala i proklela bi čas kad je rekla sudbonosno »da«.

Nešto kasnije već se malo stišao.

— Što se tiče ranča, do poslednjeg trenutka sam se nadao da neću morati da ga prodam. Međutim, morao sam. Ti i ne znaš da cela zemlja poslednjih meseci prolazi kroz tešku ekonomsku krizu. Mnoge banke su već zatvorene. Srećom, sada je situacija već mnogo bolja inače bih i ja bankrotirao.

Klej ga je gledao s nevericom.

— Zar zaista više ne postoje nikakve mogućnosti da povратиš taj ranč?

— Za sada, nikakve. Kasnije, videćemo. . . Možda ćemo naći neki način da mu onemogućimo opstanak.

— Šta misliš, zašto se Roj Bardžes vratio? Da obnovi postupak?

Bankar odmahnu glavom.

— Ne, ne verujem.

— Nego?

— Zašto bi onda kupovao ranč?

Nesto drugo taj ima u glavi.

— Šta?

Neko zakuca na vrata.

— Verovatno Džeferson Trevis — reče Klej. Ne bih hteo da se sretnem s njim. Izaći ću na zadnja vrata.

U kancelariju uđe Čarli Prajs, sitan i mršav blagajnik banke.

— Šta je, Čarli?

— Vi obično želite da se upoznate sa novim klijentima, gospodine. Ovaj je uložio petnaest hiljada...

— Kako se zove?

— Bardžes...

— Bardžes? Roj Bardžes?

— Da, gospodine.

— Dobro... Primiću ga. Otvorite prozore i provetrite sobu, a onda ga uvedite:

— U redu, gospodine.

Kad je Roj ušao, Emerson Kraford je mirno i dostojanstveno sedeo za velikim писаćim stolom. Iznenadio se kad je video koliko mnogo Roj liči na oca. Pošto Roj nije prišao da se rukuje, Kraford mu rukom pokaza stolicu naspram писаćeg stola.

— Izgleda da nema potrebe da se upoznajemo. Sedite...

— Neću sesti, a neću se ni zadržavati — reče Roj uzdržano učtivo, nastojeći da ničim ne pokaže svoja osećanja pri susretu sa ubicom svog oca.

— Kako hoćete — promrmlja Emerson Kraford. — Nemam nameru da se pretvaram pokazujući da me je susret sa vama naročito obradovao. Između nas ima dosta nesporazuma...

— To je suviše blaga reč. Ja bih to drukčije rekao. Ne znam da li treba da vas podsetim da su moj otac i moj brat mučki ubijeni?

Na bankarovom licu ništa se nije moglo pročitati.

— Da — klimnuo je. — Koliko se sećam povedena je i istraga ali se nije moglo utvrditi ko je to učinio. I ja sam raspisao nagradu od hiljadu dolara za svaku informaciju koja bi doprinela razjašnjavanju tog slučaja. Pretpostavljam da vas ova mo ni je dovela namera da obnovite postupak u vezi sa tim ubistvom. To bi bio uzaludan posao.

— Nisam došao samo zbog toga mada ni to ne isključujem — podsmešljivo reče Roj, gledajući u oči lukavog bankara.

— Ako išta preduzmete u tom pravcu, ja sam spreman da vam pomognem. Neki su ranije pokušali da to ubistvo pripišu meni ili mom sinu. Advokat Oskar Bejli je u tome prednjačio. Doduše ne javno, ali svi su znali šta on i njegovi prijatelji misle. Zbog toga mi je još više bilo stalo da se cela ta mučna stvar raščisti. Zato sam i raspisao nagradu. Ali svi naponi, i šerifa i moji lični, ostali su bez rezultata. Zato bih i sada bio voljan da pomognem, mada mislim da se tu više ništa ne može učiniti.

Onaj ko je neupućen došao bi u iskušenje da poveruje mirnom i staloženom objašnjenju elegantno odevenog bankara. Međutim, ko bi pogledao ciničan izraz u njegovim zelenim očima, ne bi mu ništa poverovao.

Roj je osećao da starac ispred njega zna daleko više i da mu je milo što se on, Roj, toliko muči. On zna da mu ne verujem i srećan je zbog toga što sam nemoćan, ispravno je pomislio. Zato ga iznenada obuze pravi napad nekontrolisane mržnje. Tek krajnjim naporom se uzdržao, jer je znao da ne sme učiniti ništa nepromišljeno ako želi da izađe kao pobednik iz ove borbe sa okrutnim i još veoma moćnim protivnikom.

Starac ga podsmešljivo pogleda i osmehnu mu se, kao da mu je čitao misli.

— Protiv vas nemam ništa, iako je između vašeg oca i mene bilo izvesnih nesporazuma. No, to su zaista

bili samo obični nesporazumi. Izvi-
njavam se i za Klejov grub ispad.
On je prostak. To se više neće pono-
viti. Poznat je kao siledžija i pijanac
i stidim se njegovih postupaka. Što
se tiče ranča Soup Lejk on je vaš i
možete se useliti kad to budete žele-
li. Mada, priznajem, ne bih ga pro-
dao da sam znao da ste vi taj kupac
iz Arizone.

Roj ovog puta nije uspeo da se
kontrolise.

— Taj ranč je pripadao mom ocu.
Vi ste mu ga na prevaru uzeli.

Bankar se osmehnu i slegnu ra-
menima.

— Raspravljati o tome bilo bi sa-
mo gubljenje vremena. Za vaše bes-
mislene tvrdnje nemate nikakvih
dokaza.

Ukloniću sa ranča svaki trag koji
bi me mogao podsećati na vas, Kra-
forde!

Bankar ostade miran.

— Ja imam još jedan ranč, samo
je nešto dalje od tog. Ako hoćete da
mi prodate sva žigosana goveda po
ceni koju vi odredite, ja bih ih ku-
pio.

Roj odmahnu glavom.

— To ne dolazi u obzir. Doći će
vreme kad vaše ime u ovom kraju
neće značiti ništa.

Posle kraćeg ćutanja, Emerson
Kraford se podrugljivo osmehnu.

— To je prilično ambiciozan pro-
gram za mladog čoveka kao što ste
vi. I drugi su pokušavali slično ali
su se brzo opekli i odustali.

— Ja neću odustati! — tvrdo reče
Roj, okrenu se i izađe.

VI

U La Ventani se brzo proširila
vest o Rojevom povratku i o kupovi-
ni Krafordovog ranča. Mnogi su se
dobro sećali nekadašnjih događaja i
sada su se pitali šta to treba da zna-
či.

Roj i Čip su odseli u »Sanšajnu«.
Zahvaljujući starom advokatu, brzo

su našli ljude za ranč. Među njima
se nalazio i Džef Barlo, koji je za do-
bru platu pristao da bude kuvar. To
je bio šezdesetogodišnjak o kome se
govorilo da nikad nije morao da bri-
ne za posao jer su ga, zbog njegovih
kuvarskih sposobnosti i šala, svi ra-
do primali u službu.

— Zadovoljan sam ljudima koje
smo iznajmili — govorio je Roj Čipu
dok se brijao u hotelskoj sobi. —
Tačno je da su mao stariji ali su za-
to naši Arizonci mlađi. To je uvek
dobra kombinacija. Kad se obrijem
sići ćemo na večeru. Advokat je re-
ko da će Beset večeras biti u gradu.
Ako zaista ima dobre konje, napra-
vićemo lep posao...

Posle večere Roj i Čip podoše da
potraže Beseta. Napolju je već odav-
no pao mrak, samo su retke ulične
svetiljke svojom žutom svetlošću
slabo osvetljavale mračne ulice.
Svratili su u nekoliko saluna, traže-
ći Beseta. U baru u kome je Čip čuo
razgovor između Kleja Kraforda i
jednog od njegovih ljudi, obratiše se
kelneru sa pitanjem da li je video
Beseta.

— Beset? Onaj oniži, veseli čove-
čuljak? Ako je u La Ventani onda je
svakako u »Sombreru«.

Čip iskosa pogleda Roja.

— Pruža ti se prilika da ponovo
vidiš onu ridokosu damu...

— Vi ste Roj Bardžes? — upita ko-
nobar. — Niste prvom kočijom otišli
iz grada?

Zatim se nasmejao.

— Naravno, ovo je slobodna zem-
lja. No, ako se predomislite, kočija
iz La Ventane kreću i sutra.

Roj ga oštro pogleda.

— Zašto bih se predomislio?

Konobar im ponovo napuni čaše.

— Svašta se događa, svašta — do-
dao je tišim glasom.

Skoro neprimetno palcem je po-
kazao dvojicu koji su, tobože neza-
interesovano, stajali u drugom delu
lokala. — Pogledajte, ona dvojica su
ušla odmah iza vas. Ne bih rekao da
su ovde slučajno!

Roj ih zainteresovano pogleda.

Odmah je prepoznao da pripada-ju posebnoj vrsti ljudi koji su bili svuda isti, i ovde u Nju Meksiku, i tamo odakle je došao, u Arizoni. Revolveraši i ubice, plaćenici spremni da se prodaju onom ko više plati.

Stavio je srebrni dolar na šank i dao znak Frejzeru.

— Izadimo, Čipe. Želim da vidim hoće li nas i dalje pratiti.

Maloprije su sačekali ispred saluna ali dvojica revolveraša nisu pošli za njima.

Nekoliko minuta kasnije stigli su do »Sombreira« i odmah ušli. Za trenutak su zastali zbog jake svetlosti i žagora. Sudeći po nameštaju, sveže lakiranim zidovima i lampama, »Sombreira« je bio najbolje ureden salon u gradu i okolini.

U pozadini sale, izdignut za dve stepenice, nalazio se zasvođen ulaz u prostoriju za kocku. I ova soba je bila ukrašena uljanim slikama i zavesama i obasjana jakom svetlošću. Iz jedne niše, zaklonjene veštačkim palmama, dopirali su prijatni zvuci malog orkestra. Iznad niše jedna vrata su vodila na sprat, u stan vlasnice, Džejn Hafner.

Rojev dolazak odmah je privukao pažnju gostiju. Za jednim od stolova na kraju sale sedeo je čovek koji je po Rojevoj proceni mogao biti Beset. Zato se uputio prema njemu i pošto se predstavio upita ga da li je on Beset i da li ima konja za prodaju.

— Ja sam Beset i imam konja — potvrdi dobroćudni, dežmekasti odgajivač konja. — Dodaj utru na moj ranč da ih pogledaš. Neće ti biti teško da me nađeš. Moj ranč je tek pola milje iza mosta.

— Doći ću i bez mosta — odmere-no odgovori Roj, jer je znao da ga mnogi pažljivo slušaju. — Koliko znam, gaz još uvek postoji.

— Postoji, mladiću, postoji! — glasno se nasmeja Beset. — Znači, ne plaća ti se mostarina? Kako hoćeš... Mi svi uvek idemo preko mosta.

— Zašto?

— Nemamo računa da se zamera-mo starom Emersonu Krafordu, eto zašto! — nasmeja se Beset.

— Ne vidim šta ti u tome vidiš smešno, Besete? — primeti jedan od onih koji su sedeli sa njim za stolom. — Ne možeš doći u grad da nešto ne popiješ i vidiš se sa ljudima, ako ne platiš mostarinu. Ako je i od Emersona Kraforda, Mnogo je!

— U pravu si, Stive. Apsolutno si u pravu. To nije smešno — reče Beset i prestade da se smeje.

— Ja sam Stiv Nikson — obrati se mladi čovek Roju. — Tvoj otac se dobro poznavao sa mojim ocem. Čak su bili i prijatelji. Ranč Litl Krou Krik. Možda se sećaš?

Beset ponudi Roja i Čipa da sednu i da popiju po viski, na šta oni rado pristadoše. Još su sedeli kad se u sali pojavio Klej Kraford. Roj ga ugleda u velikom ogledalu. Učini mu se da su im se pogledi sreli.

Klej Kraford je neko vreme stajao nepomično i očevdino ljut što vidi Roja i Čipa u »Sombrieru«.

Roj ustade i okrete se prema njemu.

Stiv Nikson i ostali takode odmah poustajaše, predosećajući da će se nešto dogoditi.

Žagor u sali se u trenutku utiša.

— U ovoj sali za vas nema mesta, gospodine — promuklo reče Klej Kraford.

Roj je ostao miran.

— Poznato mi je da ste nezvanični ortak gospodice Hafner. Da li govorite i u njeno ili samo u svoje ime?

— Rekao sam vam da izadete i da se držite dalje od »Sombreira«! — prosikta Klej Kraford, teškom mukom se kontrolišući. — Izlazite dok vas nisam izbacio!

Atmosfera u salunu bila je tako napeta da se nije čuo ni najtiši šum, izuzev oštrih reči dvojice protivnika.

Obojica su bili naoružani revolverima i svi prisutni su očekivali da svakog časa počne pucnjava.

Niko se nije pomerao.

— Čekam da me ti izbaciš, Klej! — odgovori Roj, namerno ga izazivajući.

Znao je da će od ishoda ovog sukoba ubuduće umnogome zavisiti njegov ugled u La Ventani.

To su znali i svi u »Sombreru«, koji su, skoro ne dišući, nepeto iščekivali ko će prvi povući revolver.

VII

Ostalo je zauvek neizvesno šta bi se već u sledećem trenutku dogodilo da se na stepenicama nije pojavila Džejn Hafner. Odmah shvativši šta se događa, ona prikupi nabore svoje duge večernje haljine i energičnim korakom krenu ka Kleju Krafordu. Usput je pogledala Roja i jedva primetno mu se osmehnula, dajući mu znak da ga je prepoznala.

A zatim, kao da se ništa neobično nije dogodilo, uhvatila je Kleja Kraforda ispod ruke.

— Milo mi je što te vidim, Kleje. Htela sam sa tobom o nečemu da razgovaram. Molim te, podi sa mnom do moje kancelarije. Neću te dugo zadržavati.

Klej pogleda Roja pogledom ispunjenim mržnjom a onda dozvoli da ga devojka odvede.

Kad su ušli u kancelariju, sa njenog lepog lica nestade i poslednji trag ljupkosti.

— Ponašaš se veoma glupo! — skoro je viknula na njega. — Zašto si tražio da napusti lokal? Kad si mi danas rekao ko je on opomenula sam te da se ne kačiš sa njim i da se ne upuštaš ni u kakve gluposti! Nisi me poslušao! Zašto si ga terao iz saluna?

— Šta on ima ovde da traži? Znam i reći ću ti: tebe!

— Ha-ha-ha! Nešto smešnije još nisam čula! Zar si zaista ljubomoran? — podsmehnula mu se. — Sâmo bi nam još to trebalo. U svemu si

loš i sve želiš da postigneš silom i na brzinu. Ovog puta nije potrebna snaga nego pamet, Klej. Potrebno je saznati njegove namere. Zašto se vratio u La Ventanu, šta namerava. ... Tek tada možeš preduzeti protiv njega nešto konkretno.

Pogledala ga je i dodirnula mu je ruku.

— Ti za to nisi sposoban. Ostavi sve to meni, Klej.

— Šta nameravaš?

— Pokušaću da od njega saznam zašto je došao i šta hoće.

Neko vreme je čutao i gledao je.

— U redu, neka bude kako ti kažeš. Ionako imam posla na ranču na koji se selimo sa Soup Lejka. Treba tamo odvesti ljude a stari hoće i da obnovi inventar. Roja ostavljam tebi. Da li je još u salunu?

Na zidu kancelarije nalazio se skriven otvor kroz koji se video celo lokal. Ugledala je Roja kako stoji pored ruleta. Kraj njega su bili Čip Frejzer i Stiv Nikson.

— Pored ruleta je — rekla je Kleju, okrećući se.

— Dobro — promrmlja on. — Ostani ovde dok ja ne izađem kroz zadnja vrata. Ako neko bude pitao za mene reci da sam otišao na ranč Kraford.

Posmatrala ga je dok je izlazio i pitala se zašto je toliko naglasio da ide na ranč. Dobro ga je poznavala i znala je da ništa ne radi bez razloga. Možda mu je bio potreban alibi. ...

Kad se ponovo pojavila u lokalu izgledala je kao i uvek — blistava, vesela i bezbrižna. Prolazeći između stolova, došla je i do Roja.

— Vidim, već se povlačite. A tek ste počeli da igrate. ...

— Nikad se ozbiljno ne kockam. Čim dobijem ili izgubim određenu svotu, prekidam igru.

Uhvatila ga je pod ruku i odvela ga malo dalje od ostalih.

— Žao mi je zbog onoga što se večeras dogodilo — rekla je. — Klej je ljubomorna budala. Uobrazio je da

ste bili previše ljubazni prema meni kad sam pala iz kočije i kad ste mi pomogli. Nemojte se ljutiti zbog toga, molim vas.

Pogledao ju je.

— Na to sam već zaboravio.

Međutim, ona je bila iskusna žena. Njegov lažno bezbrižan ton nije je prevario.

— Da li biste bili raspoloženi da podete sa mnom gore u moj apartman? — upitala je. — Devojka će nam doneti nešto za jelo i za piće, ako nemate ništa protiv. Htela bih sa vama na miru da razgovaram.

— Za večeras mi morate oprostiti, ali ako vaš poziv važi i za neki drugi dan, prihvatam ga sa zadovoljstvom. Sutra ujutro moram kod Besea da kupujem konje.

— Onda, drugi put — razočarano mu se osmehnula. — U ovoj kući uvek ćete biti dobrodošli. Kad ćete opet doći u grad?

— Ne znam tačno. Kroz nekoliko dana.

— Nastojte da to ne bude suviše dugo. Čekam vas. Ne razumem šta se događa i čemu sva ta gužva. Samo što ste došli, ceo grad se uznemirio. Jedino mi je jasno da postoji neko neprijateljstvo između vas i Krafordovih.

— To više ni za koga nije tajna. Emerson Kraford tačno zna zašto sam došao. Sam sam mu to danas rekao, ako je to ono što vas interesuje i što pokušavate da saznate od mene.

— Pogrešno ste me razumeli — trglala se. — Nisam uopšte radoznala a najmanje me interesuje Emerson Kraford. Međutim u celoj toj igri i moji interesi mogu doći u pitanje.

— Vaši interesi neće biti pogođeni ako se ni u šta ne budete mešali.

Nekoliko minuta kasnije, Roj i Čip izadoše iz »Sombrera«.

Nedaleko od saluna, u jednoj od pobočnih, mračnih ulica čekala su dva čoveka. Zahvaljujući uličnoj lampi na uglu mogli su lako da raspoznaju prolaznike. Kad su Roj i

Čip naišli odjeknu pucanj iz revolvera. Roj i Čip su ostali nepovređeni. Roj ispali nekoliko metaka prema napadačima a ubrzo se začu bat koraka. Napadači su se brzo udaljavali.

— Hajde, Čipe! — viknu Roj. — Drži se leve strane a ja ću desne.

Uličica je ulazila u neko otvoreno dvorište, koje je sa tri strane bilo okruženo poslovnim zgradama. Na četvrtoj strani nalazila se štala iz koje je sijala slaba svetlost fenjera. Između štala i Roja pojavljuje se senka nekog čoveka i on istog trenutka pritisnu okidač. Čovek kriknu i pade.

— Izgleda da si nekog pogodio! — šapnu Čip, čučajući iza nekog praznog sanduka. — Sigurno je i drugi u blizini.

— Verovatno je tamo, iza onog plasta sena.

Roj oprezno počeo da puži prema platu a za to vreme Čip ispali dva metka u seno, odakle se skoro istovremeno pojavile dva bleska. Roj je već bio toliko blizu plasta da je jasno mogao da čuje karakterističan zvuk punjenja revolvera.

Okolo se u zgradama upališe svetiljke a sa prozora se začuše uznemireni ljudski glasovi.

Čovek skriven iza plasta je to iskoristio. Skočio je i utrčao u štalu.

Rojev hitac ga nije pogodio i on ubrzo nestade dalje u mračnoj ulici. U štali su konji uznemireno rzali. Čulo se i kako prema štali trče neki ljudi.

— Ko je tamo? — začu se energičan glas iz mraka.

— U štali su, File! — doviknu čovek koji je bio na prozoru na poslednjem spratu.

Neko u dvorištu upali gomilu stare hartije i plamen osvetli okolinu. Roj poznade okružnog šerifa Fila Brevera. Sa njim je bio i gradski šerif Džon Dikon sa još nekolicinom ljudi.

— Izadite iz štale sa podignutim

rukama! — oštrim glasom naredi Fil Brever.

Roj i Čip poslušno izađoše na osvetljeni prostor. Kad ih ugleda, okružni šerif pride Roju.

— Znači, vi ste taj Roj Bardžes. Ko je čovek koji je sa vama?

— Čip Frejzer, nadzornik na mom ranču.

Pre nego što je Fil Brever postavio pitanje, iz mraka se začu poziv nekog čoveka.

— Šerife ovde je jedan čovek! Mrtav!

Neko podstače vatru i plamen postade jači. Svi priđoše telu koje je nepomično ležalo, sa licem prema zemlji.

Šerif ga okrenu na leđa.

— To je Klint Vord, Bardžese, da li ste ga poznavali?

— Ne, nisam.

— Da li ste ga ikad ranije videli?

— Večeras, u jednom salunu. Konobar nam ga je pokazao. Bio je u društvu sa još jednim.

Zatim su sledila ostala pitanja o svemu što se dogodilo. Činilo se da je Rojeva priča zadovoljila Fila Brevera. Jednom se u ispitivanje umešao i mesni šerif ali mu je Fil Brever odmah dao na znanje da su ubistva isključivo u njegovoj nadležnosti.

— Dikone, ostani ovde i neka niko ne dira telo dok ne stigne komisija sa lekarom. Bardžes i Frejzer poći će sa mnom.

— Kuda? — upita Roj.

— Do saluna u kome ste prvi put videli ovog ovde.

Brzo su stigli i tada šerif pozva konobara.

— Loni, poznaješ li ovu dvojicu?

— Večeras su već bili ovde.

— A Klint Vord?

— Bio je i on, šerife. Ušao je odmah posle njih.

— Ko je bio sa Vordom u društvu?

— Gab Reno.

— On? — namršti se šerif. — Plaćeni revolveraši, obojica. Jesi li rekao ovoj dvojici nešto o njima?

— Ništa naročito.

— Oni kažu drukčije, Loni!

Konobar se osvrte po zadimljenom lokalu.

— Ne bih hteo da budem umešan u ovu stvar, šerife... Ipak, reći ću kako je bilo.

— To i tražim od tebe, Loni.

— Nemojte samo da se o tome čuje. Skrenuo sam pažnju ovoj dvojici da Vord i Reno, verovatno, nisu slučajno ušli za njima u salun. To je sve.

Fil Brever se okrete ka Roju Bardžesu.

— Mislite li da neko u ovom gradu ima interesa da vas ubije? — upitao je.

— A vi? — takođe pitanjem odgovori Roj.

— Ovde ja postavljam pitanja! — strogo reče šerif.

— Onda, evo vam odgovora koji tražite. U pitanju su isti ljudi koji su ubili mog oca i mog brata.

Fil Brever klimnu glavom.

— Nastojaću da uhvatim Renoa i da ga nateram da govori. Vas dvojica ste slobodni. Možete ići kuda želite.

Iznenada sa šerifovog lica nestade onog izraza stroge službenosti.

— Roje, drago mi je što ste večeras srećno prošli. Drugi put budite još oprezniji. Verovatno vam je jasno da se vaši neprijatelji neće zaustaviti samo na ovome.

Rano sledećeg jutra Roj i Čip su, jašući iznajmljene konje, pošli prema Besetovom ranču. Sa njima se nalazilo još nekoliko jahača, iznajmljenih da se pobrinu o kupljenim konjima.

Kad su se približili reci, primetili su grupu ljudi okupljenu oko nečega što je ležalo na šljunkovitoj obali.

Među tim ljudima prepoznaše i šerifa.

Na samoj obali ležalo je telo mrtvog čoveka, očigledno tek izvučeno iz vode.

Kad su prišli, šerif im odgovori na pozdrav.

— Našli smo Reno, ali mrtvog. Neko ga je ubio pucajući mu u leđa.

— Sve izgleda prilično jasno — reče Roj, koji je sjahao i pogledao leš.

Šerif pljunu u vodu.

— Klint Vord i Reno su se sinoć pokazali prilično nespreni. Onaj ko ih je iznajmio hteo je da bude siguran da Reno neće progovoriti i odati ko ga je angažovao. Zbog toga ga je ubio.

VIII

Džejn Hafner je još bila u krevetu kad joj devojka javi da šerif Fil Brever želi da razgovara sa njom. Brzo je ustala i obukla se, poručivši šerifu da dođe gore.

Pitala se šta li Brever hoće od nje. Bila je obavještena o svemu što se dogodilo prethodne noći i pomalo je naslućivala i plašila se da će je šerif ispitivati o Kleju Krafordu a to je najmanje želela.

Brever se najpre izvini što je tako rano uznemirava.

— Nije važno, šerife — odgovorila je pripaljujući prvu, jutarnju cigaretu. — Zašto ste došli? Zar sam nešto skrivila?

— Hteo bih da vam postavim nekoliko pitanja.

— Izvolite, slušam vas.

— Kada je Klej Kraford sinoć otišao od vas?

Uvlačeći dim, nekoliko trenutaka je razmišljala. Šerifu to ne promače.

— Ne bi mogla tačno da kažem, šerife.

— Recite otprilike — zahtevao je.

— Oko deset sati.

— Pre toga je dole u lokalu imao neki sukob sa Rojem Bardžesom? — nehajnim glasom je upitao.

— Tačno — priznala je, znajući da on već sve o tome zna i da bi bilo glupo da pokuša da nešto zataji.

— Vi ste ga posle toga povelili do svoje kancelarije gde ste izvesno vreme ostali zajedno?

— Da.

— Da li je to bilo u nekoj vezi sa sukobom između njega i Bardžesa? Da li je rekao bilo, šta, da želi da se osveti Bardžesu ili nešto slično?

— Ne, šerife — odmahнула je. Nije rekao ništa što bi se moglo tako protumačiti. On je jednostavno ljubomoran na Bardžesa. Misli da Roj želi da mi se približi. Inače, sinoć, pre polaska, dva puta je ponovio da ide pravo na ranč i da se neće zadržavati u gradu. Čemu sva ta pitanja o Kleju, šerife? Zar sumnjate da je on sinoć posle napada na Berdžesa pobegao?

— Ne — odmahnu Fil Brever. — To je bio Gab Reno. I njega smo našli mrtvog na obali Rio Puerka. Me ne trenutno interesuje ko je njega ubio. Klej Kraford je prešao most preko reke desetak minuta pre nego što su napadnuti Roj Bardžes i Cip Frejzer. To je izjavio Vid Petersen, koji je u to vreme bio na mostu. Vid se seća da je bilo deset i dvadeset kad je razgovarao sa Klejom Krafordom.

Džejn Hafner je imala razloga da bude zadovoljna.

Njen Klej Kraford je imao dosta dobar alibi.

— Osim toga — nastavi Fil Brever — nema nikoga ko bi mogao da potvrdi da je pre toga video Kleja sa napadačima. Ne bih želeo da pomislite da sam po svaku cenu želeo da osumnjičim Kleja Kraforda. Ja sam pošten čovek i to mi ne pada na pamet. Moj posao je takav da su mi potrebne činjenice. To sam rekao i Klejovom ocu pre nekoliko minuta. Inače, u gradu se smatra da iza tog napada stoje Krafordovi te je i u njihovom interesu, ako su nevini, da se ta stvar po svaku cenu istera na čistinu.

Devojka se saglasi klimanjem glave.

— Potpuno ste u pravu, šerife. Nadam se da ni jedna od prikupljenih činjenica i dokaza ne tereti Kleja?

— Ne tereti. Zasad — kratko reče

šerif, pozdravi je, stavi šešir na glavu i izade.

Slušajući ga kako odlazi, osetila je veliko olakšanje. Taj stari lisac ovog puta će ostati praznih šaka. Klej se po svemu sudeći postarao da sebi obezbedi odličan, neoboriv alibi.

Sa ulice dopre topot konjskih kopita.

Prišla je prozoru i ugledala povorku jahača na čelu sa Rojem i Cipom Frejzerom. S kupljenim konjima vraćali su se sa Besetovog ranča. Gledajući Roja kako sedi u sedlu, vitak i uspravan, ona i nehotice uzdahnu i uporedi ga sa Klejom. Na Klejovu štetu.

Ispred Mozbijeve prodavnice stajala su kola u koja je kuvar Džef Barlo tovario kupljene namirnice za Rojev ranč. Pošto je platio račun za namirnice, Roj izađe na ulicu i tu sreće advokata Oskara Bejlja.

— Pošao sam do kancelarije, Roje. Ne bi bilo loše da podeš sa mnom. Želeo bih da razgovaramo.

Roj izdade potrebna naređenja ljudima i pode sa starim advokatom.

— Srećno si sinoć prošao, mladiću. Ceo grad priča o tome! Poznato mi je sve, ali bih želeo da od tebe čujem pojedinosti.

Kad mu Roj sve ispriča, advokat zavrte glavom.

— Moraš biti oprezniji, Jutros sam sreo Fila Brevera. Išao je u »Sombrero« da sasluša Džejn Hafner. Za sada istraga nema u rukama ništa konkretno protiv Kleja. Ako mene pitaš, na tome će se i ostati. Čak, izvesne činjenice idu njemu u prilog. ...

— Kako to?

— Viden je na mostu nekoliko minuta pre nego što je ispaljen prvi hitac. Uveren sam da će Klej požuriti u grad i da će se dobrovoljno podvrgnuti saslušanju. Na taj način će skinuti sa sebe sve sumnje. Za nekoliko nedelja ceo događaj će pasti u zaborav.

Advokat pomilova mačka koga je držao u kancelariji, i nastavi.

— No, dosta o tome. Hteo sam o nečemu drugom da govorim sa tobom.

— O čemu?

Sećaš li se da sam ti pre nekoliko godina pisao o nasipu koji je Emerson Kraford izgradio na gornjem delu toka Rio Puerka? Taj nasip je podignut nezakonito, zahvaljujući raznim pravnim smicalicama kojima se Krafordov advokat, Trevis Džeferson, poslužio. U vezi sa tim hteo sam da te opomenem da je kupovinom ranča Soup Lejk i nasip postao tvoj i da ne dozvoliš Emersonu Krafordu da ga sruši.

— Naravno da mu to neću dozvoliti. Ni po koju cenu!

— Taj nasip je verovatno najbesramnija stvar učinjena uz pomoć suda. Pa ipak, Emersonu Krafordu će se sada sopstvena pohlepa i sopstveno pokvarenjaštvo osvetiti.

Oči starog advokata zasjaše od gneva kad se setio te afere.

— Nekada je ranč na Rio Puerku pripadao Dejvu Outmenu, vrlo vrednom i poštenom mladom čoveku. Od ranča je napravio mali raj koji je Emersonu Krafordu zapao za oko. Kraford je na sve načine pokušavao da se domogne tog ranča i da ga pripoji ranču Soup Lejk a kad je poštenu Outman odbio da mu ga proda, Kraford je preko noći podigao nasip tako da je Outmanov ranč ostao bez vode. Outman mi se obratio za savet i tako je počela jedna duga i mučna parnica u kojoj su donošene i obarane presude. Za to vreme Outmanov ranč se bez vode pretvorio u pustinju, jer mu je voda nedostajala upravo kad je bila najpotrebnija. Na kraju, osiromašen i izmoren dugim parničenjem, Outman je digao ruke od svega, jeftino prodao ranč Emersonu Krafordu i otputovao iz La Ventane. Sve do danas ranč je stajao zapušten i neobrađen a sada se na njega sele Kra-

fordovi pošto su tebi prodali ranč Soup Lejk.

— Da, oni sele inventar, stoku i ljude na taj ranč — potvrdi Roj Bardžes.

— Neka se sele. Ali, Emersonu Krafordu će sada sopstvena zamka, koju je spremio drugima, smetati da obnovi taj ranč. Ne verujem da će sudskim putem pokušati da ukloni nasip, ali se može desiti da ga noću razruši dinamitom, ako ga tvoji ljudi ne budu dobro čuvali.

— Za to ću se ja postarati.

— Nasip ni trenutka ne sme ostati bez straže. Andi Perin odlično poznaje taj kraj. Daj mu još dvojicu tvojih Arizonaca i sve će biti u redu.

— To ću odmah učiniti. Danas po podne bićemo na ranču, a već pre mraka na nasipu će biti postavljena straža.

Tog dana stigle su tri poštanske kočije. U njima su bili Bardžesovi Arizonci, svi mladi i vitki, naoružani koltovima u nisko pripasanim futrolama. Kad poskidaše svoje stvari i sedla, njihov predradnik Čip Frejzer ih sve skupi i povede prema štali gde su ih čekali kupljeni konji i kola sa namirnicama.

Kad su ručali, Roj ih u dugoj koloni proveo glavnom ulicom iako se na ranč Soup Lejk moglo stići i drugim putem. Hteo je da se pokaže, da svi vide kakvu grupu kauboja ima. Kad su prolazili pored banke u centru, podne je već odavno bilo prošlo.

Prolaznici i stanovnici La Ventane obično nisu pokazivali mnogo radoznalosti pri prolasku grupa kauboja za razne udaljene rančeve. Ovog puta su zastajali i gledali ih. Svi jahali su bili mladi i dobro naoružani a jahali su odlične konje.

Iza zavese na prozorima banke sve je posmatrao i Emerson Kraford. Društvo mu je pravio njegov advokat Trevis Džeferson. Već su raspolagali podacima, telegrafskim putem dobijenim iz Arizonske banke da je Roj Bardžes raspolagao sa

oko pet stotina hiljada dolara gotovog novca.

— Emerson, teško ćemo sa njim izaći na kraj — govorio je advokat Trevis Džeferson. — Bogat je, mlad je, ima odličnu ekipu kauboja i sam je vešt u rukovanju oružjem. Tako opasnog protivnika još nikad nismo imali.

Starčeve tanke, beskrvne usne se skupiše.

— Vesti sa tržišta su sve bolje, Trevis. Ako pritisak, koji već duže vreme trpimo, malo popusti, skoncentrisaću se na obračun sa Bardžesom. On je mlad, ali je i neiskus.

— Ipak, trebalo bi izbegavati metode kojima se sinoć tvoj sin Klej poslužio — skrenu mu pažnju Džeferson Trevis. — Ljudi su već postali uznemireni a nije malo onih koji jedva čekaju da krenu protiv vas, Krafordovih.

— A kako stoji stvar sa nasipom? Mislim pravno gledano.

— Nikako, Emerson, baš nikako. Pravnim putem ništa ne možemo postići.

— Nešto ipak moramo pokušati! — tvrdo reče Emerson Kraford i zamisli se.

IX

Okupljeni prvi put za stolom na ranču Soup Lejk ljudi su uglavnom ćutali, jer se mladići dovedeni iz Arizone i iznajmljeni ljudi iz La Ventane još nisu poznavali.

Posle večere svi su ustali i otišli a ostali su da sede samo Roj i Čip.

Razgovarali su o poslovima koji su ih čekali na ranču.

— Ako misliš da na nasipu stalno držiš tri čoveka, ostaće nam premalo ljudi za poslove koje treba otpočeti već sutra — zamišljeno reče Čip.

— Moram — odgovori mu Roj. — Više je nego sigurno da će Krafordovi jedne od narednih noći pokušati da miniraju nasip. A taj nasip

mi je trenutno važniji od žigosanja stoke. Obeležite onoliko koliko stignete, ostala neka čeka. Mislim da je Andi Perin dobar i pouzdan čovek. Zato sam mu i poverio čuvanje nasipa. Na Rastija i Lareda se takođe možemo osloniti. Sasvim sigurno je da će njih trojica pucati na svakog ko bude pokušao da minira nasip i da će izdržati dok im ostali ne priteknu u pomoć. Oni znaju da ćemo mi pojuriti odmah, čim se sa te strane začuje pucnjava. Rekao sam Andiju Perinu da večeras u pola sedam ispali tri metka da vidim da li se pucnji ovde dobro čuju. To je kroz desetak minuta. . .

Onda obojica ustadoše i izadoše iz kuće. U mraku su svetlucali samo užareni vrhovi njihovih cigareta. Posle kratkog vremena iz daljine se začuše tri pucnja ispaljena u jednom vremenskom razmaku.

— To je Andi — reče Roj. — Čuje se sasvim dobro.

Zatim se razidoše, pozelevši pre toga jedan drugom laku noć.

Rano sledećeg jutra Roj je okupio svoje ljude na doručak, posle čega je trebalo napraviti raspored poslova. Ranč je bio prilično zapušten i trebalo je mnogo raditi. Pre svega, trebalo je žigosati stoku a istovremeno i pregledati kilometrima dugačku ogradu i na njoj obaviti sve neophodne popravke da goveda ne bi odlutala.

Roj je oko podne uzjahao konja i odjahao prema nasipu. Rio Puerko, oivičen sa obe strane niskim vrbacima, video se još iz daljine. Roj je bio zamišljen. Tu negde, tačno mesto nije znao, po Krafordovom naređenju su pre četrnaest godina bili ubijeni njegov otac i njegov brat.

Dojahao je do nasipa a u susret mu dođoše Rasti Katom i Laredo Smit.

— Gde je Andi? — upitao ih je.

— Spava, tamo pod drvetom — odgovori mu mladi Rasti Katon. — Celu noć proveo je dežurajući na nasipu. Nas dvojicu je ostavio da

spavamo. Probudio nas je tek pred zoru. . .

— Probudiću ga — reče drugi kauboj. Minut dva kasnije vratio se, zajedno sa Andijem.

— Šta ima novo Andi? — srdačno upita Roj. — Sinoć smo čuli pucnje. Ako budete u nevolji možete računati s tim da ćemo vam brzo dojuriti u pomoć.

Naredio je da poseku šiblje koje je pri dnu nasipa moglo napadačima poslužiti kao zaklon a zatim je pregledao nasip. Iznenadio se kad je video da nije širi od deset metara.

— Ne izgleda naročito ali je solidno građen — osmehnu se Andi, shvativši o čemu Roj misli. — Učestvovao sam u njegovom podizanju. Emerson Kraford nam je tada rekao da je dobio pristanak Outmena, ali kad sam čuo istinu, napustio sam posao. Dejvi Outmen je oženjen mojom sestrom. Posle toga sam imao neprilika. Emerson Kraford stavio me je na crnu listu i nisam nigde mogao da dobijem posao. Svi veliki rančeri u ovom kraju su zajedno.

— Koji su to, Andi? — zainteresovao se Roj.

— Velika petorica. . . Već ćete ih upoznati — nasmeja se Andi Perin. — Mel Alison, Den Houli, Djuk Gravel, Henri Virglej i naravno Emerson Kraford.

Roj se seti da je ista imena pročitao i na vratima banke.

— Andi, da li misliš da će svi biti protiv mene?

Kauboj slegnu ramenima.

— Čini mi se da je to logično. Uveren sam da vi niste došli ovamo samo zbog ovog ranča a sa druge strane, Krafordovi se neće tako lako pomiriti sa tim. U to budite sigurni. Što se tiče njegovih poslovnih partnera, već sam vam rekao da će ga podržati. Izuzetak može da bude jedino Henri Virglej koji mi se čini da je pošten čovek, iako je u istom poslu sa četvoricom nepoštenih.

Rasti i Laredo su čuteći slušali razgovor ali se po njihovim licima videlo da se slažu sa onim što govori Andi Perin.

— Znam da neću lako izaći sa njima na kraj. Zato će mi biti potrebni prijatelji, zar ne Andi?

— Već ih imate a biće ih još. Stiv Nikson, na primer. Zatim Oli Stark i najmanje još desetorica. To su uglavnom sve manji rančeri koji su i sami doživljavali mnoge neprilike od Krafordovih.

— Poznajem Niksona i skoro sam siguran da će mi se on pridružiti. Pored njega ću imati priliku da upoznam i druge.

— Šelbi Karson bi vam došao kao poručen — javi se Laredo. — To je čovek koji bi vam odgovarao.

— Šelbi Karson? — promrmlja Andi. — Plašim se da će on odbiti svako angažovanje. To je jedan sirov Irac. Po broju stoke bogatiji je i od Krafordovih ali živi kao osobe-njak. U grad ne dolazi otkako je pokušao da ubije Emersona Kraforda. A i ubio bi ga, da ga šerif Fil Brever u poslednjem trenutku nije sprečio.

— Zašto je hteo da ga ubije?

— Šelbijevi kauboji su doterali roman broj stoke radi transporta. Vagoni su unapred bili rezervisani. No, Emerson Kraford je preko veze i uz pomoć mučki poništio tu rezervaciju i uzeo za sebe sve vagone. Zatim je Šelbi pokušao da ubije Emersona Kraforda ali ga je šerif sprečio.

— Hm, hm, sviđa mi se taj Šelbi Karson — promrmlja Roj. — Po svemu mi se čini da bi on bio dobar saveznik. — Gde bih mogao da ga nađem.

— On je dalje na zapadu. Samo, ne treba ga tražiti na njegovom ogromnom ranču. On je veći deo godine u pokretu. Ima posebna kola, prilagođena za stanovanje. Njegovi ljudi su stalno s njim.

— Postaraću se da se sretnemo, Andi. A sada uzmi svog konja. Poći ćemo da pregledamo deo ograde o kome si mi sinoć govorio.

Andi povede Roja oko malog jezera koje se stvorilo ispred nasipa. Nepunu milju dalje zaustavio je konja i pokazao ogradu.

— Evo, pogledajte. To je to mesto. I oдавде se može jasno videti da je ograda nedavno srušena a zatim na brzinu opravljena. Po tragovima i još svežoj balezi vidi se da je juče ovuda proterano krdo stoke.

Dokazi su zaista bili očigledni.

— Endi, kad sam juče razgovarao sa tobom i sa Akerlijem rekao si mi da Klej ništa nije znao o prodaji ranča sve dok se prethodne večeri nije vratio iz grada?

— Tačno — potvrdi Endi.

— Znači, stoku je preterao tek posle toga. Zar vas dvojica niste mogli to da sprečite?

— Da smo primetili bilo šta sumnjivo, sigurno bismo nastojali da ih sprečimo. Bilo je nemoguće kontrolisati ceo ranč u svakom trenutku dana i noći. Ovo sam primetio tek kasnije, pri obilasku. Kao što znate, stoka je na ispaši po celom ranču, a tačan broj grla niko ne zna. Nije bilo teško neopaženo preterati stotinu-dve grla.

Zamišljeno posmatrajući okolinu, Roj se složi sa Endijem. Ranč je bilo teško čuvati i sa ovoliko ljudi koliko ih sada ima, a ne kad ih je bilo svega dvojica.

— Jeste li čuli za Francuzovu dolinu? — upita Endi nakon kraćeg ćutanja.

— Jesam, ali nikad nisam tamo bio — klimnu Roj.

— To je neka vrsta prirodnog korala — objasni Endi. — Sa svih strana je ograđen stenama i obrastao je sočnom, zelenom travom. Prilično divlje i zaklonjeno mesto. Pretpostavljam da je stoka tamo odvedena. Tu ih mogu kriti i mesec dana. Dva čoveka su sasvim dovoljna da ih čuvaju.

— Endi, hteo bih da nađeš Čipa Frejzera i da mu kažeš da odmah ovamo pošalje tri čoveka, bez obzira na to što su i njemu potrebni. Ne-

ka dođu Slim Lakas i onaj mladić sa kovrdžavom kosom. . . Kako se zove?

— Kerli Dikson. Dobar momak.

— I meni se čini da je dobar — saglasi se Roj. — On će ostati kod nasipa sa Rastijem i Tirelom. Laredo, ti i Red ćete poći sa mnom. Neka sa sobom svi ponesu puške. Pođi odmah, da ne gubimo vreme.

Endi razvuče lice u zadovoljan osmeh.

— To mi se sviđa kod vas, šefe! Ne oklevate kad je potrebno brzo reagovati. Da li da kažem Čipu Frejzeru u čemu je stvar?

— Reci mu da ćemo pogledati tu dolinu. Može li Akerli da mu pokaže put ako to bude potrebno?

— Može. Samo, bolje bi bilo da nam nikakva pomoć ne bude potrebna jer je Francuzova dolina prilično daleko.

— Izaći ćemo mi s njima na kraj i bez Čipove pomoći — srdačno se nasmeja Roj Bardžes.

X

Brda duhova, među kojima se nalazila i Francuzova dolina, ostala su nenaseljena još otkakao su poslednji Indijanci oдавde oterani u rezervate. Ovaj predeo je ostao pust ne samo zbog divljine već i zato što tu nije bilo dosta paše za stoku.

Popodne je već bilo odmaklo kad Endi Perin, jašući na čelu, dade znak da stanu.

— Ovde ćemo malo odmoriti konje i osmotriti okolinu.

— Koliko ima do Francuzove doline?

— Ne više od jedne milje.

Roj je posmatrao ivicu grebena koji se pružao iznad njih.

— Taj greben opasuje dolinu sa ove strane — objasni Endi. — Odgovore se dolina lepo vidi. Ako su goveda tamo, lako ćemo ih uočiti.

— Ako nas primete, teško ćemo im prići — javi se Laredo. Pred nama je slabo pošumljeni teren.

— To ćemo uskoro saznati. Ima li neki poseban prilaz dolini?

— Nema. Greben se na suprotnoj strani blago spušta — odgovori Endi. — Ni sa jedne strane nema nenaseljenih strmina. Ako Krafordovi ljudi budu morali da se povuku, nećemo imati nikakav način na koji bismo mogli da ih sprečimo.

— Bar ćemo ih zaplašiti! Pođimo i nišajte dobro!

Bez teškoća su se popeli do ivice grebena.

— Šta sam rekao, gazda? Eno vaših krava! — obradova se Endi Perin.

— Nisu same! — primeti Laredo. — Pogledajte dole, tamo prema zapadu. Rekao bih da je to logorska vatra.

Tanак pramen dima, koji se lenjo dizao prema nebu, uveri ih da neko čuva ukradenu stoku. Pomeriše se nekoliko koraka na desnu stranu, kako bi bolje videli ko čuva logor. No, i dalje nisu ništa videli jer ga je skrivalo drveće bujnih krošnji.

Roj rukom pozva Endija.

— Možemo li obići greben i prići im sa druge strane?

— Možemo ali bi nam to oduzelo dosta vremena.

— Tako je — složi se Roj. — Osim toga, logorska vatra je možda samo mamac za nepoželjne posetioce. Ostavićemo konje ovde i dalje ćemo poći peške.

Silazili su oprezno, razvijeni u strelce. Dolina je ležala oko tri stotine metara ispod njih. Bili su prešli trećinu puta kad negde dole zarza konj. Jedan od njihovih konja odmah mu odgovori.

— Sad je gotovo — promrmlja Endi.

Istog trenutka dole u dolini odjeknuše pucnji pušaka.

Roj svojim ljudima dade znak da se pritaje da ne bi otkrili svoj položaj. ■

Nasumice ispaljena zrna otkidala su lišće sa okolnih grana. Jedan kuršum pogodi stablo drveta iza ko-

ga se krio Endi Perin i otcepi veliki iver.

— Kao da zna gde sam! — pro-
gunda Endi.

— Još nas nisu primetili! — reče
Roj. — Pucaju nasumice. Kad pre-
nesu vatru levo ili desno od nas, na
moj znak pretrčite do onog tamo
ulegnuća.

Između njih i zaklona bilo je oko
dvadeset metara brisanog prostora.
Pred samim ciljem Laredo psrnu i
pade. Pre nego što je uspeo da usta-
ne, jedan kuršum mu očeša šaku.
Kad se našao u zaklonu, pokazao
im je ruku.

— To je samo mala ogrebotina.
Skoro ništa.

Neko vreme puzali su plitkim
ulegnućem, ali put im zakrči obore-
no stablo iza koga se spuštala strma
i gola stena.

Endi opsova.

Roj pogleda oko njih.

— Moramo se vratiti! — rekao je.
— Pokušajmo nekim drugim putem.

Slim Lakas otpuza do stene i op-
rezno pogleda dole, a zatim se po-
vuče natrag.

— Gazda. . . Pogledaj onu belu
stenu. Desno, sto metara. Sigurno
su iza nje. Primetio sam blesak puc-
nja.

Roj je neko vreme posmatrao.

— Zaista su tamo. Pridite bliže i
držite to mesto na oku. Maločas se
tamo nešto pomerilo.

Kad su zauzeli dobre položaje, na
Rojev znak zasuše stenu vatrom sa
obe strane. Odande odmah dođe
odgovor i pucnjava se nastavi bez
nekih vidnijih rezultata. Svi su pu-
cali ali niko nije pogadao.

Onda nastade tišina a nešto kas-
nije sa one strane se začu topot ko-
pita.

— Beže! — viknu Endi. — Eno ih
tamo! Beže, obojica!

Brzo je pucao za njima ali nikog
nije pogodio. Još u dva-tri navrata
su ih ugledali kroz lišće. I dalje su
puicali na njih ali su bili bezuspešni.

— Do đavola! Pobegli su nam! —
praskao je Endi, ljut što nije pogo-
dio.

— Jesi li nekog od njih prepoz-
nao? — upita Roj.

— Nisam siguran. Za jednog od
njih mi se učinilo da je Bil Bakmas-
ter.

— Ko je on?

— Klejov nadzornik imanja.

Roj pogleda na sat.

— Već je pet. Hajdemo po konje.
Treba da sakupimo goveda. Mora-
ćemo požuriti ako želimo da stigne-
mo na ranč pre mraka.

Još su bili na putu kad se smrači-
lo.

Roj obode konja i stiže Endija.

— Nismo daleko — reče mu Endi.

— Znam. Idemo s kravama do ku-
će. Tamo će se Čip pobrinuti za njih
a mi ćemo nešto jesti i odmoriti se.
Ostani tamo i da spavaš. Veći deo
dana i noći proveo si u sedlu.

— A nasip?

— Čuvaće ga njih trojica. Otići ćeš
tamo ujutro.

Sledeće nedelje Roj je bio vrlo ak-
tivan. Obišao je veliki deo zemljišta
tražeći saveznike među okolnim
farmerima. Stiv Nikson ga je pratio,
nastojeći da mu u tome pomogne. U
razgovorima sa farmerima Roju ni-
je bilo teško da bude ubedljiv. Svi su
oni na neki način osetili na svojoj
koži bezobzirnost i pohlepu Krafor-
dovih.

U gradu je postojala samo jedna
banka a u okolini nije bilo nijednog
sitnijeg ili nešto bolje stojećeg ran-
čera kome u nekom periodu nije bio
hitno potreban novac.

U takvim slučajevima nije bilo iz-
bora. Uzimali su novac od Emerso-
na Kraforda uz veliku kamatu i na
taj način za stalno postajali njegove
žrtve.

Osim toga, svi su bili nezadovolj-
ni visokom mostarinom, ali niko ni-
je imao dovoljno hrabrosti da se
suprotstavi tom starcu koji je kroz
novac stekao i političku moć.

La Ventani je potrebna još jedna
banka, ubedio ih je Roj. Banka

koja bi se suprotstavila Krafordovom monopolu. Za osnivanje banke bio je potreban minimalan kapital od dve stotine i pedeset hiljada dolara. Roj je bio spreman da u taj posao uloži sto hiljada, dok bi ostatak dali ostali. To je ubedilo i najneodlučnije, te pristaše da ugovorenog dana svi dođu na ranč Soup Lejk radi konačnog dogovora.

Šelbi Karson dao je svoj pristanak spremnije od svih drugih. Iako je bio surov i bez osnovnog obrazovanja, Šelbi Karson je imao mnogo dobrih osobina. Koliko je bio nepomirljiv prema neprijateljima toliko je važio kao postojan i veran prijatelj. Pri tome njegov novčani deo, pedeset hiljada dolara, nije bio za potcenjivanje. Ako bude potrebno daće još toliko, rekao je.

Broj manjih ulagača, kao što je bio Nikson, obezbeđivao je potpun uspeh poduhvata. Advokat Oskar Bejli se starao o svim pravnim formalnostima tako da je Roj sledeći sastanak očekivao sa dosta optimizma.

— I ja prilažem svoj ulog — reče mu advokat, smejući se. — Od mene će biti dosta i pet hiljada dolara. Trebaće nam vremena da zamisao sprovedemo u delo. Moraćemo iznajmiti pogodnu zgradu, dok ne podignemo novu. Emersona Kraforda će udariti kap kad pomisli na konkurenciju. Verovatno je već nešto naću.

Pri povratku iz grada Rojeve misli su bile daleko od predstojećeg poduhvata. Osećao se razočaran jer se nadao da će u gradu, makar i slučajno, videti devojk koja je na njega ostavila dubok utisak, što je sebi samo delimično priznavao. Ta devojka bila je Džois Virglej. Put u grad i natrag prolazio je nedaleko od ranča njenog oca ali je on izbegavao tamo da svrati, iako je bio pozvan, iz jednostavnog razloga što se prezime Virglej nalazilo među pet moćnih prezimena u ovom kraju.

Što bi pomislili Nikson i ostali kad bi čuli da posećuje kuću čoveka

s kojim je trebalo da započne dugu i bespoštednu borbu. Možda bi posumnjali u njegove prave namere i to bi ceo brižljivo zamišljen plan doveo u pitanje.

Pokušavao je da zaboravi lice Džois Virglej, ali mu to nije polazilo za rukom.

Spremala se kiša. Gusti crni oblaci, praćeni sevanjem munja i potmulom grmljavinom, brzo su se približavali sa zapada. Na pragu je bio jedan od onih jakih i drugih pljuskova, karakterističnih za ovo doba godine.

Jašući kasom, setio se da se negde u blizini na Virglejevom imanju nalazila napuštena koliba koja bi mu mogla pružiti zaštitu od nevremena. Potražio ju je pogledom i ponovo podbo konja.

Vazduh u kolibi bio je težak i vlažan, ali do njegovih nozdrva dopre miris skupog parfema. Začuden on podiže glavu i u jednom uglu kolibe ugleda Džois Virglej. Izgledalo je kao da se namerno povukla u dubinu kolibe da je ne bi primetio.

Savladavši prvo iznenađenje, Roj je pozdravi.

— Izvinite — rekao joj je. — Nisam ni pomislio da ovde nekog ima. Hteo sam samo da se sklonim od kiše. Nisam video vašeg ponija.

— Iza kolibe je — odgovori devojka, takođe iznenađena. — Nisam ni ja očekivala da ću vas videti ovde.

Rojeve oči se postepeno privknuše na tamu i tek tada primeti da je devojka bila obučena isto onako kao kad ju je prvi put video u La Ventani.

— Prilično ste daleko od kuće, gospodice Virglej, s obzirom na ovakvo vreme.

— Možete me zvati po imenu. Zovem se Džois. Što se tiče kišovitog dana i udaljenosti od kuće, dozvolite mi da vas podsetim da sam još uvek na zemljištu koje pripada mom ranču.

— U pravu ste — priznade Roj.

Džois se nasmeja a onda pride

vratima. Neko vreme čuteći su posmatrali kišu.

Pljusak se počeo stišavati.

— Čujem da ste u velikom poslu — reče mu ona, ne dižući pogled. — Niste imali vremena da svratite do našeg ranča.

Roj se neprijatno osećao.

— Nema smisla da prikrivam pravi razlog zbog koga to do sada nisam učinio. Poznato vam je šta se dešava. Vaš otac i ja nalazimo se na suprotnim stranama. Uprkos svojoj želji da vas vidim nisam mogao da dodem.

Pogledi im se sretoše. Neko vreme su se čuteći gledali a tada ona okrete glavu.

— Razočarali ste me, Roje, — rekla je. — Mislila sam da vas nije lako zaplašiti.

Za trenutak je začutala, a onda nastavi.

— Znam da mom ocu zamerate zbog njegovih poslovnih veza sa Emersonom Krafordom. Neću u to da ulazim ali htela bih da znate da ja lično ne odobravam niti sam ikad odobravala neke od metoda Emersona Kraforda.

— Drago mi je što to čujem.

— Možda vam neće biti tako drago kad čujete da mi se ne sviđaju i neke stvari koje vi činite.

— Na primer?

— Druženje sa prostacima kao što je Šelbi Karson.

Njegov odgovor bio je jednostavan.

— Tražim prijatelje tamo gde mogu da ih nađem. Namrštila se.

— Ako želite prolivanje krvi, onda je vaš izbor opravdan. On ne poštuje nikoga a jedini zakon, kako sam kaže, za njega je njegov kolt. Zna li da je svoju karijeru počeo krađom tuđe stoke?

— To sam čuo — reče Roj, ne krijući da mu to ne smeta. — Ali i mnogi drugi počeli su na taj način. Neki od njih stigli su i u Senat SAD.

Strogo ga je pogledala.

— Nisam očekivala da ću tako nešto čuti od vas.

— Zašto da ne čujete? Zar je Emerson Kraford bolji od Šelbija Karsona? Uostalom, pred sobom imam situaciju koja zahteva akciju a ne pričanje.

Posle tih njegovih reči izgledalo je kao da više nemaju šta da kažu jedno drugom.

Kiša prestade.

— Oluja je prestala — rekao je, pošto se nije setio ničeg drugog.

— Ovakvi pljuskovi obično ne traju dugo — odgovori ona, ravnodušno kao i on.

Privleo joj je ponija i ona uzjaha.

— Zao mi je što sam vam smetao — pokušao je da utvrdi s kakvim raspoloženjem odlazi.

Ona se za trenutak osmehnula a onda mahnu rukom i obode ponija. Neko vreme je gledao za njom a onda i on uzjaha i pođe u suprotnom smeru. Nedaleko odatle, sakriven u gustom žbunju, namršteno ga je posmatrao čovek na konju. Sešir i odelo bili su mu natopljeni vodom. Bio je to Klej Kraford. Jašući prema kolibi u kojoj je trebalo da se sastane sa Džojls Virglej, izdaleka je video Roja kako silazi sa konja i ulazi u kolibu. Nije znao kako to da shvati i sada ga je preteći i sa mržnjom posmatrao kako mu se približava, ništa ne sluteći. Bio je toliko ljut da je osetio kako mu ruke podrhtavaju. Žalio je što pri sebi nije imao pušku. Ali, mislio je, i kolt će za ovo biti dovoljan. Polako ga je izvukao iz futrole i pažljivo nanišanio.

Sa bljeskom neizrecive mržnje u očima pritisnuo je obarač i video Roja kako pada sa konja. Konj zastade a Roj ostade nepomično da leži na mokroj travi.

XI

Preko grubog lica Kleja Kraforda prede izraz zloradosti, koji brzo nestade. Iako je izgledalo da je mrtav, Roj se iznenada pokrenu i skloni iza stene do koje se bio dokotrljao.

Klej opali još jednom ali je već bilo prekasno.

Zatim se skloni dublje u žbunje.

Roj je ležao pritažen iza stene. Bio je neozleđen, osim što se ugruvao pri padu koji je izveo da bi zavarao protivnika. Još uvek nije znao koga ima pred sobom, i kakve su dalje namere napadača.

Sekunde su prolazile sporo i u napregnutom iščekivanju. Držeći u ruci spreman revolver osluškivao je, trudeći se da otkrije tačno mesto na kome se napadač nalazi.

Shvativši da je ponovo ispaio glup i da je načinio još jednu neoprostivu grešku, Klej Kraford odlučio da pokuša da iskoristi priliku dok je sve mirno i da pobegne. Mislio je da će sve biti u redu ako uspe da nestane pre nego što Roj sazna ko ga je napao. Koristeći se gustim žbunjem kao zaklonom prišao je konju. U trenutku kad je stavio nogu u uzengiju primetio ga je Roj. Mogao ga je odmah ubiti ali on ga samo pozva da stane i da podigne ruke.

Iznenaden, Klej polako počeo da diže ruke ali se iznenada baci iza jednog natrulog stabla. Rojev kuršum ga nije pogodio. Uplašen, konj se prope i pobeže.

Ležeći iza oborenog stabla, privremeno siguran, Klej je proklinjao sebe i svoju nesigurnost u gađanju. Nije čekao da mu žrtva pride dovoljno blizu i tu je pogrešio.

Iako nije video Roja, ispalio je još jedan metak i video kako je kuršum udario u stenu iza koje se mladić krio. Roj mu odgovori pucnjem. Položaj obojice bio je loš. Nešto se moralo preduzeti.

Kad bih se premestio malo više na desnu stranu, možda bih prinudio Roja da i on promeni zaklon, razmišljao je Klej. Na toj strani nalazilo se ulegnuće dovoljno duboko da pruži siguran pokored. Do njega se moglo dopuzati pored stabla i zato se on pripio uz vlažu zemlju i počeo da puzi, pazeći da mu nijedan deo tela ne ostane nezaštićen. Ali, kad je nečujno kliznuo u udubljenje i pogledao iza kamena, Roj više nije bio tamno.

On je blagovremeno primetio protivnikov manevar, pa je, izvučavši se iza kamena, neopaženo zadržao Kleju s leđa i sad ga je posmatrao kako u nedoumici gleda u mesto gde se ranije nalazio.

— Baci revolver! — naredio mu je ostrim glasom, stojeći iza njega i držeći ga na nišanu. — Baci ga!

Kratka zapovest, upućena s leđa, svedočila je o bezizlaznom položaju u kome se Klej našao. To je odmah shvatio i spustio je pištolj. Neodlučno i polako počeo je da ustaje. Kad se uspravio, sa podignutim rukama Roj mu naredi da se okrene i da izađe iz rupe u kojoj se nalazio.

Klej ga poslušao.

Na Rojevom licu ogledao se dubok prezir.

— Postao si hrabar, Kleje! Pucaš iz zasede! Mislio si da ćeš nišaničiti bolje od tvojih plaćenih ubica!

Klejove oči sevnuše nekontrolisanim mržnjom.

— Hajde, pucaj, šta čekaš? Ako nećeš, spusti kolt i dodi da te isprebijam! Unakaziću te!

Roj ga je neko vreme čuteći posmatrao.

Klej je bio viši i snažniji a imao je i duže ruke. Sve je to bilo preimućstvo za njega.

— Nije to tako loša ideja! — najzad je izgovorio.

Vratio je kolt u futrolu, otkopčao opasač i bacio ga u stranu.

— Spreman sam. Počni!

Klej Kraford je u La Ventani bio poznat po svojim kafanskim tučama. U tuči se nije pridržavao nikakvih pravila. Udarao je pesnicama, glavom, kolenom a kad bi protivnik pao, udarao ga je čizmama i gazio.

Spuštene glave i raširenih ruku, poput bika je jurnuo na Roja, s namerom da ga odmah obori na zemlju. U poslednjem trenutku Roj oči skoči u stranu i zakači ga levicom po bradi. Klej zauria ali se održa na nogama, brzo se okrete i ponovo nasrnu na Roja. Ovaj i drugi put iz-

beže napad i plasira mu snažan udarac u lice.

Klej postade oprezniji i promeni taktiku. Sad je tražio pogodan trenutak za napad. Roj ga dva puta udari po licu ali je i on uspeo da Roja udari u vilicu.

Roj je brzo uočio protivnikova preimućstva i njegove slabe strane. Klej je imao snažnu desnicu koja bi mogla da bude presudna u ovom dvoboju ali je bio nespretn, nestrpiljiv i zbog toga većinom otkriven a i slabo se služio levicom. Imao je otpornu vilicu ali je teško disao i Roj odlučio da to iskoristi. Umesto u vilicu počeo je da ga udara u grudi.

Prolazili su minuti.

Klejovi pokreti postajali su sve sporiji a napadi sve ređi i bezopasniji. Levo oko bilo mu je jako natečeno i na njega više nije video. Sad nije bilo teško izbegavati njegove udarce. Pri svakom pokušaju Klej je za trenutak gubio ravnotežu a Roj je to koristio i tada ga snažno udario u grudi i u slabine.

U jednom trenutku Klej zastade, trudeći se da dođe do vazduha. Lako se klataći, staklastim pogledom zurio je u Roja.

Misleći da je došao dugo očekivani trenutak, Roj nasrnu i sa obe pesnice ga udari u predeo srca. Klej muklo zastanja ali mu pođe za rukom da desnicom pogodi Roja u bradu.

Mladić posrnu i pade. Klej pokušao da ga iskoristi ali mu noge otkazaše. Klataći se, i dalje je stajao i jednim okom glupo buljio u Roja.

Roj brzo ustade i jednim udarcem ga obori. Udario ga je nogom i pozvao ga da ustane ali Klej se nije pomerio.

Ležao je, teško dišući.

Iz Roja provali godinama potiskivana mržnja. Podigavši ga jednom rukom počeo je snažno da ga udara po licu i telu, svuda gde je stigao. Verovatno bi ga bukvalno ubio od batina da ga nije prekinuo neki ženski glas.

Pojavila se Džoj's Virglej.

Kad je već bila prilično odmakla od kolibe, čula je pucnje. Odmah je pretpostavila da su to Klej i Roj. U kolibi je trebalo da se sastane sa Klejom. Pristala je na taj sastanak samo zato da mu konačno saopšti da ne gaji nikakve nade i da se neće udati za njega. Rojev neočekivani dolazak pokvario je sve i ona je otišla, ali je bilo, logično pretpostaviti da se posle njenog odlaska Klej sreo sa Rojem. Neko vreme se kolebala šta da preduzme a onda se odlučila da se vrati.

Ispustivši Kleja, Roj se povuče dva koraka natrag i pogleda je.

— Ja... Žao mi je što se to dogodilo pred vama. Mislio sam da ste otišli.

— Čula sam pucnjavu. Jeste li to vas dvojica, pucali?

Roj klimnu glavom.

— Pucao je na mene mučki, iz zasede. Prebio sam ga, kao što vidite, ali mi to nije dovoljno. Pokušao je da me ubije a da vi niste naišli sasvim sigurno bih ja ubio njega. I to golim rukama!

Dok je govorio niz lice mu je curila krv. Obrisao je nadlanicom.

Ona nije krila da je ogorčena.

— Više ga ne dirajte! Zar ne vidite kako on izgleda? Pretukli ste ga. To je pravo divljaštvo!

Klej, mučeći se, najzad ustade.

Ona mu odmah priđe.

Lice mu je bilo toliko otečeno i izubijano da ga je bilo mučno pogledati.

— Zaboga, kako to izgledate? Ne možete takvi otići na vaš ranč. Bolje pođite sa mnom, kod mene. Previću vam i namazati rane.

— Idi dalje od mene! — muklo je rekao i odgurnuo je. — Povedi njega na tvoj ranč! Zakazuješ sastanak sa mnom a sastaješ se sa njim!

Roj je podrugljivo pogleda.

— Ha! Tako dakle! To sam i mislio!

— Šta hoćete time da kažete? — upitala ga je ostrim glasom.

— Slagali ste me da ste se u onu kolibu sklonili od kiše. A u stvari ste tamo imali sastanak sa ovim ubicom iz zasede!

Podigla je glavu.

— Takav ton u razgovoru sa mnom ne dozvoljavam!

Njegova sumnja da je između nje i Kleja nešto bilo i da je to trebalo da bude ljubavni sastanak toliko ju je pogodila da je podigla korbač i udarila ga po licu.

— Moja lična stvar je gde se i sa kime nalazim i ne dozvoljavam vam nikakve priјave pretpostavke!

Na Rojevom već ionako izubijanom licu, pojavi se nova crvena masnica. I pored bola koji je osetio nije se pomerio. Sa tim bolom bilo je pomešano i izvesno zadovoljstvo što je Džoš tako odlučno odbila svaku sumnju da između nje i Kleja postoji ma kakva bliskost.

Hteo je da se izvini ali se uzdržao.

Polako je podigao svoj opasač, prišao konju i, ne okrenuvši se, odjahao.

*

Na Rojevom ranču život se odvijao normalno. Poslovi su napredovali i Čip Frejzer je bio zadovoljan onim što je postignuto. Roj je dobar deo vremena provodio u kancelariji u koju se ulazilo direktno iz dvorišta.

Tog popodneva iz grada su stigla kola sa namirnicama. Pored mnogih novosti Deb je Roju doneo i pismo od advokata kojim ga je ovaj obavestavao da pripreme oko osnivanja banke dobro napreduju. Do osnivačke skupštine sva potrebna dokumenta biće pripremljena. Pored toga, tržište se polako smirivalo. Cena stoke se stabilizovala što je Roja obradovalo, mada je to značilo i prestanak opasnosti kojoj je bila izložena Krafordova banka.

Tog popodneva u kancelariju je svratio i Endi koji je imao običaj da

povremeno sa nasipa koji je čuvao dojaše na ranč.

— Sta ima novo, Endi? — upita ga Roj.

— Ništa naročito, gazda — odgovori Endi. — Nestalo nam je duvana, ali nisam došao samo zbog toga. Jutros sam video nešto što me je začudilo. Nalazio sam se iznad nasipa kad sam primetio dva jahača, gore, uz reku. Kao da su nešto razgledali...

— Jesi li ih prepoznao?

— Nisam, bar nisam odmah. Bili su suviše daleko. Kad sam primetio da dolaze prema meni sklonio sam se u vrbak i čekao. Iznenadio sam se kad sam prepoznao starog Emersona Kraforda i Dena Houlija. Ovo je prvi put u poslednjih nekoliko godina da starog Emersona Kraforda vidim u sedlu.

Roj se zamisli. Pogledao je u mapu koja je visila na zidu.

— To je otprilike prostor preko koga ide jugozapadna granica Houlijevog poseda.

Endi priđe mapi i pokaza prstom jednu tačku.

— Kad sam ih ugledao, bili su otprilike ovde. Tu je naša granica. Preko reke je državna zemlja, nenaseljena pustinja. Ne znam šta bi ih tamo moglo interesovati. Ako nije sama reka, ali ni to ne verujem. Ona je u našoj teritoriji još pre izlaska iz kanjona.

— Ne verujem da ih interesuje reka, Endi. Razgovarao sam o tome sa advokatom. On tvrdi da Kraford neće ni pokušati da pokrene parnicu.

Endi zažmuri na jedno oko.

— Ko govori o parnici, šefe? Mogli bi pokušati i na neki drugi način, zar ne?

Rej se trže i pogleda ga.

— U pravu si, Endi. Učinićemo sve da ih sprečimo, ma šta pokušali! Mada Čipu to neće biti pravo, daću vam na nasip još jednog čoveka. Ne vredi čuvati prednja vrata a zadnja ostaviti otvorena. Obilazite gornji

tok reke što češće možete. Ako primetite bilo šta neobično ili sumnjivo odmah me obavestite a i sami preduzmite sve što budete smatrali za potrebno.

Endi ga pozdravi i izađe.

XII

Mek Alison je poslednji stigao na specijalni sastanak direktora Krafordove banke.

— Izgleda da najzad možemo da počnemo sastanak — reče Emerson Kraford, ne skrivajući da je ljut zbog Mek Alisonovog zakašnjenja. — Poznato vam je zašto sam vas pozvao. U sredu su naši protivnici održali osnivačku skupštinu kojoj je prisustvovao i Šelbija Karson. Dobio sam kompletan spisak svih koji su učestvovali na tom sastanku. Ulog Roja Bordžesa je sto hiljada dolara, Šelbija Karsona pedeset hiljada a ostali učestvuju sa znatno manjim sumama. Advokat Oskar Bejli obavlja poslednje pravne formalnosti. Iznajmili su zgradu i sutra već počinju sa renoviranjem i adaptacijom. To će im biti privremeno sedište dok ne podignu sopstvenu zgradu.

— Kako će se zvati nova banka?

— Banka La Ventane. To je ideja njihovog advokata.

— Kako sve to znaš?

— Sastanku je prisustvovao i jedan moj čovek. On je i jedan od akcionara te nove banke. Ja sam mu dao novac za to.

Prisutni nisu bili iznenađeni jer im je bila poznata lukavost i beskrupuloznost Emersona Kraforda. Dvojica direktora klimanjem glava odođriše dok su Henri Virglej i Mek Alison bili drugog mišljenja.

— To mora da je neki izuzetno pokvaren čovek. Ko je on? — upita Alison.

— To ti ne mogu reći — reče Kraford, ne uzbuđujući se zbog njegove primedbe.

— Zaista je bolje da to zadržiš za sebe — reče Henri Virglej. — Nije trebalo to da radiš, Emerson. Znam da nam predstoji borba ali nikad nisam bio za takve metode, mada si ti uvek uspevao da u svemu sprovedeš svoju volju.

Kraford snažno udari pesnicom o sto.

— Da sam se držao tvog mišljenja daleko bismo dogurali, Henri! Danas sigurno ne bismo bili ovoliko bogati koliko smo sada!

Virglej je prezirao Kraforda ali je pristajao uz njega uglavnom zbog toga što je shvatio da bi bilo besmisleno naći mu se na putu. Već dugo vremena Virglej je bio ozbiljno bolestan i više nije imao ni približno onoliko energije i upornosti koliko ih je imao Kraford. Osim toga, Kraford je i materijalno bio daleko jači od njega, tako da se u ishod nekog ozbiljnijeg sukoba među njima nije moglo ni sumnjati. Zato se i zadovoljavao ograđivanjem od pojedinih Krafordovih postupaka. Ovog puta bio je naročito ozlojeđen.

— To sam i mislio da kažem — rekao je slabim glasom. — Da, danas ne bismo imali sve što imamo. . . Ali ne bismo imali ni grupu ljudi, ozlojeđenih i čvrsto rešenih da nam najzad stanu nogom za vrat! Da se nismo tako ponašali ne bi nas niko mrzeo i nikakva konkurencija ne bi mogla da nam naškodi. . .

— Dosta o tome. Nismo ovamo došli da se svadamo — reče jedan od direktora.

— Virglej je u pravu — reče Mek Alison. — No, sad nema nikakve svrhe raspravljati o svemu tome. Pred sobom imamo određenu situaciju i od nas se traži da budemo praktični. Glavno pitanje je kakve mere da preduzmemo a bismo se zaštitili koliko je to moguće.

Sednice petorice direktora obično su bile bučne ali ni jedna kao ova nije u sebi nosila opasnost od ozbiljnog razdora među njima. To su svi

osećali i zato se posle Mek Alisonovih razložnih reči smiriše.

Kraford to iskoristi i ponovo počeo da govori, trudeći se da zvuči što poslovnije.

— Glavno pitanje je šta da učinimo protiv konkurencije. Ja sam protiv toga da smanjimo kamate. Nastavićemo kao da se ništa ne događa i sačekaćemo naš trenutak. Pustićemo da ih poslovi zatrpaju. Ima mnogo onih koji nam duguju novac i koji kod nas imaju založene svoje nekretnine. Umesto da im produžimo rok otplate zajma kao što smo dosad radili, sad ćemo tražiti isplatu i to odmah. Oni će se obratiti za pomoć drugoj banci i Roj Bardžes će to jedva dočekati, ali će vrlo brzo umesto gotovog novca imati samo hrpu bezvrednog papira. To će biti trenutak za odlučan udarac. Ponudićemo novac, ako treba i sa tri odsto. Istovremeno ćemo diskretno proturiti glas da je druga banka pred stečajem. Ulagачi će pojuriti na šaltere da traže svoj novac. To će biti kraj banke Roja Bardžesa...

Prisutni su bili oduševljeni.

Jedino se po licu Henrija Virgleja videlo da mu se sve to mnogo ne sviđa.

Kad su se svi razišli, Kraford odšeta do hotela u kome je stanovao. Sa njim je bio Houli. Njih dvojica u Krafordovoj sobi nastaviliše razgovor započet još kad su obilazili gornji tok Rio Puerka.

— Da li si konačno odlučio da to uradiš? — upita Houli.

Kraford klimnu glavom.

— Jesam — rekao je. — Već imam i potpuno razrađen plan. Treba samo sačekati pogodnu noć. Kad budu besneli kiša i oluja poslaću Kleja da sa nekoliko ljudi zavara stražu a ti ćeš poći na mesto koje sam ti pokazao. Ne trebaju ti više od tri-četiri čoveka. Za dva sata obavićete ceo posao.

— Mislim da nam neće trebati ni toliko. Samo ne znam kako će sve izgledati sledećeg dana. Ko je lud

da poveruje da je reka skrenula od kiše i oluje?

Kraford se nasmeja.

— Niko i ne mora da veruje, Houli. Ko će dokazati da nije tako? Mi ćemo imati vodu i to će jedino biti važno. Šta će sud posle reći nije bitno jer se slučaj može na sudu vući godinama. Neka Roj Bardžes samo pokuša da vrati vodu! Tada ću mu pokazati ko je Emerson Kraford i kako prolaze svi oni koji mi stanu na put!

Houli ga je ćuteći gledao i odobravajući klimao glavom.

*

Pošto je pročitao lokalne novine, Roj ih ostavi na sto i zadovoljno pogleda Čipa Frejzera.

— Samo na poslednjoj strani dali su kratku vest da je za direktora nove banke stigao Amos Harkens. Urednik se verovatno plaši da se nekim opširnijim izveštajem ne zameri Emersonu Krafordu.

— Čudim se da on još ne preduzima ništa — reče Čip Frejzer.

— Skoro da se i ja tome čudim. Već smo zašli u mesec juni, a on još ne daje nikakve nagoveštaje da će nešto preduzeti. Ne znam šta čeka i šta sprema.

U dvorištu se začu topot kopita i pojavi se jedan jahač. Roj ga prepozna i izađe na vrata.

Šerif Fil Brever zaustavi konja i sjaha.

— Otkuda vi ovako rano? — upita Roj.

— Neprijatan posao me je ovamo doveo.

— Neprijatan? U vezi sa mnom?

— Ne — odmahnu šerif. — Na zahtev Krafordove banke treba Krisu Hanteru da popišem stvari. U pitanju je oko dve stotine dolara.

Roj se zainteresova.

— Čudnovato. Kraford ga time bukvalno gura nama u ruke. Kakav je taj Hanter? Znam ga samo iz viđenja.

— Pošten i vredan čovek. Zadužio se zbog nekih neprilika koje je imao i koje mogu svakog zadesiti. Istekao mu je rok za vraćanje duga a Kraford neće da mu ga produži. Žao mi ga je.

— Ako Hanter bude mogao da otegne stvar za nekoliko dana, može mu naša banka dati novac. Ako ne, daću mu je na zajam tih dve stotine dolara, ako je zaista pošten čovek.

— Jeste, pošten je. Ja ga poznajem. Ako ga spaseš ove neprilike imaćeš jednog prijatelja više. No, nisam svratio samo zbog Hantera. Imam za tebe jednu poruku.

— Od koga?

— Od Džejn Hafner. Želela bi da svratiš do nje kad budeš dolazio u grad.

— Zašto?

— Ne znam — slegnu ramenima šerif. — Kaže da je u pitanju nešto važno.

— Šta bi to moglo da bude?

— Neko je otkupo »Sombbrero«. Ona misli da si ti to učinio. Njen zakup ističe za dva meseca pa bi htela da o tome govori s tobom.

— Sutra ću doći u grad. Recite joj da će svratiti do nje.

Šerif ga je neko vreme posmatrao.

— Otkupljen je ceo taj blok. To je učinjeno sa svom mogućom diskrecijom, ali vesti uvek nekako procure.

— Neću da objašnjavam. Uveren sam da znate da sam ja kupac — suvo reče Roj. — Nemam nameru da vas pitam kako ste to saznali ali ni vi nemojte pitati šta će mi taj blok zgrada.

Fil Brever se nasmeja.

— Ne brinite. Nisam ni radoznao ni indiskretan.

Roj pođe da ga isprati u dvorište.

— Postoji li neki pravni način da se spreči prelazak preko gaza na Rio Puerku? — upitao ga je.

— Ne, ne postoji. Zašto?

— Interesuje me da li Kraford može nešto da pokuša u tom smislu jer će ubuduće veliki broj ljudi koji su na mojoj strani koristiti taj prelaz preko reke.

Šerif zabrinuto zavrte glavom.

— Svi ćete na sebe navući Krafordov bes. Uz pomoć svojih prijatelja on je u stanju da u svako doba sakupi pedeset dobro naoružanih ljudi i da silom spreči upotrebu gaza na reci kako bi svi koristili njegov most.

— Samo neka pokuša! Mi smo spremni na sve, šerife. To vam kažem zato što će u tom slučaju i za vas biti dosta posla.

Fil Brever mu pruži ruku.

— Sto se mene tiče, ne treba da brinete. Kao i obično, ja ću savesno obaviti svoju dužnost. Ako budete ostali u granicama zakona sve će biti u redu. A ako me pitaš za moje lično mišljenje, onda mogu samo da ti poželim sreću.

XIII

Džejn Hafner je očekivala Roja nekoliko sati pre nego što se pojavio. Za ovaj sastanak obukla se sa posebnom pažnjom i upotrebila je sva sredstva da bi se pokazala što zavodljivija i što privlačnija.

— Očigledno me izbegavate — rekla je, kad je ušao. — Nisam vas videla nedeljama a znam da ste često u gradu.

— Mnogo posla. . .

— Ne verujem vam da niste mogli da pronađete slobodnih nekoliko minuta. Izbegavate me. To je činjenica.

— Kad već insistirate. . . To je u izvesnoj meri tačno. Vaši odnosi sa Klejom Krafordom mene isključuju kao vašeg eventualnog prijatelja.

— Klej. . . Znam šta se dogodilo između vas dvojice. Ali, ako Klej meni ne znači toliko koliko vi mislite.

— U krajnjoj liniji sada je svejedno koliko on danas za vas znači. Bili ste njegova i to je dovoljno.

Osećala se potištena zbog njegovog očiglednog odbijanja. Neko vreme nije znala šta da kaže ali joj je on pomogao.

— Šerif mi je rekao da ste zabrinuti za sudbinu »Sombrera«. Istina je da sam sada ja vaš novi gazda.

— U gradu se priča da ćete porušiti ceo ovaj blok i da ćete ovde podići ogroman hotel.

— Moje namere neće okrnjiti vaše interese. »Sombrero« će za sada ostati ovde. Ima dovoljno prostora i za moje planove. Reći ću mom advokatu da sačini nov ugovor o zakupu za vas.

Još izvesno vreme su razgovarali. Ona je na sve načine nastojala da ga osvoji ali je on do kraja ostao hladan i ućtiv.

Najzad, više nije izdržala.

— Vi se prema meni od prvog trenutka ponašate kao gospodin prema dami. Ne krijem da mi se dopadate. Želela bih da mogu na neki način da vam dokažem koliko vas cenim.

Ljubazno joj se osmehnuo.

— Već i to mi je dosta, Džejn. Zaista mi je žao što okolnosti nisu drukčije. No, vi ste bili Klejova i tu se više ništa ne može učiniti.

Ustao je i napustio je.

Istog popodneva jahao je natrag na ranč u društvu sa Stivom Niksonom koji nije krio svoju sreću zbog skorog otvaranja banke.

— Radovi na iznajmljenoj zgradi su pri kraju — govorio je Nikson. — Prvi juni će biti veliki dan. Tog dana ćemo otvoriti banku La Ventane. Nadam se da će i Šelbi Karson prisustvovati proslavi.

— Doći će — potvrdi Roj. — Obećao je.

Reka je već bila skoro presušila. Lako su je prešli.

— Već odavno nema kiše — prijeti Stiv Nikson. — Retko presuši pre avgusta. Dobro bi došla kiša.

— Čini se da na nju nećemo dugo čekati. Dan je veoma sparano...

Posle večere neko vreme sedeli su u kancelariji sa Čipom Frejzerom.

U razgovoru spomenuše i Virglejov ranč.

— Juče sam video Virgleja sa ćerkom — seti se Stiv Nikson. — Stari je odlazio kod specijaliste u drugi grad na preglede.

— Šta je sa njim, Stive? Pa on nije tako star.

Nikson slegnu ramenima.

— Nemam pojma, ali otkako znam za njega uvek je bolestan. Da sam bogat kao on, rešio bih se svega i otišao u Kaliforniju. Naše zime su preoštire za njegovo zdravlje.

Nikson i Čip Frejzer su nastavili razgovor ne zapažajući da se Roj zamislio. Već su i zaboravili na Virgleja kad je Roj progovorio.

— Nije li Virglej zbog nečeg drugog otputovao u okružni centar a ne zbog svoje bolesti?

Začudeno su ga pogledali.

— Odakle ti sad to?

— Imam predosećanje da će se nešto dogoditi. Koliko znam, Virglej se često ne slaže sa onim što radi Kraford pa bi se moglo desiti da i taj njegov odlazak iz La Ventane nešto znači. Možda Kraford sprema nešto sa čime se Virglej ne slaže...

— Njegov odlazak neće zaustaviti Kraforda. Ako mu budu potrebni ljudi sa Virglejevog ranča sam će ih uzeti. Kako stoji sa stražom na nasipu?

— Tamo su — reče neraspoloženo Čip Frejzer. — Sede i tove se, ne rađeći ništa. A ovde svaki čovek radi za trojicu, toliko ima posla.

— Za sada mora biti tako — umirivao ga je Roj. — Ako se neko žali, pošalji ga kod mene.

Kad je Stiv Nikson otišao Roj i Čip povukoše se u svoje sobe na spavanje. Samo što je zaspao, Roj se iznenada probudi. Iz dvorišta i oko dvorišta su se čuli pucnji i zveket razbijenog stakla. Roj brzo ustade, navuče pantalone, uze revolver i potrča tamo odakle je čuo da puca Čip Frejzer.

— Čipe, dodi ovamo. Odnatrag ćemo im doći iza leđa. Koliko ih je?

— Sudeći po pucnjavi, nema ih više od sedmorice ili osmorice.

— Da li si nekog prepoznao?

— Nisam. Ali, ko bi to drugi mogao biti nego Klej Kraford? Ni sa kim nismo u svadi.

Roj i Čip se neprimećeni izvukoše kroz zadnja vrata i s leđa otvoriše vatru na napadače. Iz dvorišta i sa prozora pucali su Čipovi kauboji koji su već stigli da zauzmu pogodna mesta za odbranu. Posle nekog vremena napadači se povukoše a ubrzo zatim začu se i topom konjskih kopita.

Kad su pregledali situaciju posle napada, ustanovili su da je samo kuvar Džef Barlo bio lakše povređen krhotinama razbijenog stakla. Na strani sa koje je izvršen napad ni jedan prozor nije ostao čitav. Druge štete nije bilo.

Jedan od kauboja je izjavio da je među napadačima prepoznao Kleja Kraforda što su svi propratili grubim psovkama.

Roj prelete pogledom preko lica svojih ljudi, koji su, okupljeni u krug, stajali oko njega.

— Ovo ne može tako ostati! Još noćas ćemo im vratiti milo za drago. Osvetićemo se. Uzmite svoje konje i odmah podite za mnom.

Nekoliko minuta kasnije kolona

jahača sa Rojem na čelu pela se šljunkovitim koritom pored reke. Prema planu trebalo je da se približe Krafordovom ranču i, pošto ga opkole, da počnu da pucaju u sva vrata i u sve prozore. Kad se u kući stvori zabuna, dva čoveka će se neopazeni približiti zadnjoj strani zgrade i na dva udaljena mesta će potpaliti vatru. Za to vreme ostali su trebali da nastave da pucaju u vrata i prozore sve dok plamen ne bude toliko veliki da se više ne može ugasiti.

Njegov plan uspeo je do najsitnijih detalja. Napad je došao kao potpuno iznenađenje jer Klej Kraford, vrativši se sa svojim ljudima sa noćne akcije, nije ni pomišljao na mogućnost Rojevog neposrednog re vanša. Pucnjava Rojevih ljudi zatekla ih je u trpezariji dok su, uz piće i smeh, proslavljali uspešno obavljen prepad na Rojev ranč. Ubrzo je buk nula glavna zgrada a za njom i jedna od sporednih i, kad su najzad mogli da napuste svoje zaklone, požar se već više nije mogao ugasiti. Sve što su mogli da urade bilo je da spasu deo inventara koji još nije bio zahvaćen plamenom.

Sledećeg dana, kad je Roj ušao u Krafordovu banku da unovči ček, Emerson Kraford iskolači oči i porcvene od ljutine.

— Znaj da nećeš proći nekažnjeno za ono što si noćas učinio! — zapretio je.

— A vi, gospodine Kraforde, kad budete sledeći put nekog slali da noću napada na moj ranč, potrudite se da nadete nekog pametnijeg i spretnijeg!... — podsmešljivo mu je odgovorio Roj.

XIV

Ni sledeće nedelje nije bilo kiše.

Mnogi rančeri su već bili zabrinuti zbog ispaše stoke, jer je trava bila zakržljala i požutela, počinjući da se suši. Sedeći u kancelariji advokata Oskara Bjelija, Roj je takođe govorio o suši.

— Trava je na pojedinim mestima potpuno sagorela a zemlja je ispućala. Zahvaljujući našipu, moji pašnjaci još nisu u neposrednoj opasnosti, ali Nikson i Stark sa još nekoliko drugih već su ugroženi.

— Nadam se da situacija još nije krajnje ozbiljna. Jun obično nije tako suv mesec. Obavešten sam da je u susednim zemljama već počelo kišovito vreme. Nadam se da će uskoro i kod nas početi kiše. Da li je sve spremno za otvaranje banke?

— Jeste, sve je u redu. Pozivnice su već odavno poslate. Ostalo je još da se kupi piće i pripremi zakuska.

— Čini mi se da u prodavnicama nema limuna.

— Pozajmiću od Džejn Hafner.

Kad se rastao od advokata, Roj svrati u »Sombbrero«. Džejn Hafner ga srdačno dočeka.

— Naravno, imam limunova — odgovorila mu je. — Samo, šta će reći Emerson Kraford ako sazna da sam i ja doprinela da vaša svečanost uspe?

— Pa, ako se plašite...

— Ne, ne, šalim se.

Okrenula se ka jednom od konobara

— Džo, sidi dole i stavi u jednu kutiju dvadesetak limunova za gospodina Bardžesa.

Mladić odjuri, a devojka iskosa pogleda svog gosta.

— Čujem da je pre neko veće na ranču Krafordovih izbio požar? — rekla je bezazlenim glasom.

Roj se nasmeja.

— Možda ste čuli i to da sam mo-

rao za svoj ranč da kupim pun sanduk prozorskog stakla?

U ranu zoru sledećeg dana u La Ventanu uđe kolona pomalo čudnih konjanika, na čelu sa Šelbijem Karsonom. Zarasli u brade, sa dugom kosom, izbledelim šeširima, čizama i u kožnim pantalonama, ličili su na prave nomade što su u izvesnoj meri i bili.

Selbi Karson je sa svojim ljudima došao da prisustvuje svečanom otvaranju banke.

Do devet sati okupilo se preko stotinu pozvanih iz grada i okoline.

Svi su došli u La Ventanu preko gaza na reci a ne preko Krafordovog mosta.

Svečanost je protekla na opšte zadovoljstvo. Mnogi građani su se okupili iz radoznalosti tako da je u gradu vladala neobičajena živost.

Emerson Kraford je kroz zavesu na prozoru posmatrao taj prizor kad u kancelariju oprezno uđe blagajnik Čarli Prajs. On obavesti direktora banke da su mnogi, na sreću uglavnom sitniji ulagači, povukli svoje uloge.

— Dajte im njihov prokleti novac! — viknu Kraford na njega. — Dajte im ga i više me ne uznemiravajte sa tim glupostima.

Oko podne kod Kraforda se pojavio i Den Houli. Ušao je bez kucanja i odmah seo u fotelju.

— Jesi li ih video, Emersone? Okupili su dosta gostiju... naši direktni konkurenti.

Kraford se pravio da ga ne čuje.

— Video sam mnoge koji su došad bili na našoj strani kako sada prijateljski razgovaraju sa Rojem i direktorom te nove banke, Harknesom. Mnogi će nas napustiti...

— Samo neka idu — gnevno reče Kraford. — Svi će se oni jednog da-

na vratiti. Ne uzbuđuj se zbog svega toga, Dene. Ja mislim za sve nas...

— Već osamnaesti dan je kako nije pala ni kap kiše. Ovako nećemo još dugo izdržati.

— Osećam da će pasti uskoro a ti znaš tvoj posao. Ova suša će se završiti olujom i jakim pljuskovima. Moraš biti spreman.

— Ne brini za to! — ustade Houli. — Ti misli na tvoj deo posla a ja ću na moj!

Tog popodneva Roj i Šelbi Karson su projahali kroz grad. Šelbi Karson je bio veoma zadovoljan onim što je tog dana video a naročito mu je godilo što je Roj predložio da on bude kum novom hotelu čiji su temelji već iskopani.

— Kažeš da će to biti moderan hotel sa toplom vodom i svim drugim pogodnostima?

— Da, Šelbi. Biće to hotel kakav ne postoji u čitavom kraju. Na tebi je da mu daš ime.

— Može li hotel »Nju Meksiko«?

— Odlično! Ničeg boljeg se i nisi mogao setiti. Zaista nisi mogao smisliti ime koje bi bolje odgovaralo, jer će moći da reprezentuje ne samo La Ventanu nego ceo Nju Meksiko.

Kad je tog popodneva Roj, zajedno sa Niksonom i Oli Starkom bio na putu za svoj ranč, počele su da padaju prve kapi kiše. U vazduhu se osećalo da su to bili samo prvi vesnici oluje koja se približava, uz sevanje munja i udaljenu grmljavinu.

Sva trojica obodoše konje nadajući se da će pre oluje stići svojim kućama. Sa zadovoljstvom su gledali kako se pod naletima vetra pokreće sparušena trava, željna vode.

XV

Čip Frejzer je sa ostalima večerao kad je ušao Roj. Čip odmah ustade.

— Mislio sam da ćeš prenoćiti u gradu. Kakvo vreme... Odvešću tvog konja u koral.

— Nemoj! — odmahnu Roj, strešajući sa sebe vodu. — Poći ću do nasipa čim nešto pojedem.

Kad je seo na čelo stola, Čip postavi pitanje koje se svima ogledalo u očima.

— Da li se nešto dogodilo?

— Za sada nije, ali, kao što svi vidite, noć je kao stvorena za neko zlo. Ako Kraford namerava da nešto učini, onda će to učiniti upravo ove noći. Trebalo bi da dvojica pođu sa mnom.

Pogledao je svoje ljude i zaustavio pogled na Lesu Akerliju.

— Recimo ti i Džoni.

Napolju je jak pljusak bio praćen povremenim sevanjem munja i jakim grmljavinom. Pošto su večerali, uzjahali su konje i, praćeni pljuskom, krenuli prema nasipu.

Još izdaleka su razmenili ugovorene znake a onda pridoše mestu odakle je Endi sa svojim ljudima budno motrio na nasip. Kako im je vetar oborio šator, držali su šatorska krila iznad glava da bi se bar malo zaštitili od pljusk.

Endi je bio zabrinut.

— Da li se nešto dogodilo kad dolazite po ovom nevremenu?

— Nije, bar za sada, Endi — umiriga Roj, silazeći s konja. No, po ovakvoj noći nije loše udvostručiti pažnju. Gde su vaši konji?

— Sklonili smo ih od kiše. Odmah iza nas ima jedan prirodan zaklon.

— Da li ste danas ili ovih dana приметili nešto sumnjivo?

— Nismo. Ceo dan u blizini nije bilo ni žive duše.

— Kako bi bilo da pođemo malo niz reku i da pogledamo. Moraćemo se oslanjati više na uši nego na oči.

Teško su se probijali kroz kišu i blato jer je bio takav mrak da se nije video ni prst pred okom. Blesak munja bi im povremeno za trenutak osvetlio put, da bi posle toga mrak izgledao još crniji i još gušći. Posle izvesnog vremena su se vratili, ne našavši baš ništa što bi bilo sumnjivo.

Kiša je i dalje dobovala po šatorskim krilima, vetar je brisao oko njih a nabujali potok hućao je u mraku.

Sat kasnije, Roj posla Akerlija i Lareda niz potok u izviđanje. Ta dvojica se ubrzo tiho vratiše.

— Tu su. Ima ih sedam ili osam.

— Gde su?

— Malo je trebalo da uđemo među njih. Nešto su razgovarali. Odmah smo se neopaženo vratili.

— O čemu su razgovarali? — upita Roj.

— Čekali su Kleja Kraforda. Neke od njih smo poznali po glasovima. Bili su na konjima. Udar konjskih kopita mi je prvi skrenuo pažnju na njih.

Roj se brzo odlučio.

— Endi i ja ćemo ostati ovde. Vi ćete ih neopaženo obići i doći im iza leđa. Kad počnu da pucaju na vas, počnite i vi na njih.

Više od dvadeset minuta proteklo je u napetom iščekivanju. Onda se najpre začu jedan pucanj a odmah za njim i drugi.

— Znaju gde smo — prošapta Endi. Prvo zrno me je zasulo blatom.

— Verovatno je neko uhodio nasip neposredno pre oluje. Moramo se povući do udoline iza nas.

Kad su našli pogodne zaklone i sami počеше da pucaju. Neko vreme pucalo se sa svih strana a tada nastade tišina. Samo je kiša i dalje padala u mlazevima.

Nešto kasnije pucnjava se nastavlja. Sudeći po mecima koji su dolazili sa Rojeve i Endijeve leve strane, Akerliju i njegovim ljudima nije pošlo za rukom da dođu napadačima iza leđa. Ili u mraku nisu uspjeli dobro da se orijentišu ili je pucnjava počela pre nego što su stigli tamo gde je trebalo da stignu.

U jednom trenutku sa druge strane se začu njisak preplašenog konja i nečija psovka.

— Jedan je dobio svoje! — zadovoljno progunda Laredo. — Ako su došli s namerom da dignu nasip u vazduh, odande to ne mogu učiniti.

— Videćemo šta će dalje pokušati — odgovori Roj. — Za sada smo u pat poziciji.

Klej Kraford je podelio svoje ljude i puške sad počеше da pucaju sa obe strane, iznad i ispod nasipa.

— Ne odgovaraj! — naredi Roj.

Iznenada se iz daljine začu silna lomljava koja je po glasnosti nadjačala ne samo pucnjavu već i grmljavinu.

Endi uhvati Roja za ruku.

— Gazda, jeste li čuli? To je pre ličilo na eksploziju nego na grom!

Laredo i ostali se složiše sa Endijem.

— To je verovatno neki trik da bi skrenuli našu pažnju — reče Roj, mada ni sam nije bio ubeđen u ono što govori.

Pucnjava sa leve strane bila je tako intenzivna da se svakog časa mogao očekivati juriš na nasip. Umesto toga, odjednom nastade potpuna tišina.

Prošlo je dosta vremena pre nego što su shvatili da su se napadači povukli.

— To i nije bio napad nego neka vrsta lažnog napada — reče Laredo. — Pravi posao je obavljen gore, uz potok i to onom eksplozijom.

Roj se složi sa Laredom, ali sada se nije moglo učiniti ništa drugo osim da se čeka da svane. Oluja je postepeno jenjavala, premeštajući se prema istoku.

I kiša je lagano popuštala.

Endi i Les napustiše udolinu i podoše prema nasipu.

Endi se skoro odmah vrati i to treći.

— Nešto se gore desilo! — zaključí Roj čim ga je video. — Dovedite konje. Nas trojica ćemo poći uz potok.

Njihova sumnja, koju nijedan nije glasno izgovorio, pokazala se opravdanom. Deo zapadne obale, koja se strmo uzdizala pet do šest metara iznad uske reke, bio je eksplozivom srušen tako da je staro korito bilo blokirano a nabujala voda našla je sebi put i sada se slivala u usek koji je vodio u sasvim drugom pravcu.

Roj je dugo gledao u vodu koja je nosila sa sobom sitnije granje i poneko natrulo deblo koje je našla na svom novom putu.

— Đavolski lukav plan! — reče Endi, pokazujući prstom bujicu. — Vidite da voda sada otiče prema Kvorter Menu. Tamo će se spojiti sa drugim potočićima koji se ulivaju u reku i, prolazeći pored Krafordovog ranča, vратиće se u svoje korito daleko ispod našeg nasipa, pošto potpuno obide ranč. Ostaćemo potpuno bez vode. Sad mi je jasno šta su Houli i Emerson Kraford onog dana ovde razgledali i planirali.

— Niko im neće verovati da se stena srušila sama od sebe — reče Les i pogleda Roja. — Vi ćete ih, svakako, tužiti sudu...

— Parnica bi se vukla godinama. S tim je Emerson Kraford sigurno računao kad je sve ovo smislio. Ne, naći ću neko efikasnije rešenje.

Još neko vreme je posmatrao kanjon a tada odgovori.

— Umete li da rukujete dinar. tom?

— Ja umem — odgovori Endi.

— Šta bi se dogodilo kad bismo srušili deo istočne obale tako da se sruši u korito ovog potoka?

Endi je neko vreme zamišljeno zurio u kanjon u kome je hućala voda, a tada odgovori.

— Ako bi nam pošlo za rukom da to obavimo onako kako ja zamišljam onda ćemo sasvim zatvoriti izlaz iz kanjona i voda neće imati kuda da otiče. Tada nećemo imati vode ni mi ni Kraford, sve dok se kanjon ne napuni, a to bi možda moglo potrajati i čitavu godinu.

— Onda ćemo to i učiniti! — reče Roj kratko a zatim pojahaše.

U zoru su stigli na ranč. Čip Frejzer je izašao pred njih.

— Šta se dogodilo? Čuli smo pucnjavu...

— Reci da nam spremite toplu kafu. Napali su nas na nasipu i trebalo nam je dugo da shvatimo da je to bio samo trik. Za vreme dok smo pucali oni su dinamitom promenili tok reke. Čim popijemo kafu i malo odspavamo, uzećemo dinamit i odjahati do kanjona.

Džef Barlo im brzo donese vrelu kafu.

— Ako to učinite usred dana mogli bi te pozvati na odgovornost! — zabrinuto reče Čip Frejzer.

— Za sada to nije važno. Spremite bušilice i dosta dinamita. Ostalo je moja briga.

Tog popodneva, Roj je sproveo ono što je nameravao, čak i nekrijući se. Prva eksplozija ga nije sasvim zadovoljila. Tek drugom je izlaz vode iz kanjona bio potpuno blokirano.

— Vrlo dobro! — zadovoljno je rekao kad se prašina malo slegla. — Neka Emerson Kraford sada tuži mene!

Glas o događajima u kanjonu brzo je dopro do grada, ali javno tužilaštvo, iz nekih svojih razloga, ograničilo se samo na uviđaj na licu mesta. Iako van sebe od besa što mu lukavstvo nije uspelo, Emerson Kraford ništa nije mogao da preduzme i zbog toga je između njega i Houlija izbila žučna svađa jer se Houli usudio da pred Kraforda izađe sa predlogom koji je za ovog bio neoprostiva uvreda.

— Jedini način da onemogućimo Roja je — rekao je Houli — da mu potajno omogućimo udeo u našoj banci. Njegovim prelaskom na našu stranu front koji on predvodi raspasće se sam od sebe.

Emerson Kraford ga je gledao kao da ne veruje u ono što je čuo a onda ga spopade gnev.

— Zar me tako malo ceniš? Zar veruješ da bih ja ikada pristao na takvu glupost? Roja moramo uništiti i unišćemo ga. Ti si se uplašio, Houli! Još igra nije završena!

— Uskoro će svi naši klijenti poći ka njima. I urednik lokalnog lista već je prešao na njihovu stranu. Jesi li pročitao tekst o novom hotelu?

— I taj urednik će mi za to platiti. Inače, što se tiče poslova, oni se odvijaju po mom planu. Založnice prelaze u njihove ruke a mi slažemo gotov novac. Videćeš šta će se dogoditi kad ih pretrpamo papirima. Imaj samo malo strpljenja. . .

— Nadam se da si u pravu — promrmlja Houli i izađe iz kancelarije.

Nekoliko dana kasnije, jednog popodneva, Roj je svratio u »Sombbrero« sa Arčijem Besetom koji je postao jedan od njegovih glavnih sledbenika. Kad su pola sata kasnije izlazili iz saluna, u susret su im dola-

zile kočije koje je Džejn Hafner vozila. Pored nje je sedeo Klej Kraford. Kad se zaustaviše, Džejn klimnu glavom Roju a on pride i pomože joj da siđe iz kočija.

Kleja ovo razbesne. Skočivši sa kočija, obide ih i zakrvavljenih očiju uputi se ka Roju. Džejn stade između njih.

— Ako imate nešto jedan protiv drugog obračunajte se na nekom drugom mestu a ne ovde, na ulici. Kleje, vrati se u kočije i odvezi ih u dvorište.

Klej očigledno nije imao nameru da je poslušao. Ponovo je pokušao da prođe prema Roju.

Džejn ga ponovo zadržao i molećivo pogleda Beseta.

— Arči, zadrži ovog tigra, molim te!

Beset stade ispred Kleja i uhvati ga za mišice.

— Slušaj, Kleje, Džejn ovde ne želi nikakvu gužvu. Sada odvezi kočiju a ako vas dvojica imate nešto jedan protiv drugog, te račune možete raščistiti i kasnije.

Malo podalje, Roj je mirno stajao, očekujući šta će Klej učiniti. Ovaj se iznenada otrže od Beseta, okrete se i pope se na kočije. Ošinuo je konje i brzo nestao iza ugla.

Džejn pogleda u Roja.

— Vaša pažnja prema meni dovoli ga do ludila.

Zatim prikupi suknju, klimnu obojici glavom i ude u »Sombbrero«.

— Kako se vremena menjaju — zamišljeno reče Beset, kad nastaviše niz ulicu. — Godinama su Krafordovi, zahvaljujući bogatstvu i moći radili šta su hteli, a sada. . . Teško im je da se pomire s tim da se našao neko da stane na put njihovom nasilju i samovolji. Ne čudim se što te toliko mrzi. Pored ostalog,

on misli da ga je Džojz Virglej odbila upravo zbog tebe. . .

Roj prikri iznenadenje.

— Zbog mene? Odakle mu takva ideja?

— Džojz Virglej i moja žena su dobre prijateljice. Pre dve nedelje svraćala je kod nas.

Roj nije više hteo ništa da pita plašeći se da Beset ne primeti koliko je zainteresovan za tu temu. Iako je bio prezauzet mnogim poslovima, često je se sećao i priželjkivao ponovni sastanak sa njom. Znao je da se još nije vratila u La Ventanu i želeo je da sazna kad će se vratiti ali ipak je izdržao da o tome ništa ne upita Beseta.

Te noći se na prelazu preko Rio Puerka desio incident koji je pokazivao da Krafordovi ipak ne miruju iako su bili naterani na defanzivu. Četiri maskirana čoveka napala su Olija Starka upravo kad je kolima prelazio reku. Pošto su mu prevrnuli kola sa namirnicama za ranč i razbili ih, nestali su isto onako brzo kao što su se i pojavili. Rano sledećeg jutra Stiv Nikson je dojahao na Rojev ranč i obavestio ga o tome.

Ovaj događaj jasno je govorio da će takvih pokušaja biti i ubuduće. Zato je predlagao da postave stražu na prelazu, ali se Roju predlog nije svideo.

— To bi značilo tamo neprekidno držati tri do četiri čoveka. To zasad možemo, ali šta ćemo kad počnu poljski radovi? Tada će nam svaki čovek biti potreban.

— Ako tako posmatraš, u pravu si. Ali, nemamo ništa ni od toga što ćemo obavestiti šerifa. On će ponekad obići prelaz preko reke i to će biti sve.

— U svakom slučaju javićemo mu šta se noćas dogodilo, ali se za zaštitu prelaza moramo potruditi sami.

Ološ koji se sakupio oko Emersona Kraforda i njegovog sina Kleja najbolje razume govor preko nišana. Ako ne preduzmemo energičnije mere, oni će terorom prinuditi ljude da se opet služe njihovim mostom.

— Šta da učinimo?

— Pripremićemo im klopku. Sa mog ranča, svakog petka odlaze kola u grad, po namirnice. To je, znači, prekosutra. Voziće ih Kerli Dikson. Podesićemo da pođe kasnije, tako da se vraća po mraku. Kad bude stigao do prelaza na reci biće već noć. Njegov povratak neće ostati nezapažen. Oni će to jedva dočekati, da bi se i meni osvetili. Sasvim sigurno će ga sačekati a čim ga budu napali mi ćemo iskočiti iz zasede i daćemo im dobru lekciju.

Kasnije, većina se složila sa ovim planom. Jedino Beset izrazi svoje strahovanje da bi se u gužvi bez potrebe mogao naći i šerif, ukoliko mu padne na pamet da prati kola.

— Zbog toga ne brini! — umiri ga Roj. — Predlažem da se nešto pre mraka svi okupimo kod tvoje kuće. Odatle nam neće biti daleko. Uz reku ćemo poći u prvi sumrak tako da ostanemo neprimećeni. Ako šerif bude uz kola a kola ipak budu napadnuta, naša intervencija će biti još opravdanija. Nećemo braniti samo kola nego i šerifa.

— Onda u redu — saglasi se Beset. — Ubedio si me.

Dogovorili su se o još nekim detaljima a zatim se razidoše.

XVII

Roj je stigao u grad oko tri sata posle podne. Ostavio je konja ispred prodavnice i uputio se u šerifovu kancelariju.

— Znam zašto dolaziš. Zbog incidenta na prelazu, zar ne? — dočeka ga Fil Brever.

— Upravo zbog toga. Šta mislite da preduzmete? — upita Roj.

Šerif se počea po glavi.

— Ne znam ni sam. Ništa se tu ne može učiniti, bar ne nešto što bi bilo efikasno. Odobrenje da postavim stražu sigurno neću dobiti. Imaš li ti neku ideju?

— Mi nameravamo da se sami postaramo za svoju bezbednost.

— Kako to mislite da izvedete? Da li će vam biti potrebna moja pomoć?

— Samo utoliko da sledeća dvatri dana zaboravite na prelaz. Noćas ga obidite, a onda sledeće dve noći nađite neki drugi posao. Možete li?

Fil Brever je neko vreme ćutao razmišljajući, šta se krije iza Rojevog predloga.

Najzad podiže glavu.

— Tvoj predlog je pomalo neobičan, ali ga ipak mogu prihvatiti a da ne opteretim savest. I onako ne mogu svake noći obilaziti prelaz.

Posle toga šerif promeni temu razgovora. Upitao je Roja da li je čuo da su tog dana Henrija Virgleja preneli u gradski hotel.

— Nisam za to čuo — iznenadi se Roj. — Zar mu je tako loše? Hoće li ga Džojš preneti na ranč?

— Sve zavisi od stanja njegovog zdravlja. Čini mi se da stari neće još dugo. Naravno, Džojš je veoma potresena.

— Shvatam kako joj je — reče Roj. — Nije joj lako.

Bio je pomalo zbunjen zbog toga što se govori o njoj.

Šerif ga je ispitivački posmatrao.

— Ona je vrlo dobra devojka, Roj — rekao je. — Zašto ne progutaš svoj ponos? Bio bi red da je posetiš i izglađiš svoj nesporazum.

Pod šerifovim pokroviteljskim i pomalo podsmešljivim pogledom, Roj malo pocrveni.

— Otkud znate da je među nama bilo nekog nesporazuma? Da li ste razgovarali sa Džojš?

— Jesam. Nije mi mnogo rekla. Međutim, u takvim slučajevima važnije je ono što žena ne kaže nego ono što kaže. Uostalom, možda ne bih trebao da se mešam. . .

Kad je izašao iz šerifove kancelarije, Roj krene kod advokata. Bio je zamišljen i jedva je primećivao prolaznike. Kad je ušao kod Oskara Bejlja, u prvi mah nije ni primetio Džojš Virglej pored prozora. Kad ju je opazio trgao se, zbunjen i iznenađen što je vidi.

— Izvinite — promucio je, skidajući šešir. — Ovamo dolazim često pa sam prestao da kucam kad ulazim. Ako smetam. . .

— Ne, ne smetate. Advokat je izašao. Otišao je do pošte ali će se brzo vratiti. Sedite, molim vas. Inače vam dugujem jedno izvinjenje.

— To bi pre ja trebalo da kažem — prekide je Roj. — Uvredio sam vas mada to nisam želeo. Znam da moja aluzija koja se odnosila na vas i Kleja nije bila osnovana.

— Drago mi je što ste to uvideli. Klej mi je dosađivao mada mu ja nikad za to nisam dala povoda. Na sastanak sa njim tamo pristala sam samo zato što sam htela jednom za uvek da mu kažem da u vezi mene ništa ne očekuje. On je svuda pričao da će se oženiti sa mnom i to mi je smetalo. Kad je posle toga došao kod nas, htela sam sve da mu kažem u lice ali nisam smela pred ocem. Sama sam mu zakazala sastanak i tako je došlo do... svega onoga.

Roj je bio srećan slušajući je. Činilo mu se da je njoj bilo posebno sta-

lo do toga da upravo njega ubedi da Klej Kraford za nju nikad ništa nije znao.

— Bio sam svestan da sam bio grub prema vama, ali kad sam čuo da ste sa Klejom imali zakazan sastanak nisam mogao da se uzdržim. Možemo li nas dvoje biti prijatelji? Ja... ja vas izuzetno cenim i...

— Ne vidim nikakve ozbiljnije prepreke za to — odgovorila je i ljupko ga pogledala.

Roj joj pride i uhvati je za ruku.

— Džois, reci ću vam šta zaista osećam... Još od onog časa kad sam vas prvi put video... Ja vas volim...

Umesto odgovora, samo mu je stisnula ruku, a zatim se okrenula prema prozoru.

— Evo i advokata...

Roj se vrati na svoje mesto, a Džois se okrete prema njemu. Roju se činilo da nikad nije bila lepša.

— Oprostite, nisam vas upitao kako je vašem ocu. Maločas mi je šerif rekao da ste ga preneli u hotel...

— Ne znam šta da vam kažem. Nije dobro. Slab je i umoran je...

U njenim krupnim očima ogledala se zabrinutost.

Na stepenicama se začuše advokatovi sitni, starački koraci. Malo kasnije ušao je u kancelariju i zatekao ih kako ga čekaju.

XVIII

Prvi put za poslednjih nekoliko nedelja Roj Bardžes i Čip Frejzer zajedno su izjahali da obidu ranč. Julu su bližio kraju i prva kosidba livada već je bila završena. Zaustavili su se kod nasipa. Voda u veštačkom jezeru nije opala više od jedne stope što je značilo da se deo vode ipak na neki način slija iz kanjona u jezero.

U grupama od po tri-četiri, krave sa ranča stajale su u vodi do kolena gasući žed i repovima se braneći od nasrtljivih muva.

— Moraćemo sve da ih prodamo tako da sledeće godine ne bude nijednog grla sa starog ranča — reče Roj. — Kupićemo hiljadu junica najbolje pasmine i tako ćemo ovde imati potpuno novu rasu goveda. Ne želim ništa što bi me podsećalo na Krafordove. Njegov žig na sapima goveda, mada precrtan, izaziva u meni neprijatna sećanja.

— Razumem te — reče Čip Frejzer, klimajući glavom. — Uveren sam da ćemo za koju godinu imati ranč za ugled, najbolji ranč u celom okrugu.

Sat kasnije, milju odatle, primetili su dvojicu jahača kako im idu u susret. Jedan od njih bio je Endi Perin a drugi neki nepoznat čovek.

— Gazda, ovo je Džon Blejzdel, nadzornik na Virglejevom ranču. Ima hitnu poruku za vas — reče Endi Perin kad su se približili.

Po Blejzdelovom ozbiljnom licu Roj zaključi kakva je vest.

— Henri Virglej je umro jutros oko sedam sati — obavesti ga Blejzdel. — Gospodica Džois mi je naredila da odmah uzjašem konja i da vam to javim.

Roj mu zahvali.

— Odmah sam naslutio kakvu vest donosite. Ima li koga sa Džois?

— Još oko tri sata doveo sam gospođu Alison i njenu ćerku, jer je starom bilo veoma teško.

Kad dođoše kući, Čip pozva Roja u stranu.

— Da li će ovaj događaj nešto izmeniti u našim planovima za petak uveče, gazda?

— Ne — reče Roj. — Ne verujem da će smrt Henrija Virgleja sprečiti Krafordove da ne iskoriste tako div-

nu priliku na naša kola sa hranom. Naprotiv, mislim da će mu to dobro doći. Sad svi misle na Virglejovu smrt. Ja sam našem vozaču Karliju objasnio šta treba da radi. Pre nego što u petak krene, ti mu sve još jednom ponovi. Ako ga zaustave neka se ne opire i neka nastoji da se nađe što dalje od kola.

— Mislim da je on već sve shvatio — reče Čip. — Ipak, podsetiću ga još jednom kako da se drži i šta da radi.

Kad je sa Blejzdelom ujahao u Virglejovo dvorište, Roj oseti onu poznatu neobičnu atmosferu i svečanu tišinu koja zavlada u svakoj kući kad se u nju useli smrt. To se videlo i na licima posluge, koja se kretala tiho i bezglasno.

— Izvolite unutra, gospodine Bardžes — reče mu momak kad su sjahali. — Gospodica Džojls je gore. Neko će vam otvoriti i pokazati kako se stiže do salona.

Pre nego što je zakucao na spoljna vrata ona se otvoriše i na njima se pojavi mlada i lepa devojka. Roj je pozdravi i predstavi joj se.

— Ja... ja vas već znam, gospodine Bardžes, — rekla je sa izvesnim uzbuđenjem u glasu. — Pokazali su mi vas u gradu, gospodine Bardžes. Ja sam Kora Alison.

Bez obzira na to šta je njen otac mislio o ovom mladom čoveku vitka stasa i širokih ramena, lica opaljenog suncem, Korin osmeh je pokazivao da ona to mišljenje ne deli.

— Uđite, gospodine Bardžes. Odmah ću pozvati Džojls.

Posao je sa njom do salona koji je bio veoma prijatno i sa ukusom uređen. Po svemu se videlo da je u ovom domaćinstvu bilo nečega što je na njegovom ranču toliko nedostajalo. Ovde se u svakoj sitnici i na svakom koraku osećalo prisustvo ženske ruke i ženske brige. Kad je

ostao sam, spustio je šešir na jednu fotelju i prišao klaviru iznad koga je visio ženski portret rađen uljanim bojama. Bila je to Džojls. Neko vreme je posmatrao sliku i uživao a onda začu kako neko ulazi i okrete se. Jecajući, Džojls mu se baci u naručje. Nežno joj milujući kosu, drugom rukom joj blago podiže glavu.

— Žao mi je, Džojls. Zaista mi je žao što se to dogodilo — rekao je gledajući je u pocrvenele, uplakane oči.

— Oh, hvala vam što ste došli — jecala je.

Ponovo je spustila glavu na njegove grudi.

— Toliko ste mi potrebni. Toliko ste mi potrebni...

Polako ju je odveo do sofe, pomogao joj da sedne i spustio se pored nje. Držeći je za ruku, pokušavao je da je koliko-toliko umiri.

— Džojls, pokušajte da se smirite... To je zakon prirode kome se svi, kad-tad moramo pokoriti. Iskreno bih želeo kad bih vam u ovom teškom času mogao u bilo čemu pomoći.

— Već mi je mnogo lakše, čim sam vam videla — promucala je kroz suze. — Hvala vam što ste došli, Roj. Već samim tim što ste došli orabrilili ste me i mnogo mi pomogli.

— Džojls, toliko mi mnogo značite...

Ona mu steže ruku.

— Ne govorite to sada.

— Mogu li nešto učiniti za vas? Ako vam je potrebno nešto iz grada...

— Ne treba ništa, Roj. Gospodin Alison je bio ovde pre pola sata. Rekao je da će se on za sve pobrinuti. Naredio je da se pošalje nekoliko telegrama rođacima. Sahrana će se održati u subotu posle podne u La Ventani...

Ramena joj ponovo zadrhtaše.

— Ono čega se toliko plašim dolazi tek kad sve ovo prođe, kad se nađem sama kod kuće i shvatim da je otac zauvek otišao, i da ću sama morati da se brinem o svemu. Bil Blejzdel i svi ostali bili su prema meni uvek pažljivi, ali to je nešto drugo. Bila sam samo razmaženo miljenče u kući a sada sama treba da donosim odluke kako da upravljem ovako velikim rančom. Otac je uvek govorio da je trebalo da se rodim kao muškarac.

— Možda bi bilo dobro da za neko vreme odete odavde? — predložio je.

— Ne! — odmahнула je. — Moje mesto je ovde. Pokušaću da se priblerem i nastojaću da dokažem da sam dorašla problemima koji me čekaju. Blejzdel će mi u tome pomoći.

Nekoliko minuta oboje su ćutali a tada ona podiže glavu i pogleda ga u oči.

— Vi niste poznavali mog oca, Roj. Htela bih da mi verujete, iako ga ubrajaju u onu »veliku petoricu« da on po karakteru nikad nije imao ništa zajedničko sa Krafordovima. On je jednostavno bio miran i dobar čovek koji nikome nije želeo zlo, ali nikad nije imao dovoljno snage i moći da se suprotstavi Emersonu Krafordu koji je uvek radio šta je hteo.

— I mnogi drugi misle tako, Džojls. Ja vam potpuno verujem i uvek sam žalio, naročito otkako sam postao svestan svojih osećanja prema vama, što smo se vaš otac i ja našli na suprotnim stranama.

Zahvalno ga je pogledala.

— Hvala vam zbog tih lepih reči, Roj. Uvek sam se opirala svakom pokušaju da se moj otac identifikuje

sa Emersonom Krafordom i onim što je taj pokvarenjak činio.

— Poznato mi je sve, Džojls. Potpuno ste u pravu. Ostaje mi samo da strepim da vam se nešto ne dogodi.

Dok su razgovarali, u dvorište uđe fijaker iz koga izade žena sa dvoje dece.

— Gospođa Gravel je već tu — reče Džojls, pogledavši kroz prozor. — Sad će početi da dolaze i ostali.

— Eno, dolazi još jedan fijaker — reče Roj. — Mislim da će biti bolje da je sada odem. U subotu ću, naravno, prisustvovati sahrani.

Izlazeći prema kapiji sreo je fijaker koji je baš ulazio u dvorište. Na zadnjem sedištu sedeo je Emerson Kraford. Pogledi im se sretoše i kad ga je prepoznao, Kraford se namršti.

Kad Blejzdel izade da mu pomogne da side sa kola, Kraford ne izdrža da ga ne upita šta je Roj Bardžes tražio na ovom ranču.

— Gospodica Džojls ga je pozvala — mirno odgovori Džojlsin nadzor-nik ranča.

— Lepo je društvo našla! — ljutito progunda Emerson Kraford i nervozno se uputi prema ulasku u kuću.

XIX

Oko dve stotine metara daleko od gaza, u jednom vrbaku, stajala je grupa konjanika. Prikriveni prvim mrakom mirno su osluškivali i čekali da se na putu iz grada začuje škripa kola.

Oko njih se čuo samo šum lišća i zubor vode.

— Kola uskoro treba da stignu — šapnu Beset.

— Svakog trenutka treba da su tu — isto tako šapućući mu odgovori Roj.

Pored Roja i Beseta u grupi su još bili Laredo, Nikson i Stark. Kod Besetove kuće čekala je još jedna grupa za slučaj da im bude potrebno pojačanje.

Do vrbaka su došli skoro nečujno i sva njihova nastojanja da sluhom otkriju ima li još nekoga u blizini ostala su bez uspeha.

Roj pogleda prema grebenu na drugoj strani reke. Očekivao je da će se sa te strane svakog trenutka pojaviti mesec. To bi im pomoglo da imaju bolji pregled prilazu gazu sa obe obale.

Trenutak kasnije Nikson mu do-dirnu rame.

— Slušaj! To su, svakako, kola. . .

Kloparanje točkova čulo se sve glasnije. Zatim, uz škripu kočnica, kola počеше da se spuštaju nizbrdicom koja je vodila sve do samog gaza. Čulo se kloparanje tihog šljunka pod točkovima i Diksonovo tiho pevušenje.

Roj ponovo pogleda prema grebenu ali se mesec još nije pojavio.

— Moraćemo se osloniti na uši! — tiho je rekao. — Za nekoliko minuta znaćemo da li će do napada doći ili neće. Budite spremni ali neka niko ništa ne preduzima dok ja ne dam znak.

Kola su već nailazila na gaz. Svi su napregnuto osluškivali kako plitka voda pljuska pod konjskim kopitama i točkovima teško natovarenih kola. Izgledalo je da se ništa neće dogoditi, jer su kola već počela da izlaze na drugu obalu, kad se začu brz topot konjskih kopita i oštar povik upućen Diksonu.

— Zaustavi konje i sidi sa kola!

— To je Bil Bukmaster! Nadzornik na Krafordovom ranču! — šapnu Stiv Nikson Roju.

— Šta hoćete, do đavola? — odazva se Dikson.

— Objasni mu, Bile! Tresni ga kol-tom po glavi! Možda će postati pametniji i neće postavljati glupa pitanja!

To je stupio na otvorenu scenu Klej Kraford.

Dikson se više nije javljao.

Umesto njegovog glasa, odozdo se začu zveket metala.

— To isprežu konje — objasni Beset. — Zašto ne sidemo i ne napad-nemo ih?

— Čuti! Pustićemo ih da ostave jasne tragove napada! — umiri ga Roj.

Dopirali su prigušeni glasovi izmešani sa zvukom udaranja konjskih kopita po šljunku. Onda se iz nejasnog žamora izdvoji Klejov ljutiti glas.

— Dodite svi! Šta čekate? Rekao sam da ih prevrnete!

Malo kasnije, uz smeh i viceve na Rojev račun, ljudi prevrnuše kola iz kojih se prosu sva roba. Klej Kraford glasno izdade naređenje da se i kola i roba spale. Malo zatim blesnu plamen i jasno osvetli lica napadača. Nekoliko metara od njih, nepomično je ležao Kerli Dikson.

Pored Kleja Kraforda, Roj prepoznade i Bukmastera, Grundija i Pita Hamera. Stiv je poznao preostalu dvojicu. Manji se zvao Kid Fargo a veći Džordž Karl.

Roj rukom dade znak svojim ljudima da pođu sa njim. Na začelju kolone koja se provlačila između vrba išao je Beset. Njegov konj se spotaknu i Besetu se omaknu oštra psovka.

Krafordovi ljudi odmah požuriše prema svojim konjima. Videći da više ne može računati sa iznenadnjem, Roj opali jedan metak iznad njihovih glava. Ne osvrćući se, Klej i njegovi ljudi jurnuše na drugu stranu reke.

— Za njima! — naredi Roj i obode konja. — Ne dajte im da se vrate u korito reke.

Pucajući iz revolvera, njegovi ljudi se razdvoje i jurnuše za beguncima. Oni, ne smanjujući brzinu, povremeno su se okretali i pucali na progonitelje.

Za nekoliko minuta bitka se prenela jednu milju južno odatle. Gonjenje begunaca olakšavala je i jaka mesečina.

Beset poredonosno uzviknu kad vide kako Bukmaster pade pogođen zrnem iz njegovog kolta. Međutim, skoro istovremeno mu klonu desna ruka. Zakačili su i oni njega.

Da bi se lakše izvukli, begunci se podeliše u dve grupe. Klej i Grundi okrenuše prema istoku. Ostali se uputiše na zapad. No kad se pred njima ispreči oštar greben oni se popeše na njega i tamo pronađoše zaklon.

Ovakvo stečeno preimućstvo primoralo je Roja i njegove ljude da se zaustave.

Brzo procenivši situaciju, Roj posla Stiva i Oulija oko grebena, da im se privuku s leđa. Bez Beseta, koji je bio primoran da se vrati, Rojeva grupa svela se svega na četvoricu.

Izgledi za uspešan obračun sa Klejom Krafordom sada su bili znatno smanjeni.

Prošlo je punih deset minuta pre nego što su se oglasili Stiv i Ouli. Ostavivši konje, oprezno su se sa druge strane penjali na brdo, povremeno pucajući i na taj način se štiteći. Jedno Niksonovo zрно obori Kida Farga a Roj i Laredo su se takođe približavali vrhu grebena.

Uskoro je i Pit Haner bio pogođen u ruku. Grundim predloži Kleju Krafordu da se izvuku dok ne bude kasno. Ovaj ljutito odmahnu gla-

vom ali mu Grundi pokaza prema severu.

— Pogledaj tamo, Kleje! Sedam ili osam konjanika nam se približavaju. To sigurno nisu naši ljudi. Verovatno ovima stiže pojačanje a jedini cilj ovih što su nas opkolili je da nas dotle zadrže da ne pobjegnemo.

Milju severno zaista se videla grupa konjanika koja se brzo približavala.

Klej Kraford je brzo shvatio da je Grundijev predlog opravdan.

Ne gubeći vreme, postaviše Pita Hanera u sedlo a onda i sami uzjahše i obodoše svoje konje. Ostavljajući mrtvog Kida jurnuše niz istočnu stranu grebena. Roj i Laredo počеше da pucaju na njih i tom prilikom po drugi put raniše Pita. Međutim, ranjenik je ipak uspeo da se održi u sedlu i pobjegne zajedno sa Klejom i Grundijem.

Konjanici koje je Grundi primetio bili su pojačanje koje je Beset, iako ranjen, doveo sa svog ranča. Posle izvesnog vremena, na Rojevu zapovest, potera se zaustavi.

— Ne vredi više da ih gonimo — objasnio je. — Oni su sada već na ranču.

— Dobro smo ih potprašili! — zadovoljno reče Laredo. — Samo neka i drugi put pokušaju sa ovakvim zasedom. Proći će još gore!

— Pitu Haneru je uspeo da se do kraja održi u sedlu — primeti Roj. — Ipak, mislim da je ozbiljnije ranjen. To se moglo primetiti po načinu kako je jahao.

— Kid Fargo i Bukmaster više nikoga neće napadati — reče Stiv Nikson.

Zatim se svi zajedno uputiše na trag prema gasu. Tamo su zatekli Beseta i Kerlija.

Prevrnuta kola i razbacana roba još su dogorevali.

— Kako si, Kerli? — upita Roj vozača kola.

— Dobio sam ružnu čvorugu i to je sve. — Dobro je što mi je glava tako tvrda.

— A ti, Arči?

Beset pokaza ranu.

— Moraću u grad do doktora Torvaldsena da mi izvadi zrno iz rane.

— U tom slučaju doktor će morati da obavesti vlasti — zabrinuto reče Roj. — Ne možemo očekivati da se o ovome što se noćas dogodilo neće saznati. Na mog čoveka i moja kola izvršen je prepad. Mi smo intervenisali, ali smo sa stanovišta zakona otišli predaleko od mesta napada. Ako kod vlasti sami ništa ne pokrenemo, nadam se da će stvar na tome i ostati, jer verujem da ni Emerson Kraford neće pribeći zakonu. . . Ako to pokuša morao bi da prizna da su njegovi ljudi izvršili napad iz zasede na moju imovinu i mog čoveka. Zato je najbolje da svoje rame poveriš Laredu koji, iako nije lekar, ima iskustva u tim stvarima.

— Dobro — odmah pristade ranjeni Beset. — Meni je važno da zrno bude izvađeno a ko će to učiniti svedjedno mi je.

Laredo mu odmah pride, smejući se.

— Ne brini, Besete. Imao sam ja i težih slučajeva.

— Dobro, hajdemo onda mojoj kući — nasmeja se i Beset. — Prvo moram da se dobro napijem a onda radi šta hoćeš.

Već sledećeg jutra svi u La Ventani pričali su o onome što se dogodilo prošle noći. Roj se oko podne pojavi u advokатовoj kancelariji i ispriča mu sve, do najsitnijih detalja.

Kad je završio, Oskar Bejli je neko vreme razmišljao.

— Javno mnjenje je na tvojoj strani, Roje, a to je ovde često presudno. Na Diksona je izvršen zločinački prepad. Tvoja imovina je napadnuta i uništena. Imao si pravo da je braniš. Morgan se neće usuditi da podigne tužbu a zvanične vlasti u ovom slučaju verovatno će nastojati da se ne mešaju sve dotle dok jedna strana to ne zatraži.

Uskoro se u kancelariji pojavi šerif. Tražio je Roja. Kao i obično, o svemu je bio dobro obavešten.

— Nameravaš li da podigneš tužbu? — upitao je Roja, pošto su neko vreme razgovarali o incidentu.

— Ne, ne nameravam. Iako sam u izvesnoj meri oštećen, ništa neću preduzimati. Nadam se da će od sada svako ko to bude želeo, bez straha moći da koristi gaz preko reke a da neće morati da prelezi preko Krafordovog mosta i plaća skupu mostarinu.

Šerif se za tu stvar više nije interesovao.

XX

Sredina avgusta bila je bez kiše, ali sa jakim vetrom koji je stalno duvao sa severozapada. Za rančere Nju Meksika to je bilo vreme najvećeg posla, a u vezi sa tim i najveće potrebe za novcem. Tek na jesen moći će da unovče svoj godišnji trud i da vrate dugove.

Drveni most Emersona Kraforda, sa rasklimatanim daskama koje su kloparale pri prelazu konja i kola, sve manje je upotrebljavan. Sada su ga, ohrabreni poslednjim događajima, izbegavali čak i oni od kojih se najmanje očekivalo da se otvoreno suprotstave Koraforđovoj moći.

Inicijativom Niksona i Starka prilazi gazu na reci su popravljani i sa-

da je bilo lako preći sa jedne na drugu obalu.

U La Ventani, stare zgrade koje su bile na mestu predviđenom za podizanje novog, velikog hotela bile su srušene. Šelbi Karson se pojavio na ceremoniji postavljanja kamena temeljca. U svojim kožnim pantalonama i kaputu on je predstavljao stari Nju Meksiko nasuprot novom, oličenom u hotelu koji se gradi. Po završenoj svečanosti, Roj i Šelbi su dugo razgovarali sa advokatom Os-karom Bejljem.

Emerson Kraford bio je obavešten o ovom poverljivom sastanku i nije se varao, pretpostavljajući o čemu se tamo raspravljalo.

— Nemaju novca, Dene — sa zlu-radim osmehom je rekao Denu Houliju koji je sedeo u njegovoj kancelariji. — Nemaju novaca!

Izgledalo je da Houli njegovim rečima nije bio impresioniran.

— To stalno slušam od tebe, Emerson. Međutim, vrata njihove banke i dalje su otvorena.

— Kažem ti da su bez novaca! — bio je Kraford uporan. — Raspoložem izvesnim obaveštenjima o njihovoj trenutnoj situaciji. I izgradnja hotela im je odnela više novca nego što su predvideli. Novac koji su dali u vidu zajmova počeo da im se vraća tek na jesen. A dotle...

Houli ga odsutno pogleda.

— Šta je sa Džoj's Virglej? Čuo sam da ona želi da povuče svoj kapital iz banke? Da li je to tačno?

— Jeste. Već nekoliko puta je dolazila zbog toga.

— Šta misliš da preduzmeš?

— Ništa, za sada.

— A ako ostane uporna?

— Neće ona moći to tako lako da ostvari. Nećemo valjda dozvoliti da taj novac padne u ruke nekom tamo Tomu, Diku ili Hariju?

— Hteo si da kažeš, Roju Bardžesu?

Emerson počeo besno da psuje.

— Neka samo pokuša! — rekao je, kad se malo stišao. — Ne znam šta je toj devojci. Otac joj se još nije ohladio u grobu a ona već flertuje sa Rojem! Njoj je potrebna dobra lekcija i ja ću morati da je naučim pame-ti.

— To će ići malo teže, Emerson!

— sad iznenada pobesni i inače miran Houli. — To je devojka koju ovde svi izuzetno cene i poštuju, uključujući i moju i Gravelovu ženu a sa Alisonovom ženom i ćerkom je bliska prijateljica. Ako se usudiš da joj učiniš bilo šta nažao, naići ćeš na otpor ne samo celog grada već i nas, tvojih poslovnih prijatelja!

Emerson Kraford ustade dok su mu oči sevale od besa.

— Znači tako! I ti se se okrenuo protiv mene!

Houli takode skoči.

— Nisam raspoložen za svađu, Emerson. Kažem ti da ne preteruješ! Razmisli dobro pre nego što odlučiš da bilo šta preduzmeš protiv te devojke! Da i ne govorim o tome da bi te Roj Bardžes zbog toga odmah ubio! Svojim rukama! I ništa ga u tome ne bi sprečilo! To je sve što sam imao da ti kažem!

Izašao je snažno zalupivši vrata za sobom, tako da sa zida počeo da otpada malter.

*

Tog popodneva šerif Fil Brevér uđe u »Sombbrero« i upita za vlasnicu, Džejn Hafner. Ona mu poruči da se popne do nje.

Kad joj je saopštio zašto je došao, zanemela je od zaprepašćenja.

— Ne mogu da verujem, šerife! — najzad je počela da viče, iznenađe-

na i ljuta. — Nikad dosad se nije insistiralo na zakonu o zabrani kocke. I u drugim lokalima se kockaju. Ako mi to zabrane, preostaje mi samo da zatvorim »Sombbrero«. Zašto je Tedu Ormsbiju baš sada stalo do toga?

Serif slegnu ramenima.

— On je javni tužilac. Ono što on naredi ja moram da izvršim. Ne ljutite se na mene.

— Ali, zašto sve to? Vi znate da mi je Roj Bardžes prodao ovaj lokal. Uložila sam u njega sve što sam imala. Ako zabrane kockanje, propala sam. Šta se krije iza svega toga?

— Najbolje je da o tome razgovarate sa tužiocem Ormsbijem.

— To neću — odmahнула je. — Razgovaraću sa Emersonom Krafordom. Znam da Ormsbi sve radi po njegovim naređenjima.

Serif slegnu ramenima i ode.

Džejn Hafner pogleda na sat i počela se sprema. Znala je da se Kraford zadržava u banci do pet sati. Imala je još dosta vremena.

Stari bankar je bio sam u kancelariji. Izgledalo je da ga njena poseta nije iznenadila. Kao da ju je očekivao, a to je bilo tačno, jer je tužilac Ornsbi naređenje o zabrani kocke izdao po njegovoj izričitoj želji.

— Htela bih da govorim sa vama o jednoj stvari — počela je, čim ju je ponudio da sedne.

— Samo izvolite, gospodice Hafner — odgovorio je sa hladnom učtivošću. — Šta mogu da učinim za vas?

— Odmah ću preći na stvar — nastavila je uzbuđenim glasom. — Javni tužilac je izdao naređenje kojim se u mom lokalu zabranjuje kocka. Vi znate da bih u tom slučaju morala da zatvorim »Sombbrero«.

Ubeđena sam da vi stojite iza svega toga. Interesuje me zašto?

Kraford nemoćno raširi ruke.

— Žao mi je, gospodice Hafner, ali čini mi se da ste se obratili na pogrešnu adresu. Nisam javni tužilac i sa svim tim nemam nikakve veze.

— Gospodine Kraforde, ni za koga u ovom gradu nije tajna da je tužilac Ormsbi vaš čovek i da ne preduzima ništa bez vaše saglasnosti. Prema tome, niko me ne može uveriti da vi ne stojite iza cele te ružne stvari.

— Pa... recimo neka je i tako. Još uvek ne znam šta hoćete od mene?

Devojka ga pogleda ne skrivajući ljutinu.

— Hoću da razgovaramo otvoreno. Čemu treba da posluži to naređenje i zašto je ono izdato? Ako je zbog mojih odnosa sa Klejom, zašto mi to ne kažete?

Emerson Kraford se lukavo osmehnu.

— Vidim, vrlo ste mladi i energični. Reći ću vam otvoreno. Što se tiče Kleja, ne želim da se mešam u njegov privatni život. Svoj novac može da troši gde hoće. Moj više neće!

— U čemu je onda stvar?

— Predlažem vam mali posao. Usluga za uslugu.

Iz fioke pisaćeg stola je izvadio nekoliko svežnjeva novčanica i stavio ih na pisaći sto.

— Ovdje ima dvadeset hiljada dolara, gospodice Hafner. Hteo bih da taj novac sutra ujutro na svoje ime uložite u banku Roja Bardžesa. Prethodno ćete mi potpisati menicu na mesec dana.

— Ali... Ja ne shvatam...

— Kad vam budem dao znak, proturicaćete vest da je banka Roja Bardžesa pred bankrotstvom i da ste

zabrinuti za vaših dvadeset hiljada dolara. Onda ćete, da to svi znaju, poći u banku i zatražiti svoj novac, sve do poslednjeg centa.

— Za nešto tako pokvareno ste samo vi sposobni! — rekla mu je prezrivo glasom.

Emerson Kraford nije bio uvređen.

— Praktičan sam čovek, gospodiце Hafner. Takve reči me uopšte ne uzbuđuju. Interesuje me jedino da li prihvatate ili ne prihvatate moj predlog.

Devojka najpre pomisli da ustane i da ode ali je pomisao na sudbinu »Sombreira« zadržao. Neko vreme je razmišljala, sve jasnije uviđajući da će morati da se pokori volji starca koji je sedeo ispred nje i podsmešljivo je gledao, ako želi da sačuva ono što je imala. Ako joj zatvore »Sombreira«, ponovo će se naći na ulici, odakle je pre mnogo godina i počela.

Naslućujući da ju je konačno sloomio, Kraford se osmehnu i rukom joj pokaza novac.

Kad sledećeg jutra Roj i advokat udoše u banku, direktor Harknes ih ugleda iz svoje kancelarije i mahnu im da dođu kod njega. Harknes je bio čovek pedesetih godina, otmene spoljašnjosti i prijatne naravi.

— Imam iznenađenje za vas — rekao im je kad su ušli. — Jutros se u banci pojavila Džejn Hafner. Otvorila je račun i uložila dvadeset hiljada dolara.

Roj je bio prijatno iznenađen.

— Znači da je bogatija nego što sam mislio — rekao je. — Mislio sam da je sve što je imala dala za otкуп »Sombreira«.

— I ja se tome čudim — reče uvek oprezni advokat. — Nije mi jasno zašto je došla kod nas jer je dosad sve svoje poslove obavljala preko

Krafordove banke. Nemoguće je da je to učinila bez njegovog znanja.

— U svakom slučaju, dobro nam je došla tolika suma — zaključio Harknes. — Kase smo prilično ispraznili. Ako bude iskrslalo nešto nepredviđeno ne znam gde bismo našli novac. Vi ste mnogo potrošili na izgradnju hotela. Jedino ako Šelbi Karson ima. . .

— Ne brinite, Harknese — vedro reče Roj. — Šelbi Karson ima još mnogo novca i ako bude potrebno on će ga doneti. Samo mu treba javiti dan ranije, da bi stigao na vreme.

— Imate li nekog naročitog razloga što nas upozoravate? — upita advokat Harknesa.

— Ne, nemam. Ali, u bankarstvu čovek mora biti oprezan i uvek spreman na najgore.

Roj zatim odšeta do »Sombreira« ali mu tamo rekoše da je Džejn Hafner gore u svojim odajama i da ne može da ga primi jer se sprema za izlazak. Sačekao je misleći da će je videti kad bude izlazila ali mu nešto kasnije rekoše da je izašla na zadnji ulaz što inače nikad nije radila.

Roju se sve to učini čudnim, ali slegnu ramenima i izađe iz »Sombreira«.

Pri izlasku iz grada, sreo ju je. Bila je na konju i u jahaćem odelu. Pozdravio ju je i zaustavio se ali ona kao da je negde žurila. Prošla je ne zaustavljajući se. Učinilo mu se da je zbunjena ovim susretom.

— Izvinite, nemam mnogo vremena za razgovor. Moram da idem — hladno mu je rekla, kad ju je ipak stigao i zaustavio. — Imam posla.

— Samo minut — zamolio je. — Harknes mi je rekao da ste otvorili račun kod nas. Hteo sam da vam zahvalim.

Skrenula je pogled sa njegovog lica.

— Nemojte mi zahvaljivati. Ostavimo to. . .

Čutali su i oboje se osećali neprijatno.

— Do viđenja, zaista žurim — rekla je i poterala konja.

Skinuo je šešir, gledajući za njom. Dok je jahao prema svom ranču razmišljao je o njenom čudnom ponašanju ali nije našao nikakvo prihvatljivo objašnjenje.

XXI

Dok su Roj i Čip razgovarali o tekućim poslovima, u kancelariju uđe Endi Perin.

— Nešto se događa na Krafordovom ranču — uzbuđeno je rekao. Jašući uz potok još izdaleka sam primetio neko komešanje. Doterivali su krave iz svih pravaca. Posle sat ili dva sedam do osam stotina grla poterali su prema sverozapadu.

Roj izmenja pogled sa Čipom.

— Da li to znači da napuštaju ranč? Šta ti, Endi, misliš o tome?

— Ne može biti ništa drugo. Nemaju dovoljno vode. Kravama je potrebna voda. Nestašica vode je i Outmena, bivšeg vlasnika tog ranča, poterala odande.

— Kako bi bilo da pogledamo kuda teraju stoku? Čipe, reci momcima neka osedlaju konje.

Na Endijev predlog podoše prema stenovitom grebenu koji se pružao duž reke.

— Jesi li siguran da ih ne gone u grad? — upita Roj.

— Siguran sam. Kad se popnemo na greben, videćemo ih.

Išli su uz reku oko jedan sat, ali ne ugledaše stado.

— Kao da smo se prevarili? — prijeti Roj.

— Ne verujem! — sumnjao je Endi Perin. — Primećujete li onu prašinu na jugoistoku? To su sigurno oni.

Sedeli su u sedlima i petnaest minuta pažljivo posmatrali. Najzad se stado sa pratiocima na konjima moglo raspoznati. Oblak prašine postajao je sve veći.

— To su oni — saglasi se Roj. — Teraju stoku preko Alisonovog ranča.

— Zašto onuda?

— Zato što kod njega ima dosta vode.

— Vode ima, ali Alison nema toliko pašnjaka da bi mogao da primi svu Krafordovu stoku. Neće se oni tu zaustaviti. Verovatno će produžiti do Gravela.

Kauboji sa kravama već su se približili na oko milju udaljenosti od mesta na kome su Roj i Endi stajali, a onda skretoše prema zapadu. Roj i Endi podoše grebenom, ne gubeći ih iz vida. Kada bi ih neka stena ili grmlje zaklonili, mukanje goveda i povremeni uzvici i zvižduci kaubojia pokazivali su im pravac u kome je stado odmicalo. Posle jedan sat, Roj i Endi ugledaše u daljini pokretnu žičanu ogradu na čijem je ulazu čekalo nekoliko konjanika. Odmah zatim celo krdo poče da pristiže i kauboji ga uz uzvike i psovke uteraše u ogradu.

— Gravelovo imanje? — upita Roj.

— Da — odgovori Endi. — Oni su ih očigledno očekivali.

Saznali su ono što ih je interesovalo i polako krenuli natrag.

— Ko bi rekao da će stari lisac pasti u zamku koju je pripremio drugom? — glasno se smejao Endi, dok su se vraćali.

— Još je rano za takav zaključak! — opomenu ga Roj. — Nastavi sa osmatranjem Krafordovog ranča.

Bićemo sigurni da ga definitivno napušta tek kad bude odneo i sav inventar i svu preostalu stoku.

Dva dana kasnije, Endi obavesti Roja da je sa Krafordovog ranča oterano još jedno krdo stoke. Nede-lju dana kasnije tamo više nije bilo ni jednog grla i ni jedne preostale alatke.

Zgrade na ranču zjapile su prazne i puste.

— Mislio sam da će Kraford, makar iz ponosa, zadržati taj ranč — reče Čip kad mu je Endi podneo detaljan izveštaj.

— Za čoveka kao što je on, ponos je mnogo manje važan od džepa — komentarisao je Roj.

Jedan od prvih Rojevih ciljeva — oterati Emersona Kraforda daleko iz oblasti La Ventana, bio je ovim delimično ostvaren. Rano popodne istog dana, Roj je posetio advokata Oskara Bejlja i ispričao mu šta se dogodilo. Advokatovo staračko lice sinu od zadovoljstva.

Ali, kad su ponovo detaljno pretresli ceo događaj, starac skide naočari i zamisli se.

— Iza toga bi moglo da se krije i nešto drugo, mada ne mora da bude tako. Međutim, pokvarenjak kao što je Emerson Kraford to sigurno nije uradio bez nekog važnog razloga. Siguran sam da je nešto smislio.

— Šta bi se moglo kriti iza jednog takvog postupka? — upita Roj. — Nije imao vode i to mu je bio jedini izlaz. Nije mu se isplatilo da na ranču zadrži svega četiri ili pet stotina grla.

— To je istina — priznade advokat. — Emerson Kraford i ja se jedan drugom u prolazu javljamo, ali mi se čini da u poslednje vreme naglo stari. Brige ga pritiskaju sa svih strana. Verovatno si čuo da je sada i

Džoj's Virglej počela da vrši pritisak na njega.

— Rekla mi je — potvrdi Roj. — Ona smatra da joj pripada očevo mesto u izvršnom odboru banke. Emerson Kraford to otvoreno osporava. Ako ostane uporan, ona će zahtevati da joj isplati njen deo.

— Meni se čini da ona upravo to i hoće. Dolazila je i kod mene. Kraford je pokušao da je uveri da bez saglasnosti svih direktora ne može svoje akcije prodati nikome izvan banke. Rekao sam joj da to nije tačno i da Kraford na razne načine pokušava da je uceni. On se plaši, rekao bih, da će njen deo pripasti tebi.

Roj se nasmeja.

— Svi znate da ja sa tim nemam ništa i da se u njene stvari ne mešam, niti mislim to da činim. Lično mislim da se Den Houli sprema da otkupi njen deo u toj banci.

Sledećeg jutra Beset, kome rana na ramenu još nije bila zarasla, dojah na Rojev ranč. Izgledao je neraspoložno.

— Dobro došao, Besete — pozdravi ga Roj, još dok se peo uz stepenice. — Zašto ovako rano?

— Ha! Sad ćeš čuti! — namrgodeno reče Beset. — Sinoć sam bio u »Sombreru«. Tamo svi pričaju da je naša banka pred bankrotstvom.

— Ko to priča? — upita iznenađeno Roj.

— Vlasnica »Sombrera«, Džejn Hafner.

— Ona? Nemoguće! — neverujuć reče Roj.

— Čuo sam je svojim ušima — naljuti se Beset. — Rekla je da će odmah ujutru požuriti da iz naše banke podigne svoj novac i nagovarala je i ostale da to učine. Stalno ponavlja da sumnja da će banka imati dovoljno novca da je isplati.

— Znači, u tome je stvar — seti se najzad Roj.

Čudio se otkuda vlasnici »Sombreira« dvadeset hiljada dolara u gotovom samo nedelju dana posle kupovine »Sombreira« a sada je znao čiji je to novac i sa kojom namerom je uložen.

— Sad mi je jasno i zašto je bila tako nervozna one večeri — promrmljao je, više za sebe.

Beset ga začuđeno pogleda.

— Ne razumem te. . .

— Nije važno. Ja razumem

— Šta misliš kako će ljudi primiti njenu priču? To je pakleni plan.

— Znaš i sam, kako može da se oseća čovek koji je uložio dve ili tri hiljade dolara i čuje da ih može izgubiti. Ne možeš ga okriviti i prebacivati mu ako ga uhvati panika. Verujem da se pred bankom već nalazi čitav red i da svi čekaju da se svi šalteri otvore.

Na vratima se pojavi Džef Barlo.

Roj mu naredi da odmah nađe Endija i da ga pošalje u kancelariju.

— Ja ću za koji trenutak poći u grad — obratio se Besetu. — Ti ćeš poći sa mnom. Banka je u redu a taj novac koji je Džejn Hafner pomenula nije njen nego Emersona Kraforda. Ona je samo sredstvo u njegovim rukama. Do sada smo ga tukli na svim poljima pa nikako nećemo dozvoliti da izgubimo upravo sada, kada je konačno pobeda na vidiku.

— Šta da radimo? — upita Beset, svestan sve ozbiljnosti situacije.

— Javi svim prijateljima šta se dogodilo i ko stoji iza te lažne vesti koja je izmišljena da bi nas upropastila. To će bar neke od njih urazumiti. Otkud joj dvadeset hiljada u gotovom? To je Krafordov novac! Kaži svima i sa kakvim ciljem je uložen u našu banku. Objasni da nikome neće propasti nijedan uloženi cent! . .

Endi brzo uđe u kancelariju. Roj mu kratko objasni u čemu je stvar.

— Koliko ti treba da pronađeš Šelbija Karsona, Endi?

— Deset do dvanaest sati.

— Onda pođi odmah! Reci mu šta se dogodilo i posebno mu naglasi da ga očekujem u La Ventani najdalje sutra ujutro, pre otvaranja štedionice. Neka ponese sa sobom i gotov novac. Što može više.

— Koliko, otprilike?

— To ostavi njemu. Siguran sam da će poneti dovoljno.

— U redu. Krećem odmah!

Roj je stigao u La Ventanu pre pola devet. Pred vratima se već otegao red ulagača koji su nestrpljivo očekivali devet sati.

Na licima činovnika čitala se uznemirenost. Direktor banke, Harknes, bio je prividno miran. Kad vide Roja požuri prema njemu a onda ga pozva u svoju kancelariju. Ukratko su pretresli situaciju a onda Harknes sumorno zaključio.

— Ovaj potez pokvarenog Emersona Kraforda nije ni po čemu originalan ali je prilično opasan. Sve zavisi kako će se dalje razvijati stvari. Najbolji način da se suzbije panika jeste isplaćivati bez prigovora i protivljenja sve dok u kasi ima novca. Nikakvo ubeđivanje tu ne pomaže. Naprotiv, sve to bi samo pojačalo sumnju da je banka zaista pred propašću. . . Isplaćivati i samo isplaćivati. . . To je, za sada, jedini izlaz.

— Uvidam da ste u pravu. Džejn Hafner će se pojaviti za koji minut. Spremite novac i isplaćujte ga dok ga ima. Ako budemo uspeli da se održimo do kraja radnog vremena, sve će biti u redu. Sledećeg jutra će se pojaviti Šelbi Karson i doneće punu torbu dolara. . .

Direktor banke skeptično zavrte glavom.

— Plašim se da će tada biti prekasno, gospodine Bardžes.

— Kad očekujete da će početi križati sa novcem?

— Već kroz tri do četiri sata.

Roj ništa ne reče.

Tačno u devet sati vrata banke se otvoriše. Dotle se napolju već beše okupilo oko pedeset fiervoznih ljudi i žena i odmah nastade gužva. Svi su se žurili da što pre dođu na red.

Ben Telef, jedan od gradskih stražara, pokušavao je da uspostavi red, ali je u tome imao malo uspeha. Tada se pojavila Džejn Hafner. Telf pokuša da je ugura preko reda ali u tome nije uspeo jer se ostali bučno pobuniše.

— Šta mogu, morate u red kao i svi — rekao je glasom kao da se izvinjava i nemoćno slegnuo ramenima.

Klimnula je glavom u znak da shvata. Iako je bila obučena i našminkana kao i obično, po njenom licu moglo se videti da prethodne noći nije mnogo spavala.

Emerson Kraford je nestrpljivo šetao po kancelariji, primajući svakog časa izveštaje o svemu što se događalo ispred i u banci Roja Bardžesa. Bio je sasvim siguran da je njegov dugo pripreman plan najzad počeo da se ostvaruje. Sada će svi znati ko je Emerson Kraford, likovao je.

Ovo je bio trenutak koji je tako dugo očekivao. U borbi sa Rojem doživeo je nekoliko poraza jedan za drugim, ali su ti porazi za njega uvek bili samo taktičko povlačenje u očekivanju da dođe pogodan trenutak da bi odlučujuće uzvratio.

Napuštanje ranča je bio samo jedan od vešto smišljenih poteza koji je trebao da zavara neprijatelja. Žu-

tokljunac! Zar je taj žutokljunac mislio da će tako lako izaći na kraj sa njim, sa čuvenim Emersonom Krafordom? Kako će se samo nemoćno osećati kad vidi kako mu najverniji prijatelji i pristalice sada okreću leđa! Hotel »Nju Meksiko« ni kad neće biti podignut! A Nikson, Beset i njima slični, još pre početka jesenjeg transporta stoke doći će pred njega, smerno i pognutih glava!... Neka još samo neko pokuša da pređe reku preko gaza! Neka samo neko pokuša da izbegne da se posluži njegovim mostom i da plati skupi mostarinu!

A Roj Bardžes? Šta će biti sa njim? Biće prinuđen da proda ranč i da zauvek ode iz La Ventane a možda i iz Nju Meksika! Zauvek! Zauvek!

Starac je nervozno šetao svojom luksuznom kancelarijom i unapred uživao u osveti!

Ništa me neće zaustaviti! Ništa, ništa, šaptao je.

Nekoliko minuta pre dvanaest sati, Čarli Prajs, njegov blagajnik, zakuca na vrata i proviri. Izgledao je uplašeno.

— Šta je? Šta se dogodilo? — upita ga Emerson Kraford strogim glasom, ljut što ga je ovaj prekinuo u maštanjima o osveti Roju Bardžesu.

— Gospodica Džojz Virglej je došla, gospodine.

— Šta hoće? — nabusito je rekao.

— Ona... ona želi da podigne sav novac koji ima na računu, gospodine!

— Šta!

— Želi da podigne sav svoj novac!
— ponovi još uplašenije Čarli Prajs.

Kraforda u tom trenutku zamalo nije oborila srčana kap. Iskolačio je oči, lice mu je prvo pocrvenelo a zatim prebledelo.

Nije mu trebalo mnogo da shvati zbog čega se devojka pojavila baš u ovom trenutku i zašto upravo sada želi da podigne sav novac.

Stiskao je beskrvne nose pokušavajući da se savlada.

Blagajnik ga je nervozno gledao, iščekujući neko naredenje.

— Udi, Čarli. Udi i zatvori vrata za sobom.

Blagajnik, oklevajući poslušao i ude. Za sobom je tiho zatvorio tapacirana vrata.

— Po zakonu možemo da odložimo isplatu za dvadeset i četiri sata — tiho je napomenuo kad je ušao.

— Do đavola! To bi u ovom trenutku moglo da nam nanese više štete nego koristi! — povika Kraford. — Ako joj se na njen zahtev ne isplati i poslednji cent, za deset minuta će se to razglasiti po celom gradu i okolini! Tada će svi pojuriti na naše šaltere i nama će se dogoditi ono što smo planirali da se dogodi Roju Bardžesu i njegovoj banci!

— Šta da radimo?

— Koliki joj je račun?

— Sedamdeset hiljada dolara. Ako joj isplatimo sve odjednom, moraćemo da tražimo još novca iz okružnog centra. I to hitno, telegramom. Hoćete li da govorite sa njom i da pokušate da je ubedite da odustane od podizanja novca?

Emerson Kraford uzdahnu.

— Reci joj da ude — teško je rekao.

Čarli Prajs brzo izađe, ostavivši za sobom otvorena vrata.

Tog jutra Džojz Virglej pojavila se u gradu i ne znajući šta se događa. Od advokata Oskara Bejlja je čula u kakvoj se situaciji našla banka Roja Bardžesa i zašto se sve to dogodilo kao i ko stoji iza tog nekorektnog poteza pa se zato bez kolebanja uputila u Krafordovu banku.

Kad je ušla u Krafordovu kancelariju sa njom je bio i Don Houli. Sreli su se u hodniku banke i na njegovo začuđeno pitanje otkud ona ovde, u banci, ukratko mu je saopštila svoju nameru.

Kad je ugledao Houlija se Džojz Virglej, Emerson Kraford se odbojno namršti.

— Hteo sam nasamo da razgovaram sa gospodicom Džojz — rekao je Houliju.

Ovaj samo odmahnu glavom.

— Ne vidim nikakav razlog zašto i ja ne bih prisustvovao, Emerson. Zar i ja nisam jedan od direktora ove banke? Znam u čemu je stvar! Da li u blagajni ima dovoljno novca?

— Nije reč o tome da li ga ima ili nema! — prasnu iznervirani Emerson Kraford. — Gospodica će svoj novac dobiti kroz dvadeset i četiri sata! Zakon nam daje mogućnost da za toliko odložimo isplatu!

— Sigurna sam, gospodine — počeo Džojz, stisnutih zuba, da me nećete pustiti da odavde izađem bez mog novca. Ako to ipak učinite, jer ste vi čovek sposoban za sve, kunem vam se da ću već na vratima ove banke početi da vičem da je ova banka, a ne ona na drugoj strani ulice, pred potpunim bankrotstvom. A kad ja, kao jedan od suvlasnika ove banke budem to rekla, budite sigurni da će mi svi poverovati!

— Vi... vi to nećete i ne smete učiniti! Ova banka... Ne, ne, zaista ne smeta ni pomisliti na tako nešto! Nikad se od toga ne bismo oporavili!...

— Pošto znam kakvim se podlostima služite da biste oborili druge, ni jednog jedinog trenutka se neću kolebaty da učinim ono što sam vam rekla da ću učiniti.

Kraford ju je uplašeno posmatrao.

U njenom energičnom glasu bilo je toliko odlučnosti i čvrstine da se u njene reči nije moglo ni za trenutak posumnjati.

Emerson Kraford, najbogatiji čovek u celom okrugu, iznenada oseti kako mu se ljulja tle ispod nogu. Njegov dugo pripreman plan iznenada se srušio kao kula od karata.

Gledao je u Džojse kao osuđenik u sudiju dok sluša izricanje smrtno pesude.

Njeno lice bilo je hladno i neumljivo.

— Sedite — rekao je umornim i slomljenim glasom. — Sedite, gospodice Virglej. Doneću vam vaš novac!

A zatim, stariji i pogureniji nego što je ikad bio, nesigurnim, klecavim koracima uputio se prema blagajni.

Ispred banke čekali su je šerif Fil Brever i advokat Oskar Bejli. Tek uz njihovu pomoć uspela je da se probije kroz gomilu, ali tek pošto je šerif objasnio šta ona hoće.

— Pogledajte u ovu torbu i biće vam jasno da se ne ponašate kao pametni ljudi! — vikao je da bi ga u opštem žagoru bolje čuli i razumeli.

Ovo je bilo dovoljno da se prisutni zainteresuju i da počne preokret u njihovom raspoloženju. Mnogi pozdraviše devojčin dolazak povicima a dobar deo od njih odmah odustade od namere da podigne svoj novac.

Nešto kasnije, neki koji su upravo podigli svoj novac, vratili se da ga ponovo ulože.

Džojse je sedela sa Rojem za stolom direktora banke. Roj je bio toliko dirnut njenim hrabrim i jednostavnim postupkom da je sedeo kao da je iznenada onemeo. Uopšte nije

mogao da nađe reči kojima bi izrazio svoju beskrajnu zahvalnost.

Džojse je bila još srećnija od njega, ali je nastojala da to suviše ne pokazuje.

— Ne treba da mi zahvaljuješ — prekinula ga je kad mu se najzad povratila moć govora. — Učinila sam to zato što za mene nije bilo drugog izbora. Srećna sam što si ti srećan i što sam sa tobom.

Osmehnulo joj se.

— Učinila si mnogo, Džojse, ne samo za mene nego i za druge poštene ljude iz La Ventane i okoline. Spasla si nas kad je već izgledalo da je pad naše banke neizbežan. Da nije bilo tebe, Emerson Kraford bi u ovom trenutku trijumfovao.

Advokat im se pridruži. I on je bio dobro raspoložen.

— Trebalo bi poslati nekoga da ode do Šelbija Karsona i da mu kaže da ne dolazi. Opasnost je prošla.

— Nekog ću svakako poslati — klimnu Roj.

To popodne Roj je jahao u društvu sa šerifom Filom Breverom. Na putu za ranč šerif ga je neko vreme pratio jer je i sam donekle išao istim pravcem. Dugo su obojica bili zabavljeni svaki svojim mislima.

Roj je razmišljao o uzbudljivim trenucima od tog prepodneva. Mislio je na Džojse i divio se njenoj hrabrosti. Misli su mu se često vraćale i na Emersona Kraforda. Bez ijedne izmenjene reči, njih dvojica su se postepeno ali neumitno približavali međusobnom konačnom obračunu.

Od sada Krafordova banka više neće imati monopol u La Ventani. Hotel »Nju Meksiko« biće završen. U stvari, Krafordu je ostalo još vrlo malo. Političku moć koju je imao sasvim sigurno će izgubiti na sledećim izborima. Nije više bilo daleko

ni vreme kada će njegova banka, most i hotel, ostati samo kao nemile uspomene na njegovu nekadašnju moć.

Pa ipak, Roj Bardžes nije bio sasvim zadovoljan. Njegov cilj bio je da potpuno upropasti Krafordove, da ih ostavi bez ijednog dolara. To možda i nije bilo moguće ali, ih je ipak potisnuo sa ranča a iskreno se nadao da će ih uskoro prinuditi i da napuste La Ventanu.

Zamišljen, skoro i da je zaboravio na šerifa. Tragao se tek kad je ovaj progovorio.

— Ne znam o čemu lupaš glavu, Roje, ali ne ljuti se suviše na Džejn Hafner. Ona je svesna šta ti je učinila i zbog toga je vrlo nesrećna.

— Prokleta drolja! — prasnu Roj. — Uvek sam joj izlazio u susret! Nisam od nje očekivao takvu podlost! Šerif je vrteo glavom.

— Ja ne bih upotrebio te reči, Roje

— Zašto?

— Možda ti nije poznato, ali na neki način je na to bila prisiljena.

— Kako?

— Emerson Kraford ju je ucenio da će joj zatvoriti »Sombbrero«, preko tužioca, ako ne pristane da mu pomogne u izvršenju njegovog podlog plana. Ona nije imala drugog rešenja osim da se odrekne svega što je godinama sticala. Ne branim njen postupak, samo sam hteo da ti kažem da sve to može da joj posluži kao olakšavajuća okolnost. Mislio sam da je trebalo da ti to kažem. Ona, uprkos svemu, nije loš čovek.

— Ne može se biti manje loš ili više loš, šerife. Ko je loš taj je loš — promrmlja Roj. — Mogla je na taj način upropastiti ne samo mene nego i desetine pa i stotine drugih poštenih ljudi iz La Ventane i okoline. Da i ne govorim o tome da bi se ti-

me strahovala, Krafordovih produžila još godinama. Ne, ne — zavratio je glavom. — To se ne oprašta! Nikako se ne oprašta.

Šerif dalje nije insistirao.

I sam je video da je Roj Bardžes neumoljiv i da ima čvrste principe.

XXII

Dok je još brujalo o poslednjim događajima, Den Houli i Džordž Hartfild su otkupili ulog Džoj's Virglej u Krafordovoj banci. Hartfild je odmah izabran i u izvršni odbor. Na istom sastanku, članovi odbora su zatražili Krafordovu ostavku na položaj predsednika i glavnog direktora banke. Kraford nije ni pokušao da se tome odupre, jer je bio dotučen kad je saznao da su Houli, Alison i Gravel otvoreno ustali protiv njega.

Dva-tri dana posle tog sastanka, Klej Kraford ga je našao u krevetu, poduprtog jastucima. Prozori na sobi bili su zatvoreni da bi se prigušila buka sa gradilišta na kome se dizao nov hotel. Pogled na mršavog i iznemoglog, očigledno bolesnog oca nije dirnuo Kleja.

— Zašto si me tražio? — upitao je sa visine.

— Gde su ljudi sa ranča?

— Na Gravelovom ranču. Gde bi inače mogli da budu?

— Nadi sutra Gravela — počeo stariji Kraford ponovo da naređuje. — Rekao je da će razmisliti o ceni koju sam mu ponudio. Ako se odluči, neka napiše ček. Još nešto. . . Hteo bih da odmah odeš do Gomeza i kažeš mu da objavi saopštenje da će mostarina biti smanjena na polovinu od sadašnje sume.

— Kratko je pogledao podbulog sina.

— Da li si me razumeo?

— Ti si potpuno lud! — ne uzdrža se Klej. — Šta misliš da ćeš time postići?

— Dosta! — iznenada viknu starac piskavim glasom. — Gubi se odavde i postupi kako sam ti rekao. Ako dole vidiš mog advokata Trevisa Džefersona, reci mu da ga čekam. Odlazi, šta čekaš! Treba li da ti ponovim?

Kad je Klej sledeći put došao kod oca, zatekao ga je u još gorem raspoloženju. Starac je lošije izgledao, bio je bolesniji i neraspoloženiji, izgledao je kao da su mu sve lađe potonule.

Klej prvi put u svom životu pomisli da starac može i da umre. Uplašio se, ali ga taj strah nije naveo da razmisli o tome šta bi se moglo uraditi da se situacija nekako popravi, nego ga je, naprotiv, ispunio još većim gnevom prema starom i bolesnom ocu.

— Zar ti je baš toliko zlo? — nabusito ga je upitao.

Starac ga prezirivo pogleda. Laganio je klimnuo glavom i uzdahnio.

— Sa mnom je svršeno. Učinio sam sve što sam mogao. Jedino mi je žao što nemam nikoga ko bi umesto mene nastavio borbu.

Onda se njegov još uvek prodomran pogled zaustavio na raspustom, neenergičnom licu svog jedinog sina.

— Da si pravi čovek, a ti to nisi, ti ne bi sedeo skrštenih ruku i očekivao pomoć od mene, oronulog, bolesnog, iznemoglog i u sve razočaranog starca. Šta čekaš, do đavola?

— Šta...

— Čuti! Zašto ne izazoveš tog Roja Bardžesa i ne ubiješ ga? Njegovom smrću sve bi ponovo postalo kao nekada. On nas je obojicu uništio. Ali ne, ti za to nisi sposoban. Pi-

će i drolje, to je jedino što tebi odgovara!

Kleja obuze bes. Pronicljivi starac kao da mu je pročitao najskrivenije misli.

Ustao je i bez reči napustio sobu, za sobom snažno zalupivši vrata. Sišao je u hotelski bar i počeo da pije. Konobari su se gurali i podsmešljivo ga gledali ali on to nije primećivao. Bio je duboko zamišljen a ujedno i sve bešnji i bešnji. Popio je u hotelskom baru skoro bocu viskija a zatim je otišao do »Somblera«.

Džejn Hafner ga je zatekla mračnog i ćutljivog.

— Dosta! — rekla mu je, zabrinuto ga gledajući. — Dosta, Klej!

— Pusti me! — pokušao je da je odgurne. — Do đavola, pusti me!

— Potpuno si pijan!

— Nisam pijan! — promumlao je. — Nisam uopšte pijan! Roj je u gradu!

— Često je u gradu, pa šta s tim?

— Ubiću ga! — zaurao je. — Ubiću tog prokletog kurvinog sina! On je za sve kriv! Ubiću ga kao psa!

— Ti si lud! — viknula je na njega.

— Otrezni se, Klej! Toliko si pijan da ne možeš da stojiš na nogama. Zar ga se toliko plašiš da si morao viskijem da se ohrabriš da bi povukao kolt na njega? U takvom stanju će te ubiti pre nego što ga izvučeš iz futrole. Bolje idi u hotel i ispavaj se. Za pucnjavu treba imati bistru glavu i hitru ruku, Klej! Ubiće te!

— To ćemo videti! — tvrdoglavo je promumlao i teturajući se krenuo ka vratima.

Džejn Hafner okrete se ka bar-menu koji je u blizini i brisao tek oprane čaše.

— Džoj, šta mu je? Da li si ga čuo? Otišao je stajao da izazove Roja. Pijan je i Roj će ga ubiti!

Barmen nezainteresovano slegnu ramenima.

— Svako umire onda kad je određeno da će umreti. Tu se ništa ne može učiniti — filozofski je rekao i nastavio da briše čaše.

— Ostavi te čaše, do davola! — prasnu vlasnica »Sombrera«. — Trči napolje i nadi šerifa Fila Brevera! Odmah! Reci mu da je Klej krenuo da ubije Roja! Trči! Požuri!

Rojov konj je mirno stajao ispred prodavnice u glavnoj ulici. Kad je izašao iz advokatove kancelarije Roj odmah krenu prema tom mestu ali nalete na šerifa.

— Šta je, File? — upitao je.

— Večeras ćeš kasnije kući? — odgovori protivpitanjem Fil Brever.

— Ne, ovu noć ću provesti ovde, u gradu. Hteo sam samo da odvedem konja u gradsku štalu, da ga dobro istimare i daju mu zobi.

Minut ili dva kasnije, upravo u trenutku kad se Roj spremao da skoči u sedlo, u blizini se pojavi Klej Kraford, na konju. Oči su mu bile podbule i zakrvavljene od pića a kosa razbarušena.

Šerif je stajao malo raširenih nogu i pažljivo ga posmatrao. Klej je bio svestan njegovog prisustva, pa je nastojao da ničim ne otkrije svoju nameru. Ali, istog trenutka kad je sjahao i kad se konjem mogao poslužiti kao zaklonom, izvukao je kolt i preko sedla pucao na Roja.

Kuršum okrznu Rojevo rame. Sledeći ga promaši jer se Klejov konj od prvog pucnja uplašio i trgao.

Roj hitro izvadi revolver i opali tri puta uzastopno na Kleja, koga je nemirni konj za trenutak otkrio.

Klej se zanese, zatetura se, jednom rukom se uhvati za stomak i pade na prašinu.

Iz ruke mu ispade revolver.

Više slučajnih svedoka bili su neki svedoci ovog prizora. Kad je Klej pao oni pritrčase i okupiše se oko njegovog nepomičnog tela.

Roj potera konja malo natrag i sačeka da mu šerif pride.

— Morao sam to učiniti, File! — rekao je. — Morao sam ga ubiti!

Šerif klimnu glavom.

— Znao sam da će pucati. Zbog toga sam i bio ovde.

Roj se iznenadi.

— Ko ti je rekao?

— Džejn Hafner.

— Ona?

— Da, poslala je konobara da mi javi da je Klej pošao da te traži da bi te ubio. No, ona je verovatno želela da spasem njega a ne tebe.

— Prokleta drolja! — ponovi Roj svoju konstataciju o Džejn Hafner, koju je izrekao i pre nekoliko dana. — Reci joj da ode iz grada. Otkupiću »Sombrero« i platiću joj dobru cenu. Ne želim više da je vidim u La Ventani!

Iskusni šerif ga je zamišljeno gledao. Pitao se da li se pred njegovim očima rađa novi Emerson Kraford, novi rodonačelnik dinastije koja će ovim krajem Nju Meksika vladati zahvaljujući strahu i moći. Protresao je glavom da bi oterao takve misli.

— Hoću li ti još biti potreban u vezi sa ovim slučajem, šerife?

— Nećeš, stvar je potpuno jasna. Ubio si ga u pravoj samoodbrani. Znači, noćas ostaješ ovde?

— Da.

— Možda ću te u toku noći potražiti.

— Samo izvoli. Biću u hotelu, ali ne Krafordovom.

— U redu.

Vesto o ovom događaju brzo se proširila po gradu. Advokat nađe

Roja u hotelu a nešto kasnije pridružili im se i Fil Brever.

— Ovakav rasplet sam davno očekivao — reče im šerif pošto su neko vreme razgovarali. — Klej je bio pijanac i siledžija koga su se klonili svi poštteni ljudi. Takvi obično umiru u salunima ili na ulicama.

Sedeli su još neko vreme kad se spolja začuše uznemireni povici. Jedan čovek uđe i uputi se ka Breveru.

— Šerife, brzo!

— Šta se dogodilo?

— Most gori! I to sa oba kraja!

Kad izadoše, pored njih klopajući prodoše jedina kola za gašenje požara koja je imalo dobrovoljno vatrogasno društvo iz La Ventane.

Na zapadnoj strani plamen je bio ogroman. Sa gradske strane, trošarinska kuća, napravljena od suvih dasaka, već je dogorevala. Plamen sa druge strane mosta zahvatio je i ogradu i daske kojima je most bio patosan. Vatrogasci su činili sve da ugase ili bar smanje požar ali im to očigledno nikako nije moglo poći za rukom.

Svima je bilo jasno da su svi napori uzaludni.

— Neko je na mostu! Ljudi, pogledajte, neko ima na mostu!

Svi podigoše glave i pogledaše prema sredini mosta gde je, sablasno osvetljena požarom, stajala nepomična ljudska prilika.

Jedan čovek priđe šerifu.

— Imam u radnji dugačke lestve. Možda ćemo moći da ga spasemo! Trojica odmah podoše za njim.

— Ko je bio na dužnosti u trošarinskoj kućici? — upita Fil Brever.

— Vid Peterson.

— Pronađite ga i odmah ga dovedite.

Posle nekoliko minuta pojavi se Peterson. Lice mu je odavalo strah,

kosa mu je bila nagorela a ruke ispečene od vatre.

— To je stari učinio, šerife! — odmah je počeo da govori. Poludeo je, kažem vam! Potpuno poludeo!... Rekao je da će zapaliti most i to je učinio!...

— Saberi se, Vide, i ispričaj nam šta se dogodilo — reče mu Fil Brever. — Vatra je počela sa druge strane mosta, zar ne?

— Da. Kad sam primetio plamen potrčao sam u tom smeru. Na sredini mosta sreo sam starog Emersona Kraforda. U ruci je imao kantu sa petrolejom. Mrmljao je kako će sve zapaliti. Pokušao sam da ga osvestim ali on kao da me nije čuo. Uprkos mom preklinjanju prolio je petrolej na kućicu i na most. Plamen nas je ubrzo razdvojio. Pokušao sam da doprem do njega ali više nisam mogao. Sve je već gorelo. Stari se povukao prema sredini mosta. On je lud...

— Dobro, Vide, sad se smiri. Neko će doneti lestvice pa ćemo pokušati da mu se približimo.

Ubrzo su lestvice bile naslonjene na deo mosta koji još nije bio u plamenu.

Popeli su se samo šerif i Roj.

— Nemojte dugo ostati gore. Postoji opasnost da se most sruši pre nego što ga celog zahvati plamen! — opominjali su ih.

Kad su preskočili ogradu mosta potrčali su prema starcu koji je ležao na vrućim daskama.

— Mrtav je!

— Verovatno srčana kap!

— Ne gubimo vreme. Uzmimo telo i hajdemo!

Tako su i učinili.

Nekoliko minuta kasnije bili su van opasnosti. Kad su izneli starče-

vo telo na obalu lekar potvrdi njihovu pretpostavku.

— Srce... Već dosta dugo bio je ozbiljan srčani bolesnik ali to nije hteo da prizna...

Pre nego što je lekar izgovorio poslednju reč, iza njegovih leđa začu se užasna buka. Dogoreli most srušio se u reku. Varnice poleteše u noćno nebo.

Kad se kasnije Roj i šerif zajedno udaljiše, Roj tiho primeti:

— Ovim je, čini mi se, račun između Krafordovih i mene zauvek iz-

ravnat. Ubili su mi oca i brata i sad je to vraćeno. Oko za oko, zub za zub.

— Da — klimnu šerif, idući uz njega. — Nadam se da će od ove večeri La Ventana buduće slobodnije disati.

Sledećeg jutra, Roj dojaha na ranč Džojz Virglej. Kad je ušao u dvorište jedan prozor na spratu se otvori i pojavi se ona.

Mahnula mu je.

K R A J

SEXpress

EROTSKI MAGAZIN
NA SVIM KIOSCIMA

Stimulativno!
Uzbudljivo!
Zanimljivo!
Kontakti!
Modeli!

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

NA SVIM KIOSCIMA

SIEN STRIP

NOVO!

NOVO!

NOVO!

**SAMO
ZA
ODRASLE**

IZ PERA
NAJPOZNATLIJH
MAJSTORA
STRIPA

PRVI PUT ZA NAŠE ČITAOCLE

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

od sledeće godine

NOVA SUPERKRIMI EDICIJA

HEJZI, NJUŠKALO

serija romana o njujorškom privatnom detektivu
MAJKLU HEJZLVUDU HEJZIJU

HEJZI, NJUŠKALO

romani pisani u najboljem maniru majstora tvrde
škole krimića

HEJZI, NJUŠKALO

superromani o superdetektivu

HEJZI, NJUŠKALO

romani akcije, iznenađenja, surovih obračuna...

HEJZI, NJUŠKALO

romani nabijeni seksom i nasiljem, pisani grubim i
sočnim jezikom podzemlja

HEJZI, NJUŠKALO

romani koji nikoga neće i ne mogu ostaviti
ravnodušnim

HEJZI, NJUŠKALO

od januara sledeće godine na svim kioscima

HEJZI, NJUŠKALO

romani do sada neobjavljeni u Jugoslaviji
ne zaboravite

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

U SLEDEĆEM BROJU

E. Šelton

SAM PROTIV SVIH

Još je imao malu šansu. Vrata
ćelije bila su otvorena, a mali
revolver bio je pod jastukom. Nije
bilo teško na prepad savladati
šerifa. Ruką mu je lagano
kliznula pod jastuk, ali se brzo
zaustavila, jer je Berkli rekao...

JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORI

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128072